

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Aureliu BUSUIOC

UNCHIUL DIN PARIS SINGUR ÎN FAȚA DRAGOSTEI  
LITERA

CHIȘINĂU 1998

CZU 859. O (478.9) - 31 B96

*Ediție de autor*

Coperta: *Isai Cârmu*

ISBN 9975 - 74 - 118 - 5 e LITERA, 1998

*Unchiul din Paris Singur în fața dragostei*

TABEL CRONOLOGIC

1907 în familia lui Ion Busuioc, căpitan de mazili în comuna Onești, județul

Orhei, cu ascendență în familiile Boși și Russo, și a Teodorei Boțan, casnică, se naște fiul Alexandru, viitor învățător și profesor de științe naturale. 1907 în familia lui Ioan Zaporojanu, moșier, institutor în comuna Exentea, județul Orhei, și a Eugeniei Popescu, învățătoare, se naște fiica Olga, viitoare învățătoare. 1928 în familia lui Alexandru și a Olgăi Busuioc, în comuna Cobâlca (azi

Codreanca), județul Orhei, se naște la 26 octombrie fiul Aureliu, viitorul literat. 1935 - 1939 Urmează cursurile Școlii primare de aplicație de pe lângă Școala

Normală Eparhială din Chișinău.

1939 - 1944 Clasele 1 - 4 la Liceul „Akcu Russo” din Chișinău. 1944 - 1948 Refugiat de război în Banat; termină Colegiul național bănățean

„C. C. Loga” unde își ia și bacalaureatul. 1948 - 1949 Școala militară de ofițeri Transmisiuni din Sibiu, pe care, în timpul examenelor de absolvire, o părăsește ca să se alăture familiei, obligată de autoritățile sovietice de ocupație să se „repatrieze”.

1949 *septembrie* - 1950, *ianuarie* Lagărul sovietic de filtrare de la Sighet. (Tatăl scriitorului fusese mobilizat în timpul războiului la Curtea marțială, corpul III teritorial Chișinău, fapt care interesa în mod deosebit autoritățile sovietice.)

1950 Depanator-radio la un atelier din Chișinău.

Student la Institutul pedagogic, facultatea de filologie. Începe să tipărească poezii în diferite publicații.

*Aurehu Busuioc*

1952 - 1954 Redactor la Editura de Stat.

1955 Apare prima plachetă de poezii umoristice *Prafuri amare* și prima carte pentru cei mici la *pădure*.

1954 - 1957 Colaborator la ziarul „Moldova socialistă”. 1957 - 1959 Redactor-șef adjunct la revista satirică „Chipăruș”. 1958 Scoate de sub tipar placheta *Piatra de încercare*. 1959 - 1960 Redactor-șef la revista „Scânteia leninistă” și la ziarul „Tânărul leninist”.

1960 - 1962 Redactor-șef la ziarul „Tinerimea Moldovei”. 1961 Placheta *Firicel de floare rară* și cărticica pentru copii *Aventurile lui*

*Nătăfleță*, ultima tradusă în rusă și în numeroase alte limbi din fosta

U.R.S.S.

1963 Placheta de versuri *Dor*.

1964 Volumul *Poezii* și placheta *Stihi* (în limba rusă).

1965 La congresul III al scriitorilor din R.S.S.M., în deschiderea dezbaterilor, pledează pentru revenirea limbii și, implicit, a literaturii la statutul lor firesc, fapt care-i provoacă mai târziu suficiente neplăceri.

1966 Apare romanul *Singur în fața dragostei*.

1967 - 1968 Placheta *Versuri* și cărțile pentru copii *Cizmele cocostârcului* și *Marele rățoi Max*.

1969 Debut în dramaturgie: piesa *Radu Ștefan întâiul și ultimul*, pusă în scenă la Teatrul „Luceafărul” de Ion Ungureanu și interzisă de autorități după câteva spectacole.

1970 Apare la Moscova placheta *Tvetnâie snâân* traducerea lui Iu. Levitansky.

1971 *Singur în fața dragostei* apare, în traducere, la Riga, Moscova, Vilnius, Bratislava. La Riga romanul este dramatizat, spectacolul fiind jucat mai mulți ani pe scena naționalului.

Piese *și sub cerul acela...* și *Toate trei anotimpurile* văd lumina rampei la Teatrul Național, la „Luceafărul” din

Chișinău, la Teatrul din Bălți.

1973 Apare romanul *Unchiul din Paris*, peste un an este editat la Moscova, apoi în Cehoslovacia, Germania (reeditat de trei ori), Bulgaria, și practic în toate capitalele republicilor din fosta U.R.S.S.

1974 Pentru ultimul roman la Moscova i se decernează premiul „N. Ostrovski”. La Chișinău premiul comsomolului îi este refuzat.

*Unchiul din Paris Singur în fața dragostei*

1977 La Editura Literatura Artistică apare volumul selectiv de versuri *în alb și negru*.

1977 Este ales secretar al Uniunii Scriitorilor.

1978 Scoate de sub tipar *Noile aventuri ale lui Nătăfleacă*, traduse, ca și celelalte cărți pentru copii, în franceză, engleză, rusă, germană și spaniolă.

1980 - 1981 Apar la Moscova romanele *Unchiul din Paris* și *Singur în fața dragostei*, la „Hudojestvennaia literatura”, iar la Chișinău un volum de *Scrieri alese*.

1984 Titlul de Maestru emerit al artei.

1985 Apar, în traducerea rusească a lui Lev Beriński, *Cântece de răsărit și apus*.

1986 Sfârșitul secretariatului de la Uniunea Scriitorilor. 1986 Romanul *Local ploi de scurtă durată*.

1988 Placheta de poezii vechi și noi, vesele și triste, *îmblânzirea mașinii de scris*. 1990 La Teatrul „M. Eminescu” din Botoșani se dă în premieră pe țară *Radu Ștefan*. Aceeași piesă se joacă la Cahul.

1992 Placheta *Plimbătorul de purici*.

1993 Culegerea de versuri *Concert*, pentru care în 1996 i se decernează Premiul Național.

1997 Romanul *Lătrând la lună* și *în căutarea pierderii de timp*, jurnal cubanez.

În toți acești ani mai scrie scenarii pentru filme, traduce din A. Gri-boedov, N. Gogol, O’Henry, S. Petofy, A. Cehov, B. Johnson (*Volpone*) și W. Shakespeare (*Richard al treilea*). Susține rubrici scrise și vorbite în diferite publicații și la TV

UNCHIUL DIN PARIS

## PARTEA ÎNTÂI

I

Vine unchiul din Franța.

De la Paris.

De altfel, nici nu-mi imaginez un francez normal care să locuiască în altă parte decât la Paris. Sau cel puțin să declare că locuiește în altă parte. Oricum - Moulin Rouge, Place d'Étoile, Luvru și așa mai departe. Dacă e să moară între noi, chiar și eu, anul trecut, când am fost trimis la Karlovy-Vary să-mi spăl intestinele (care nu știu de ce o dor mai al dracului pe mama decât pe mine!), chiar și eu, zic, tot de la Moscova mă dădeam. Lucru care-i făcea să se învinețească de invidie pe toți federalii ăia cu petroaie la ficat, veniți de prin dorfurile lor anonime, dar mai ales pe Brunhildele lor de categorie semigrea cu degetele ca niște cârnăciori, care nu plesneau numai pentru că erau pline de inele. Îmi amintesc mai cu seamă de unul, un burger durduluu și fericit, cu vinișoare albastre pe toată fața, care mă întâlnea în fiecare dimineață pe coridorul „Imperialului”, chițcăind: „A, Moskau! Trujba, trujba!...”

Așa că, să fim înțeleși: vine unchiu-meu de la Paris.

Punct.

Are peste șaptezeci și nu l-am văzut niciodată. Între noi fie vorba, la cei douăzeci și doi de ani ai mei aş mai fi adăugat cu plăcere încă o sută până să-l văd, dar, odată ce vine... Și odată

*Aurehu Busuioc* ce maică-mea a inundat toată casa cu lacrimi de fericire, de nu mai afli un colțișor fără igrasie...

Când mi-a citit prima lui scrisoare, acum vreo trei luni, și când am înțeles din toată uriașa serie de sughițuri, „ohuri” și „ahuri” cam despre ce-i vorba, să vă spun drept, mă și vedeam cu un „Jaguar” sau cu un „Mercedes-220” la poartă, răspunzând cu un aer foarte plictisit aprigei curiozități a colegilor: „A, rabla asta! Mi-a adus-o unchiul de la Paris... O mică atenție...” Dar, după ce am reușit s-o repun în simțiri și să scot din plămânii ei plini de suspine câteva informații privind dărnicia lui, am văzut cu ochii

aceștia „Mercedesul” meu transformându-se în fotoliu cu roți de bicicletă și pe unchiu-meu... Adică nu, mai rămânea Parisul, dar, cred că mă înțelegeți, interesul nu mai putea fi același...

— Știi, Riki (Dumnezeule, cum nu poți inventa un nume mai scârbos ca acesta! Cred că și un cotei răpănos ar fi lătrat de indignare, botezat cu asemenea sunete!), știi, suspina mama, e fratele meu mai mare, are șaptezeci și doi de ani, adică nu, stai, e cu șaptesprezece ani mai în vârstă, vasăzică are șaptezeci și unu de ani, în septembrie... Plânge. Da, în septembrie... A plecat în treizeci și șase... Plânge. S-a supărat și a plecat... și de atunci nu ne-am mai văzut... Idem, cu hohote. O duce rău, Riki (Riki!!!), foarte rău, uite ce scrie, e o criză la ei!...

Trebuie să vă spun că economia politică a sistemului capitalist mă interesează numai în preajma examenelor, iar politica economică și crizele financiare ale unui unchi din acest sistem nu mă interesează deloc, așa că, dacă mă aflu azi aici, la gară, e numai pentru că babacul m-a rugat (pe cîntea mea, m-a rugat!) să conduc eu mașina. Asemenea minuni, să-mi dea el mie volanul, se-ntâmplă foarte rar, așa că, vă imaginați, mi-ar fi fost incomod să-l refuz... și, cu toate că am avut un drum destul de anevoios („Ai grijă, căscatule, intri cu mașina în troleibuzul din față! Vezi, dobitocule, nu frâna prea tare, cauciucurile costă bani!” – și așa mai departe...), iată-mă, totuși, aici, gata să strâng mâna.

*Unchiul din Paris* tremurând de vârstă, a unui unchi, ajuns capitalist dintr-o supărare...

A, nu v-am spus, unchiul meu e, mi se pare, proprietarul unui mic (așa, nu prea mare!) restaurant de la marginea Parisului, restaurant pe care însă l-a închis sau l-a vândut zilele astea din motive de criză...

Am mai fost de câteva ori la gară, dar n-am bănuit niciodată că toată lumea asta, care stă cu săptămânile pe peron, toți căscăunii ăștia cu aere grave, plictisite, preocupate, indiferente, curioase, adormite, exaltate – toată gloata asta pestriță – sunt rudele mele. „Uite, Riki,

(îââi!...), zice mama, asta-i tanti Lena, o mai ții minte? Sora mai mică a lui... Adică nu, verișoara de-a doua a lui bunicăta. Îți amintești? Te ținea în brațe...” Sigur, cum să nu-mi amintesc, perfect, când aveam patru luni, am făcut pipi pe rochia ei, cu care trebuia să se ducă la onomastica lui nenea Basil, care e nepotul de-al treilea al lui... etcetera... Se poate să uiți una ca asta!

Tanti Lena se apropie de noi cu gura până la urechi, trecută prin cel puțin trei cabinete de cosmetică, într-un mantou de piele de mânz (citește: pisică bărbierită!) și însoțită de o ființă diafană și grăsuță între optsprezece și treizeci de ani, probabil, o, Doamne! tot o rudă... (Aoleu!) E cinci și un sfert, la cinci fix aveam o întâlnire cu Aura în fața teatrului, m-am aranjat – trei zile nu mai vorbește cu mine. O să mă odihnesc! „Vai, strigă ea de departe, cât de fericită ești, Dino! (Adică maică-mea.) îl credeam cu toții pierdut, și iată... lacrimi. Și băiatul ăsta e... Nu mă-nnebuni! Riki?!! (Brrr...) Dragul de el, ce-a mai crescut! și ce frumos s-a făcut! Vino să te pupe mătușica, Riki! Trei pete de vax pe obraji – le șterg eu cumva mai încolo, să nu uit.

— Mai ții minte cum te duceam în brațe? Cum se poate să uit așa ceva? Vai, cum trece vremea! mai ieri parcă aveai doi anișori și mi-ai murdărit cu ciocolată fusta de crepdeșin chiar când mă găteam să plec cu Fane (cine-o mai fi și ăsta?), la balul de Anul Nou! îți amintești?...”

Nu mai așteaptă să-mi amintesc, deși depun eforturi grozave să-mi reconstitui în memorie faptele importante din zbuciumata mea copilărie, o ia de-o mânecă pe ființa diafană și o repede spre mine:

— Mimi, fă cunoștință cu verișorul tău!

— Stai, intervine maică-mea, chiar în momentul în care reflectam asupra celui mai bun mijloc de apărare contra săruturilor, stai, Lenuțo, de ce „verișor”? Dacă tu ai fost verișoară de-a doua cu mama, Dumnezeu s-o ierte, înseamnă că Mimi – vai, ce dulce e! – îi vine lui Riki un fel de mătușă, adică nu, chiar...

Mătușa Mimi îmi întinde mânuța transparentă și o strânge pe-a mea cu gingașa forță a unui încercat amator

de jiu-jitsu, în timp ce un bariton bine stăpânit pronunță:

— Îmi pare bine. Hai să ne plimbăm.

Probabil simte oarecare nehotărâre în atitudinea mea, pentru că mă ia de cot și mă pune pe direcție:

— Hai.

— Nu, dragă, de ce de-a treia? De-a doua... mai reușesc să aud din urmă altul dramatic al lui tanti Lena.

— Unde înveți? mă ispitește baritonul diafan.

— La medicină, tanti.

— Ha, ha. Rahat! Mă ia de guler și mă învâрте în fața ei. Stai așa. Ai mutra plină de tencuială. Și fără alte explicații scoate din buzunarul meu mic batista liliachie – perechea cravatei! – și îmi înșiră pe față toate rujurile multicolore ale maică-sii.

Inutilă orice încercare de salvare. Mâna ei nu știe mila.

— Nu-ți place medicina? am o voce leșinată.

— A, rahat! Nu, aveam în vedere adresarea asta: „tanti”. Cu așa grad de rudenie ne putem culca. Să nu-mi spui tanti.

Tata mă privește din mijlocul unui grup de bărbați. După sprâncenele lui ridicate înțeleg că-i datorez o explicație. O împing pe dolofană în centrul grupului și salut.

— Mimi, fiica lui tanti Lena. Mătușa mea.

— A, Mimi, se-nseninează Tigrlul, te-ai făcut fată mare.

— Și grasă, precizează mătușa. Tata și bărbații râd.

— Da' de unde, grasă... Lipsă de convingere în glas. Reușesc să recunosc printre bărbați un tip pe care-l pusesem la punct, în troleibuz, vreo câteva zile în urmă.

— Băiatul meu, Andrei. Tigrlul îmi pune mâna pe umăr. E destul de grea. Iar dumnealor sunt rudele noastre. Fă cunoștință: Vasile Paierle, inginer, fratele lui...

Și așa mai departe.

Ajung la tipul cu troleibuzul. Mă străduiesc zadarnic să roșesc. Tipul îmi smulge mâna din umăr, mi-o pune la loc și pronunță câteva sunete pe care nu le descifrez.

Zâmbește. Dar sub fruntea lui, destul de îngustă de altfel, ghicesc încordarea aproape disperată de a-și aminti ceva. Dacă-i și el inginer, sunt pierdut.

— Riki, miorlăie diafana. Hai să ne plimbăm.

— Da, da, copii, se grăbește Tigrul (își spuneau, probabil, anecdote), plimbați-vă, sigur!

Am scăpat.

O iau pe mătușă-mea de bărbie și o întorc cu fața spre mine:

— Uite ce e, tanti! Dacă mai pronunți o singură dată numele ăsta...

— Riki?!

— Ei bine, dacă mai pronunți o singură dată numele ăsta blestemat... își eliberează dintr-o mișcare gușa și mă privește cu interes vădit... Să știi că te fac rasol!...

Ea dă ochii peste cap.

— E un nume atât de frumos! Nu cunosc niciun băiat cu asemenea nume!

— Nici n-ai să cunoști. Mă cheamă Andrei. Punct.

— În ce an ești, Ri... în ce ani ești, Andrei?

— Trei.

— La ce facultate?

— Curativă.

— Rahat!

— Mai știi și alte cuvinte?

— Eu fac educația fizică. Sunt în anul doi.

— Box?

Se oprește brusc și mă privește cu niște ochi în care pare să se fi dizolvat toată nefericirea omenirii.

— Sunt chiar așa de grasă? Râde.

Îmi pare rău.

— Pe dracu'. E gluma mea preferată.

— Mă ocup cu aruncarea discului. Rezultate mijlocii. De ce nu veniți pe la noi? Mama zice că în copilărie ne jucam.

Oamenii grași par să fie cu adevărat foarte buni. Trebuie să mai adaug câteva kilograme.

Mimi ar putea face orice magnetofon să roșească. Și



are o memorie! În câteva minute aflu numele tuturor celor de pe peron cât și pagini alese din viața a trei băbuțe rămase în sala de așteptare ca să-și mai tragă sufletul.

La urma urmei, nici nu-i chiar atât de grasă. Și are spirit. Neam de-al nostru, ce dracu'!

Se aude un sforăit, niște fluierături și din galgâiala generală ce urmează se poate deduce cu oarecare aproximație că trenul rapid numărul... sosește în gară pe linia...

Peronul încremenește pe-o clipă.

Apoi se împrăstie ușurel, ca o picătură de sos gras pe-o față de masă de import, iar încremenește, încearcă agitat să-și definească perimetrul și, în sfârșit, ia forma unui monolit de trupuri și ochi în dreptul locului unde se presupune oprirea vagonului șapte.

Mă uit la tribul acesta și încerc să mi-l imaginez în epoca de piatră: un mamut nu i-ar fi ajuns nici pentru micul dejun.

Săracul unchiul din Franța! Bietul bătrân cârciumar, slăbit și zguduit de crize, jumulit și ciopârțit de toți rechinii financiari ai sistemului economic capitalist... Cine te poartă prin trenuri de cursă lungă la vârsta asta, când e tocmai timpul să te gândești la cele sfinte?

Ori, cel puțin - ce dracu'! - să fi venit într-un „Mercedes220”... Pe care să-l uiți aici...

De fapt vinovată de toată chestia e Aura. (Și ăsta nume, las pe mine! Imaginați-vă: Riki și Aura! Brrr...)

Puștoaica e mult mai mică, am aflat de existența ei când era încă boboc. Stătea în ușa teatrului anatomic, galbenă ca o soluție de bază de sulf, și când m-a văzut, s-a aruncat în halatul meu ca la pieptul lui bunicu-său. A băgat în mine doi ochi cât niște farfurioare și a scâncit:

— O să venim zilnic în mizeria asta?...

Anul lor făcea prima vizită de curtoazie ăloră. Stătea agățată de halatul meu, ca o mică maimuță de blana maică-sii.

Am încercat s-o liniștesc:

— Firește, de trei ori pe zi.

Farfurioarele se umplură imediat de umezeală. Trebuie să vă spun că lacrimile femeilor sunt marea mea pasiune. Am scos din buzunar o vertebră și i-am întins-o:

— Na. Să te joci. O să-ți facă bine.

N-am văzut o ființă care să execute cu atâta agilitate un salt înapoi.

Am profitat de fericita ocazie și m-am strecurat în sală. Chițcăitul care mă ajungea din urmă putea fi înțeles fără echivoc:

— Prostule!...

A doua întâlnire am avut-o chiar în sala cu pricina.

Stătea lângă masa de la geam, la picioarele încă întregi ale unui ex, în atitudinea pe care trebuie s-o fi avut bocitoarele faraonilor înainte de a primi semnalul pentru revărsarea sinceră a sentimentelor. Privirile ei albastre încercau să răzbească prin vopseaua albă a geamurilor. Am înțeles că are nevoie de reazemul moral al unei vechi cunoștințe, am lăsat să tremure mai departe vocea patetică a docentului, care încerca să facă un bun medic din zăpăcita mea persoană, și m-am apropiat de ființa tragică.

— Hm, am început cuvântarea, deși am continuat apoi cu o întreagă octavă mai sus decât am vocea. Iată-te iar în mizeria asta. Ți-a trecut?

A întors spre mine - grav și măreț - farfuriile. Erau uscate. Puteam continua.

— Așa e la început, am constatat filosofic. Da... Pe urmă trece.

— Prostule. Îmi pare așa de rău că n-am reușit la conservator! în ce privește epitetul - tata mi-l comunică regulat din fragedă copilărie, așa că, aș putea spune, discuția avea loc în familie.

— Peste două-trei luni o să cânti și aici.

— Cum te cheamă?

Recunosc că e una din marile prostii pe care le-am săvârșit în scurta și scăpărătoarea mea viață:

— Riki. Vreau să zic Andrei...

Avea un răs clar, ca un clopoțel de... Cunoașteți comparația din diferite lecturi mai vechi.

— Riki!... Andrei!... Nici nu știe cum îl cheamă! Riki!  
... Am un motănaș... O să-l botez Riki!... Hi, hi!

Nenoroceam și un animal nevinovat.

Peste trei săptămâni îi făceam prima declarație de dragoste. Ne aflam toți în sala de festivități, adunați de mai-marii grupelor cu ghionturi și fluierături, asemenea unor cerbi în ocolul unde urmează să li se taie coarnele, pentru a audia o conferință cu temă antireligioasă, deși în tot institutul singurul care mai pomenea numele lui Dumnezeu - și doar în anumite contexte - era nenea Mișu, paznicul de la sala de disecții. (Ce le mai trebuie și ălor paznici?!)

Stătea în fundul sălii, rezemată de-o coloană, ce voia să imite marmura, și încerca să-și dea aere de evlavioasă modestie. Mi-am făcut loc cu coatele printre suspinele a vreo douăzeci de mucoși care o înconjurau și m-am postat între ea și lumină.

— Ei, ai început să cânti? trebuie să știți că nu sunt lipsit de umor.

Și-a coborât privirile pe pământ și a constatat:

— A, Riki.

— Nu, am ripostat ferm. Andrei!

— Atunci ai alt drum. Eu mă gândeam la Riki.  
(Probabil, la motănaș.)

Mi-am ventilat adânc plămânii:

— Drumul meu, domniță, trece prin inima ta!

M-a cercetat foarte minuțios un minut întreg. A clătinat din cap cu tristețe:

— Unde ai citit fraza asta?

Aveam, fără îndoială, o mutră extrem de inteligentă, pe care n-o putea ascunde nici faptul că mă aflam, cu spatele la geam, în contrajur, pentru că a continuat:

— Bine. Mă cheamă Aura. (Știu, îngerașule!)

— Ești în anul patru, da? (Spune-mi, în care ai vrea să fiu? Voi fi!) - Adică peste alți trei ești doctor, nu? (Profesor, dacă vrei tu!)

— Ai să-mi pregătești lucrările scrise. Atâta timp cât am să rămân la medicină, natural!

(Și pe cele de la conservator!)

— Ai să fii prietenul și apărătorul meu! (Garda personală! Eroică și sentimentală!)

— Și o să te cheme Riki! (Brrr...)

Dar dacă din motive tactice și strategice cu Riki al ei am fost nevoit să mă împac, cu Riki al mamei lucrurile stau altfel. Riki al Aurei - presupune viitorul. Mama - vizează trecutul.

— Cum poți să-mi ceri una ca asta, Riki, mă privește cu niște ochi dilatați de groază, de parcă-i propun să mă pună pe rug cum a făcut Abraam cu fiu-su. Să nu-ți mai spun Riki?! Tu nu știi ce înseamnă să ștezi la căpătâiul unui mititel, sânge din sângele tău, să tremuri pentru sănătatea lui, pentru viața lui... Și câtă fericire când îl vezi voinic, gângurind ca un hulubaș... Cu mânuțele grăsuțe, grăsuțe... M-a născut când avea treizeci și cinci de ani și îmi face impresia că a rămas cu complexe. Sau, poate, eu?

— Și tu îmi ceri... Ochii ei aruncă scânteii și fulgere. Ba nu, măgarule, poți să crești mare cât o cămilă, pentru mine tot Riki al meu cel mititel ai să rămâi, și să nu te mai aud vorbind asemenea prostii, că-ți rup gâtul cu mâinile mele!

Vedeți, așadar, motivele pentru care discuțiile mele cu mama sunt extrem de scurte și de ce informațiile mele despre unchiul sunt foarte sărace.

Cu Tigrul e altă mâncare de pește.

Convorbirile noastre poartă un caracter strict oficial: „La ce-ai răspuns azi? Ce notă ai luat la histologie? De ce nu mi-ai spus că ai absentat la microbiologie? Cât ai la chimie? Cinci? Hm... - de parcă ar fi trebuit să iau mai mult.

— Câte ore ai mâine?” și așa mai departe.

Și în general, se poartă cu mine, cum te-ai purta cu un țânc dintr-a doua primăvară: vine la decanat, cercetează fișele de prezență, stă de vorbă cu docenții și asistenții, mă face de răs la tot pasul.

— Avem un nume prea bun ca să ne permitem luxul de a crește o haimana în familie!

Singura lui calitate e că-mi zice Andrei, deși pronunță numele ăsta, de parcă-i gata să-i pună în față și un titlu nobiliar.

Aristocrat de la Răspopești!

Se teme, probabil, să nu-i moștenesc înclinațiile mai puțin alese, pentru că nu se prea dă înapoi de la un pahar de vorbă cu prietenii, iar în fața sexului slab e gata să danseze ca un cal de circ.

Deși, în fond, e băiat bun...

Și nici de Aura nu-mi zice nimic.

Ba mai mult, nu mai știu la ce premieră, mi se pare la Teatrul Tineretului - Aura nu lasă să-i scape niciun spectacol! - am dat nas în nas cu el și ne-a zâmbit atât de dulce la amândoi, încât era cât pe ce să mă topesc de fericire.

— Îl cunoști? m-a întrebat Aura.

— Vag... Și am schimbat vorba.

— Dumneaei era ființa care-ți scurtează nopțile? m-a întrebat peste vreo două zile Tigrul. Și, fără să mai aștepte răspunsul la care chibzuiam febril, m-a bătut - imaginați-vă! - m-a bătut pe umăr și mi-a zâmbit: Face impresia să ai un pic de gust. E foarte scenică. E făcută pentru scenă! Știe să lege trei cuvinte?

Bineînțeles, am avut destulă materie cenușie ca să nu-i comunic Aurei înalta apreciere: cred și voi continua să cred că avem prea mulți cântăreți și prea puțini doctori, iar un doctor, chiar nereușit, trage la cântar infinit mai greu decât o cântăreață care n-a încăput de la bun început la conservator...

Încerc să mă strecur spre babaci ca să fim familia în bloc. Ți-ai găsit: tribul și-a jalonat teritoriul și nu cedează o palmă de loc.

Mimi mă apucă de mânecă:

— Unde vrei să te duci? Hai să ne plimbăm. Ființa asta are ovăz în picioare.

— Fii serioasă, mă tanti, acuși vine trenul. S-a bosumflat.

2 Aureliu Busuioc *Unchiul din Paris Singur în fața*

*dragostei*

— Îl cunoști pe unchiu-tău?

— În principiu.

— Cum arată?

— Viguros. Mănâncă pesmeți și bea ceai de mușețel.

— Da?

— Da.

— Îl iubești?

— Enorm.

— E bogat? Capitalist?

— Se zice că-i împrumută bani lui Rockefeller. Face gura botic. E cam grasuță, totuși...

— Râzi de mine, da?

— Se-nțelege!

Zâmbește. De unde să știu eu toate astea, găsculițo? Singurul lucru pe care-l știu precis e că acum patruzeci de minute trebuia să mă aflu în fața teatrului și că acum treizeci și cinci de minute în fața aceluiași teatru două farfurioare de porțelan japonez au privit la ceasul poștei, apoi au clipit nedumerite, pentru întâia oară revoltate, pe urmă doi pantofi de sport au purtat spre o direcție necunoscută cele mai frumoase piciorușe din lume. Și mai știu precis că imediat după lacrimogena ceremonie a întâmpinării și conducerii la reședință a înaltului oaspe, cetățeanul Andrei va zgâria ca un cățeluș la ușa unei și mai înalte personalități, în speranța de a căpăta cel mai regesc dar, numit iertare. Iată ce știu eu, drăguță tanti.

Și ceea ce mă interesa acum trei minute, adică dacă va coborî din tren un babalâc obez, susținut de doi lachei în livree, sau o epavă foarte slabă, proptită de propria umbrelă, nu mai are nicio importanță.

— Mami a spus, Mimi coboară vocea până la nivelul cu care se fac cele mai confidențiale comunicări, mami a spus că îl invităm neapărat și la noi. Ai să vii și tu?

Cât de mult încheagă o mare familie întoarcerea unui fiu răătăcitor!

— Păi, se poate să nu vin și eu? Tocmai eu se poate să nu vin? Mimi, ești fantastică!...

Pare dezolată.

— Uite-aşa vorbesc toţi cu mine. Nu mă ia nimeni în serios. Norocul meu că nici eu nu vă iau în seamă!

Şi o porneşte în lungul peronului. Aura, renunţ la familie pentru tine, vezi? Tanti Lena se smulge din mijlocul tribului ca o stâncă din corpul unui munte:

— Sunt prea sensibilă, vai, sunt prea impresionabilă ca să pot rezista la asemenea încercări! Mă tem că am să plâng...

Tigrul, cu tactul său obișnuit, nici nu încearcă să se amestece în viaţa privată a unei femei. Ceilalţi bărbaţi scrutează depărtările în lungul liniilor.

Tanti Lena pierde brusc din sensibilitate şi revine în mijlocul tribului, de parcă nici n-ar fi încercat să-l trădeze.

În care clipă, acolo unde paralelele de oţel încep să se întâlnească, apare botul verde al locomotivei.

În care clipă, din sala de aşteptare a gării, se arată lumii trei aşchii din monolitul situat în faţa presupusului loc de oprire a vagonului şapte, spre a demonstra oii pierdute că şi în lipsa ei viaţa şi-a urmat cursul.

Vagonul şapte nu şi-ar fi putut calcula oprirea mai precis nici cu ajutorul unui ordinator.

Însoţitorul coboară scara, de pe care scară sare aproape imediat un bărbat bine făcut, îmbrăcat într-un costum mototolit, cu o mică valiză în mână.

Bărbatul face câţiva paşi pe peron şi se opreşte încurcat. Tribul ţine ochiul ţintă în hăul căscat de uşa vagonului şapte şi aşteaptă cu respiraţia tăiată.

Valiza bărbatului cu alură sportivă nu pare să fie tocmai uşoară şi el o depune atent pe asfalt.

Însoţitorul vagonului începe să măture leneş culuarul, şi tribul suceşte în ritmul maturatului un singur gât şi aţinteşte un singur ochi.

Bărbatul bine făcut se apropie de mine.

Ne privim.

Şi înţeleg.

— Tu eşti Andrei? Bine te-am găsit, nepoate!

Şi în clipa asta monolitul se desface, îl smulge cu tot

cu mâna întinsă la jumătatea drumului spre mâna mea și îl înghite.

Mai era un om care înțelesese.

Mama.

Dar ea leșinase de la bun început în brațele Tigrului, care nu mai pricepea nimic...

Vârsta înaintată, precum și alte circumstanțe de forță majoră nu produsese în rândurile tribului pierderi prea însemnate, așa că mica și sucita noastră căsuță arăta cel puțin ca un stup de albine în preajma nunții reginei. Masa la care maică-mea trudise vreo trei zile în șir fusese luată cu asalt de o părticică foarte mărunță a clanului, restul membrilor pusese stăpânire pe bucătărie și dependențe. Când intrai în odaia mea să-mi schimb pantalonii, asupra cărora mașina produsese o impresie de neșters, dădui peste cele trei pensionare ale sălii de așteptare, care, la vederea mea, scoaseră niște murmure atât de amenințătoare, încât fui nevoit să bat în retragere.

Mimi trona în capul mesei, între unchiu-meu și tata, fapt care-o făcuse pe maică-sa să spumege de indignare, adică de invidie, dacă e să zicem lucrurilor pe nume:

— Am o fată tare prost crescută! Leit taică-su, Dumnezeu să-l ierte!... Stau oameni bătrâni în picioare și ea...

Cu gura plină, radioasă, Mimi îmi făcea semne disperate să trec lângă ea, că, adică, s-ar mai afla un loc și pentru mine. Ar fi trebuit să pășesc prin farfurii, ca să-i fac pe plac.

— Pe sub masă, Andrei, pe sub masă! strigă unchiul, lăsând să atârne în aer zecile de întrebări care-l împresurau din toate părțile.

— Ce Riki, Dino, ia mai lasă-mă în pace cu asemenea nume! Toate pușlamalele Parisului numai așa își zic - Michi, Riki, Vierii... Păi noi suntem neam de pușlamale, cocoană, hai? Eu am să-ți zic Andrei, e de-al nostru, nu?!

Mama nu auzea nimic.

Se topise într-un zâmbet fără margini, îi cerceta cu ochi împăienjeniți fiecă trăsătură și dădea din cap la orice



vorbă a lui. Bun băiat, mama...

— Conduci bine, Andrei, bravo. Măi Tudore - adică tata - ai un băiat bun!

Tigrul se mulțumi să mârâie sau să schimbe vorba.

Invidia!

Mama zbura ca un fluturaș.

Din bucătărie în sufragerie și invers, ca să schimbe farfuriile, ce luau un aspect feciorelnic cu o iuțeață amețitoare; în baie, ca să-și șteargă sudoarea, ce-i brobonea fruntea; pe verandă, ca să zâmbească unei încruntate părți a clanului, ce comenta, firește în mare contradictoriu, ultimele evenimente din casa unei vecine, care - „nici nu vă puteți închipui cu ce se îndeletnicește! ...”

Tanti Lena ocupase un punct de mare însemnătate strategică în mijlocul coridorului, unde adusese din baie drept scaun coșul de rufe, își pusese pe genunchi mantoul de mînz - suport pentru farfuria cu o bună jumătate din tortul „Napoleon”, de care mama își amintise să-i fi plăcut în copilărie unchiului -, și necheza vioi ori de câte ori îi părea ei să se fi spus o vorbă de spirit în sufragerie, adică în cabinetul tatii.

— Vai, Dino, gîngurea, ce tort minunat, dragă! Ai grijă să nu-mi verși sosul ăla pe mantou. Să-mi dai neapărat rețeta!...

Tigrul privea încruntat la farfuria neatinsă din fața lui și de câte ori ridica ochii, ca să se convingă de prezența atâtor dragi meseni, umplea două pahare: pe al lui și al oaspetelui.

— Mă Alecule (unchiul adică), bine-ai venit și hai noroc! Unchiul nu se lăsa rugat a doua oară și dădea paharul de dușcă, de parcă anume asta-i meseria de căpetenie a capitaliștilor.

— Bun vin, Tudore! Sunt și pe acolo vinuri, și ce vinuri, dar de ăsta n-am băut...

Tribul scotea urlete de aprobare și usca și el paharele, ca să le umple iar fără întârziere.

Tata își pironea ochii în farfurie și tăcea.

Trebuie să vă spun că nu-l prea recunoșteam.

Adică de mâncat, nu-l țin minte să fi mâncat vreodată, dar să tacă într-o companie?!

Nici nu v-am spus: Tigrul e regizor la teatru, singurul om cu care nu prea stă de vorbă sunt eu, încolo – îi merge papagalul!...

Avea el, probabil, motivele lui. Și dacă nu mă-nșel, nu-i prea plăcea compania.

Și la urma urmei, de ce i-ar fi plăcut? După câte țin eu minte, n-am prea văzut multe din rubedeniile astea la noi în casă. Și n-am prea auzit să fi murit cineva de dorul nostru...

Iar acum...

Mare eveniment! Vine un babalâc...

Adică nu, stai! Chestia cu numele mi-a plăcut. Chestia că n-a făcut praf cu tot felul de geamantane și costume, că nu-și dă aere – o notăm cu plus și pe asta.

Dar încolo?

Încurcată afacere.

Și nici nu știu, dacă face s-o descurc.

Eu am problemele mele.

Și cea mai însemnată la ora asta...

Exact: Aura!

Mă strecor tiptil pe verandă. Apariția mea dă naștere unei tăceri profunde, cosmice. Vecina „aia”, probabil, încetează să mai sughițe. Clanul mă privește neprietenos ca pe un intrus. Deschid ușa, ies în curte. Mă strigă cineva.

E o mătușă (ce altceva ar putea să-mi fie?), născută cândva în evul mediu.

— Te duci acasă de-acuma? scârțâie.

Cineva încearcă să-i șoptească adevărul, probabil, cum că aș fi de-al casei.

— Da' ce să fac aici? îi răspund.

— Și eu o să mă duc acasă.

— Hai! zic, și o zbughesc spre poartă.

Am fost isteț că n-am băut niciun strop de vin. Urc la volan și demarez.

Îmi deschide Aura.

Stă în prag și privește la stele.

Are ea un fel al ei, neastronomic, de a privi aștrii cerești, lucru ce nu poate să nu mă încânte pe mine, mare amator de autostrăzi real betonate.

A, nici nu știți: după școala medie, pe care, spre neprefăcuta mea mirare, am terminat-o binișor, tata a încercat să mă plaseze la Institutul de Arte.

— Nu, am zis hotărât, și a fost prima (și ultima...) mea răscoală contra Tigrului. Doi artiști sub un singur acoperiș ar însemna o curată nebunie!

Tigrul a râs (citește: a rânjit), a declarat că arta nici n-are ce pierde în mine, dimpotrivă, și mi-a dat bilet alb. Cum la medicină nu se cerea calcul integral sau diferențial – am ales medicina.

Dar mă abat.

Și exagerez...

Aura stă în prag și privește la stele.

— Maimuțico, zic (îmi place s-o tachinez așa), a venit un unchi de-al meu pierdut prin străini și am uitat cu totul de întâlnire.

Mă privește, de parcă m-ar vedea prima oară.

— A, atunci intră. Dar trebuia să mă previi.

Fantastică ființă, nici nu-și imaginează că aș putea s-o mint. Odată n-a vorbit cu mine trei zile, atunci când a aflat că Păduraru-regizorul și Păduraru-studentul sunt tată și fiu.

— Riki, ești un monstru, mi-a declarat. Să nu-mi spui că regizorul, marele regizor Pădurarii e propriul tău tată! De ce nu m-ai prezentat, acolo, la teatru? Îți amintești ce mi-ai răspuns când te-am întrebat dacă-l cunoști?

— Vag! așa ai zis. Și apoi te-ai apucat să-mi vorbești despre Hlestakov al lui Vasile Toma. De parcă nu-s în stare să-mi dau singură seama de talentul băiatului...

Stăteam cu nasul în pământ.

— Ei bine, odată ce ești asemenea monstru, am să te rog să nu mă mai deranjezi timp de trei zile. Am terminat vorba. Gata.

Sentințele ei sunt fără drept de apel.

Trei zile încheiate a jucat rolul Sfinxului și toate monologurile mele au rămas fără replică – pentru un fleac, iar acum – poftim, încearcă de mai înțelege femeia și logica ei!

Intrăm în camera ei.

— Aura, te rog să mă ierți. M-a luat Tigrlul pe neașteptate – la cuvântul „Tigrlul” Aura se cutremură, nu-mi permite să vorbesc astfel despre părinți, ciudat om! – și tele... era cât pe ce să-i spun că n-a răspuns la telefon, ar fi fost o greșeală, uitasem de toate când a venit vorba de volan!

— Aura, te iubesc!

— Și din ce raion e unchiul?

Păstrez o pauză. (Tigrlul pretinde că cea mai strașnică născocire a teatrului modern sunt pauzele.) Mă străduiesc să dau glasului cel mai nevinovat ton.

— De la Paris...

— Săptămâna trecută a cântat în sala „Olimpia” Maria Calas. Nu știi, a ascultat-o? Se zice că a slăbit tare, dar vocea ei n-a pierdut nimic din volum.

Ființa asta o să mă omoare. Se-nțelege, îngerul meu, a ascultat-o! Cum să n-o asculte! Toți cârciumarii din Paris au un singur vis – să tragă mai repede obloanele și să fugă la concertele sopranelor de coloratură. Nici nu-mi închipui un bețivan cu buzunarele doldora de franci să intre în restaurantul cuiva, care n-a ascultat-o pe Maria Calas!

— Nu... Nu cred. Moare după fanfare. Marșuri funebre, știi... Din fericire, sticleții ei se rezumă la muzică și felul de a privi oamenii, încolo e cea mai dulce ființă din lume.

— Să locuiești la Paris și să nu... În definitiv, treaba lui. Facem astronomie?

Adică: ne plimbăm?

Iau aerul cel mai solemn de care mă simt capabil!

— Mașina ne așteaptă la scară.

— Ai șterpelit-o?

— Hm... Da. Adică nu. Adică... habar n-am. Odată ce am fost cu ei la gară și îndărăt... Hai, maimuțoiule!

Nu s-a plimbat niciodată în mașina noastră. Și mai ales cu mine la volan!

E plină de exclamații. Îi place.

N-am prea condus noaptea, din fericire, orașul nostru e ceva mai mic decât Parisul.

— Unde mă duci Riki?

— La șosea, domniță! La urma urmei, ai noștri tot beau și oaspeții nu cred s-o întindă chiar atât de ușor pe la casele lor.

Îmi place grozav să conduc. La nebunie. Dacă nu reușesc să termin institutul, mă fac șofer la „Salvare”.

Mașina zboară ca o rândunică. Șoseaua e absolut pustie. Numai susurul egal al cauciucurilor, numai vuietul subțire al vântului tăiat de parbriz și respirația, natural ghicită a neprețuitei mele pasagere...

— E o pădure, Riki?

O mână de salcâmi prăfuiți.

— Oprește! Opresc.

— Stinge motorul. Mă conformez.

Aura deschide portiera.

— Aura...

— Taci. Tac.

Trece o jumătate de noapte.

— Auzi cum cântă greierii? Aud o mașină venind din spate.

— Riki?

— Da, Aura...

— Nimic, Riki.

Îmi ia mâna de pe umeri și mi-o ține într-a ei. Ochii fosforescenți i se întorc încet spre mine și-mi taie respirația.

— Riki. M-ai întrebat de o sută de ori dacă te iubesc. Azi, în fața teatrului, voiam să te sărut... Și tu n-ai venit.

Mă aplec spre ea.

Îmi pune degetul pe buze.

Sunt în cea mai lirică dispoziție. Îmi vine să urlu.

— Dacă ar fi să ne căsătorim, Riki, nu te-aș lăsa să stai la volan. Niciodată!

Da, marile drame se nasc atunci când trebuie să împaci două pasiuni. Îmi face impresia că aud și eu ceva greieri.

— Aura...

— Taci. Tu nu știi să vorbești când luminează stelele. Sunt sigură că ai fi gata să operezi chiar și într-o noapte ca asta. Îngrozitor!...

— Bine, dar...

— Taci. Tac.

— De ce nu m-ai invitat la voi niciodată?

— Eu? Nu te-am invitat?...

— Ai un tată foarte simpatic. Și foarte, foarte talentat! Știi doar cât de mult îmi place teatrul. Mai ales muzicalurile. Crezi că n-aș putea cânta un, să zicem, „Helo, Dolly”.

De asta mă și tem, Aura, dar cum să ți-o spun?

— Cum nu te-am invitat? Ei bine, uite: te invit oficial la noi pentru ziua de... a doua zi după fiziologie! Bine?

Își retrage mâna dintr-a mea.

— Acasă, Andrei. E târziu... Mă întorc pe la două.

Mimi doarme pe verandă într-un jilț de paie.

Trec pe vârfuri.

În sufragerie, la masă, tata și unchiul discută ceva foarte aprins. Tanti Lena cântă o romanță de pe vremea lui Dimitrie Cantemir.

Tigrul ridică ochii la mine și... zâmbeste:

— Ai venit? umple paharele. Hai noroc, Alecule! Unchiul arată vârsta ce-o are.

— Tudore, bun vin. Să bem cu Andrei! Toarnă-i!

— Mai târziu, Alecule. Pe urmă. Se-ntoarce spre mine: Tanti Lena te așteaptă s-o duci acasă cu mașina. Nu ești obosit, Andrei?

Se-ntâmplă ceva pe lumea asta! Tanti Lena sare de la masă.

— Vai, Riki, fă binele ăsta pentru o bătrânică ca mine!

O trezesc pe Mimi. Mă privește cu ochi somnoroși, mă recunoaște și-mi face din deget:

— Vezi ce rău ești?

Se repede pe neașteptate și-mi pune o ventuză pe obraz, chiar în clipa când iese din casă și tanti Lena.

Se uită la noi fără să ne vadă. Scutură din cap:

— Nu sunt iubită în casa asta... își duce mâinile la ochi. Hai, Riki... Doamne, Doamne, ce le-am făcut?...

La poartă mă opresc și mă uit spre veranda luminată: tata și unchiul stau în prag și ne privesc în tăcere.

Mimi mă apucă de-o ureche și-mi șoptește.

— Mama e cam ținută de la o vreme... Poate-ai să rămâi la noi?...

Au trecut optsprezece ore de când sunt student în anul patru și peste câteva clipe începem.

Da, optsprezece ore de când pot spune lucrul acesta cu absolută siguranță, cu mândrie și, dacă vreți, cu documentele în mână.

Inteligența e un lucru pe care nu-l poți ascunde cu una cu două... Spre deosebire de lipsa de informații. Dar și din asemenea situație te poate salva... Exact: inteligența!

M-am postat, cu biletul în mână, chiar în fața lui.

— Cunoaștem fiziologia, tinere? mi-a zâmbit, pentru că abia se întorsese din coridor, unde plătise din plin tribut necruțătoarei patimi a fumatului.

Știam răspunsul la toate întrebările din bilet. M-am străduit să-l privesc drept în ochi.

— Mult mai puțin decât dumneavoastră... Din păcate... am luat o mutră spăsită.

A răs.

E un fiziolog cu renume. Are atâtea titluri, că mi-ar fi de ajuns unul singur ca să intru în enciclopedie. Are și faima unui examinator foarte sever.

Știu din experiența propriei familii (Tigrul e emerit!), că un epitet în fața meseriei pe care-o practici naște dorința avidă de alte epitete, noi.

Așa-i firea omului, slabă.

Vrea și el să fie popular printre studenți. Ne spune anecdote, face spirite.

Firește - râdem. Un răs de politețe, spaimă și

nesiguranță. Și el înțelege...

— Mult mai puțin decât mine, tinere, știe oricine, chiar și un ignorant!

Am râs din suflet, aproape cu hohote.

— Modestia m-a împiedicat să vă dau un alt răspuns...

M-a privit atent, cum ai cerceta rezultatul unei analize de însemnătate majoră.

— Spiritual!... Dar știi... Ești îndrăzneț, îmi place. Modestia n-are ce căuta în știință! În știință sunt modești numai oamenii cu idei modeste!

Încălecase calul pe care i-l plasam!

Scoase din buzunar pachetul și începu să fărâme o țigară.

— Cei cu idei originale, îndrăznețe, sunt îndrăzneți, sunt curajoși, sunt obraznici, dacă vrei!

Căută chibriturile, aprinse un băț și... observă că îl ascultă cu multă atenție până și cei trei asistenți. Stinse chibritul și zâmbi vinovat:

— Da... Știința nu așteaptă de la noi modestie... Dă-mi, te rog, biletul.

Îl puse pe masă cu fața în jos.

— Știi?

Mă obliga să renunț la modestie.

— Da.

— Asta-i matricola dumitale?... Păduraru Andrei...

Îmi amintesc. Clasifică-mi, dacă ești bun, hm... Clasifică-mi ganglionii vegetativi.

Era una din întrebările biletului!

O, oameni!

Începui să vorbesc repede, cu intonații și pauze.

Mă întrerupe cu un gest. Văd mâna fină, cu degete lungi, de om al artelor, desenând un „5” mare, a cărui codiță cucerea și o părticică din teritoriul rezervat „patrului” de la economia politică...

Îmi întinse matricola.

— Hai să fumăm...

...Peste câteva clipe începem.



De fapt, am și început.

Mingea se înălță odată cu fluierul ascuțit al arbitrului. Sar. Ating ceva și nu înțeleg, dacă e mingea sau mâna celuilalt centru-atacant.

De altfel, nici n-am sărit după minge: am sărit de bucurie că sunt student în anul patru, că Aura știe lucrul acesta, că-l știe și Tigrul, și mama, și unchiul, deși pentru ultimul aș putea fi cu același succes și în anul douăzeci și cinci...

Ieri-seară nu i-am găsit acasă, când m-am întors de la facultate. De trei zile cutreieră orașul în lung și-n lat.

Mai alaltăieri l-am auzit din odaia mea, unde stăteam închis cu fiziologia ca un biet Hiperion cu cea mai zvăpăiată Cătălină din lume, l-am auzit laudând totul cu atâta entuziasm, de parcă n-a mai văzut în viața lui un târg:

— Ce oraș s-a făcut, Dino!... Măi Tudore, ce oraș! Nu-l mai recunosc! Nici nu-mi închipuiam! Bulevarde, prospecte! Măi Tudore, n-am cuvinte! Bravo!

Să scrie la gazeta de seară, că ăia atâta așteaptă, îmi închipui ce-o fi înțeles el din Paris... Ieri-seară nu erau acasă. Luai receptorul și culesei numărul Aurei:

— Cântăreațo! Voiam să-ți comunic...

— ...Că mâine, adică a doua zi după fiziologia, pe care ai dat-o, sunt invitată la voi! Accept cu mărînimie.

Uitasem!... Dumnezeuule, uitasem!

De obicei pot analiza cele mai complicate situații destul de repede, acum nu-mi intrau în cap decât „sunt un idiot, sunt un cretin”...

— Aura, știi...

Marasm. Încercam să trag de timp. O și vedeam pe mama leșinând: „Bine, Riki, se poate, da ce nu mi-ai spus-o la vreme! Cum s-o primim, vrei să mă fac de răs? Să mă pregătesc în două ceasuri?”

— Aura, știi... Unchiul ăsta ne-a încurcat toate planurile. Poimâine, Aurico!...

Mâine, adică nu, azi o conving pe mama. Viitorul meu și așa mai departe, mă sinucid! Tigru e, oricum, la teatru.

Fac eu piața!

— Aura, dragostea mea eternă, mâine ai mei pleacă într-o vizită obligatorie cu unchiul ăsta, știi tu... De la Paris...

Neconvingător.

Simt receptorul răcindu-se:

— Îmi pare rău, Andrei (Andrei! stăm rău...). Poimâine nu sunt eu liberă.

— Aura, nu te supăra, intră în situație! Caz de forță majoră!

— Nu te superi, nu?

— Nu, de ce să mă supăr. Sunt un bătrân sclerotic.

— Aura, ești liberă poimâine, așa-i? Ori îi conving eu pe ai mei să renunțe... Bine?

— Bine.

— Vezi? Am rezolvat totul! Apropo de mâine, n-ai uitat, am meci. Sper să te văd printre spectatori! Să ții pumnii!

— Noapte bună, Andrei.

— Aura!... Bi-bi-bi...

Nu, hotărât lucru, la douăzeci și doi de ani scleroza trebuie pedepsită, nu tratată!

Lăsai matricola cu „cinciul” deschisă pe masa Tigrului și mă trântii în pat.

Centrul universitarilor pare să aibă intenții dintre cele mai agresive. Sunt plin de vânătăi, și arbitrii nu l-au penalizat decât o singură dată. Numai sub coșul nostru m-a trântit de două ori. Foarte abil. Are instrucție specială. Începe să mă scoată din pepeni!

O pasă excelentă! Prind mingea pe picior. Drumul spre panou e liber. Acum un simplu „un-doi” și pot număra două puncte. Dar în ultima clipă răsare el. Discret, modest, parcă stătea acolo de la facerea lumii... Bineînțeles, îl iau în piept și... cad eu! Canalia, era pregătit! Arbitrul fluieră și mă invită să ridic mâna: penalizează atacul. O ridic cu prea puțină plăcere, dar nu mă pot lua la trântă cu oficialul, deși mai aş face-o...

Urlă amândouă taberele ca niște apucați. Nu-i

dreptate pe lumea asta. Singura cale e să ți-o faci singur.

Îl prind sub coșul nostru. În salt. Ochesc plexul și lovesc scurt, sec, fățiș.

Cade.

Pentru câteva clipe stadionul încremenește. Liniștea dinaintea taifunului.

Și - înalt, melodios, dramatic - glasul Aurei:

— Riki! Ești o bestie!...

Abia apoi - fluierul arbitrului.

Adică a venit. Cum n-am văzut-o până acum, jucăm doar de vreo zece minute! Și țipătul acesta... Nu, e o lovitură nepermisă. Ca și a mea.

Arbitrul se îndreaptă spre mine. M-am curățat, miroase mai rău decât a simplă penalizare. Nu înțeleg nimic din ce-mi spune. Urlete de junglă. Zboară pe teren un măr. Asta-i salvarea! Arbitrul îl ridică și se îndreaptă spre masa oficialilor. Nicio salvare... Acuși...

Revine:

— Numărul paisprezece, trebuie să te rog să ridici mâna? Am scăpat, uff!

Antrenorul nostru ia pauză.

— Andrei, trebuia să câștigăm meciul ăsta. E singura noastră șansă. Ai trei penalizări și, te rog, fără bătaie, nu ești la box! Te rog.

Am pierdut cupa acum cinci ani. Cu toate că am fost întotdeauna mai buni. Dacă ar avea și ăia de la Universitate programul nostru! Parcă ei știu ce-i aia învățătură?...

Suporterii lor nu-și pot reveni. N-am auzit așa sălbatici. Sunt în stare să mă pândească după meci și să-mi „facă morală”... Trebuie să fiu atent.

De fapt, am răspuns unui asistent. Am pândit momentul când el a ieșit să fumeze și m-am prezentat. Așa fac toți... Am luat un patru...

Dar sunt student în anul patru.

Și conducem - mai sunt două minute - conducem cu șaizeci și patru la cincizeci și unu... Aura mă așteaptă în fața ieșirii de la dușuri.

— Maimuțo, ai un claxon grozav! Dar n-ar trebui să-l folosești în locuri publice...

Mă strivește cu o privire rece și hotărâtă:

— Bancurile tale proaste nu mă interesează. Îmi pare rău că n-am observat mai înainte ce brută ești.

Se întoarce pe călcâie ca o baletistă. Îmi aruncă peste umăr, sec:

— Te poți odihni trei zile, te rog să nu mă deranjezi. Pleacă.

Știu că nu ajută la nimic, totuși, ar trebui să fug după ea, să fug și să mă milogesc puțin. Așa, de formă...

Dar o văd pe mama. E cu unchiul. Grozavă surpriză, ia te uită!... Las baltă milogeala - pierdere de timp.

— Bravo, Andrei! Numai că știi... Bănuiesc.

— Știi... Și în sport e nevoie de mâini curățele...

Mă menajează. Ce mișcător! Hai, zi-i direct, nene, dacă îți dă adversarul o palmă, tu întoarce și celălalt obraz! Zi-i! O să plâng de rușine. Îmi închipui cum te speli pe mâini, evlavios, înainte de a turna apă în vin acolo, în crâșma ta dintr-o mahala a Parisului...

— Trebuia să-i spun mersi, nu? Râde.

— Adică îți pare și ție rău! Asta-i bine!

Al dracului moșu: aici a nimerit-o. Sigur că-mi pare rău, dar ce mai pot face? Faptul s-a consumat și, la urma urmei, biruatorii au dreptate. Eu cel puțin l-am pocnit deschis.

— Riki, mama a rămas cu același zâmbet pe buze ca în ziua sosirii lui, cred că mergi cu noi?...

Era vorba să umplem cupa cu câte o bere pentru fiecare membru al echipei. Mai ales că ne-a strâns laba și rectorul...

— Lasă-l, Dino, ori crezi că o cupă se câștigă în fiecare zi? Al dracului unchiul!

Băieții mă așteaptă mai la o parte. Ne privesc curioși, m-am scăpat cu vorba că am oaspeți din străinătate.

— Mulțumesc, nene Alecu, peste o jumătate de oră sunt al vostru. Ce direcție luați?

Berea e caldă, băieții zâmbitori, dar fierți, singurul

care nu-și poate găsi locul e antrenorul. Ne bate pe umăr pentru a zecea oară, dă ochii peste cap, își comandă un rachiu, pe care din neobișnuință încearcă să-l bea cu sorbituri mici, îl toarnă în vazonul unui ficus și iar ne tipărește pe omoplați.

— Măi băieți, măi!...

Singurul care protestează când plec tot el e.

— Măi Andrei, măi... Optsprezece puncte! Și să te duci?... îi ajung aproape de casă.

— N-ai băut prea mult, Riki? mama are motivele ei să nu prea țină la băutură și băutori.

— Știi despre ce vorbeam? unchiul îmi pune mâna pe ceafă.

— Îmi aminteam că acum vreo șaiszeci de ani jucam turca pe locul unde-ați avut azi meciul. Era un maidan păcătos și acum

— Poftim: campus universitar! Bravo!

Încă două-trei observații din astea și încep să mă mândresc și eu că nu locuiesc la Paris!

— Ți-a plăcut jocul, nene Alecu?

— Cum să-ți spun, băiatule...

Ah, da! Acuși începe să-mi zică de mâini curate și alte cele...

— Ce înseamnă să-mi placă sau nu... Pentru mine sportul...

— Vai, Riki! Tu nu știi? Alecu a fost pe vremuri cel mai tare la... Alecule, cum se numea sportul tău?

— Greco-romane. Sau lupte clasice, cum li se zice azi. Și, din păcate, n-am fost chiar cel mai tare. Așa...

Asta-i bună, ca să vezi! Acum înțeleg eu de unde alura asta băiețească la vârsta lui Matusalem. Mușchii sunt de mare folos la o cârciumă - poți da singur afară clienții buclucași.

— Sportul, măi băiețel, e ceva, chiar și baschetbalul! ... Prinde bine în viață, și încă ce mai prinde!

Tigrul stă în verandă cu o mutră de înmormântare și fumează ca un turc. Se vede treaba că iar i s-o fi interzis vreun spectacol

— A mai pățit-o și anul trecut. Se uită la noi cu niște ochi de parcă am fi din comisia de repertorii:

— Andrei, treci la tine în cameră și liniștește-o pe Mimi. Mai-că-sa s-a îmbolnăvit grav...

Mama se prinde cu mâna de inimă și se lasă moale pe-un scaun.

— Ce s-a întâmplat, Tudore? Tata mă împinge ușurel de spate:

— Andrei, te rog...

Mă opresc în coridor ca să-mi pregătesc cuvântarea: „Așa-i viața, fetițo... Fii tare, ești o fiică iubitoare, înțeleg, dar...”

Mimi stă pe patul meu și răsfoiește cu vădită curiozitate atlasul de anatomie.

— O, Andrei, bine c-ai venit odată! Și trebuie să studiați chiar toată strășnicia asta? Întoarce spre mine atlasul cu planșa nr. 18 - „Organele genitale”...

Cred că e într-o stare de șoc.

— Mimi, îmi pare foarte rău, trebuie să te ții tare... Se uită la mine ca la un om picat din lună.

— Mama? Știam că așa o să se termine... Știam... De vreo trei luni mă tot uit la ea. Numai că azi-dimineață...

— Inima?

Face un gest destul de elocvent:

— Ia-o mai sus! M-am dus la ea s-o întreb nu mai știu ce, și unde se repede odată: „Eu nu sunt vinovată, am făcut-o dintr-o prostie...” Îi zic: „Știi că n-ai făcut-o dintr-o prostie!” Numai că ea mă prinde de mână, începe să mi-o sărute și-mi repetă încontinuu, că, adicătelea, ar fi cazul s-o iert, pentru că tot ce-a făcut, a făcut numai și numai din cauză că era alintată. Și-mi zice Maria... Cine-o fi și Maria asta?... într-un cuvânt, când am devenit Maria, iar doctorul de la „Salvare” a încercat zadarnic să-i administreze un calmant - ne-am văzut nevoiți să apelăm la alte servicii. A venit un psihiatru cu o mutră răvășită și doi vlăjgani, semănând a boxeri, cu care a plecat aproape fericită.

Sărmana pupăză bătrână, cine știe ce taine o mai fi ascunzând și ea în capul ei cu păr bine vopsit...

Mimi păstrează un moment de tăcere.

Așa e de obicei în preajma marilor inundații.

Caut cuvinte noi. Nu le găsesc. Mimi ridică doi ochi complet uscați.

— Andrei, adu-mi, te rog, geanta de pe verandă, încă din coridor, aud vocea groasă a unchiului:

— Nu, Dino, eu am uitat tot. Ar fi caraghios...

La intrarea mea se lăsă o tăcere speriată, întrebătoare.

— Ce face Mimi? Plânge?

— S-a mai liniștit.

Iau geanta și mă întorc.

— Andrei dragă, nenea Tudor zice să rămân la voi. Tu ce zici? Tac.

Asta-mi mai lipsea.

Cine naiba l-a mai adus și pe unchiu-meu ăsta? Dacă nu venea el, nu mi-aș fi cunoscut neamurile încă o mie de ani!

— Păi, dacă a zis Tigru...

În fond, nu sunt un om fără suflet. Atâta doar că-mi place din când în când s-o fac pe nebunul.

Sunt un om foarte nefericit.

Nu pentru că am dormit pe verandă, Doamne ferește! E începutul lui iulie și pe vremea asta îmi mut singur culcușul aici - e mai puțină nădușeală, ba chiar și mai comod: nu te controlează nimeni cu ceasul în mână! (Tigru: „Nu ți se pare că vii la ore prea mici? Vezi...” Mama: „Vai, Riki, dacă te dezbracă cineva? Sau dacă te bate?! De ce mă faci să tremur toată noaptea?...”)

Nici pentru că am casa plină de oaspeți - poftiți și mai puțin poftiți -, la unsprezece, când am plecat, Mimi mai dormea, se vede că-i o probă de somnoroasă clasa-ntâi, nenea Alecu a șters-o de data asta singur, cu noaptea-n cap, ca să se mire de cine știe ce nou maidan al copilăriei lui, îmbrăcat în beton și piatră până la asfixie de către harnicii săi urmași...

Ci pentru că...

În sfârșit.

Pe la vreo nouă ridic receptorul și-i culeg numărul.

„Alo?”

Îi recunosc vocea, un pic miorlăită, se vede că mai dormea.

— Maimuțoiule, zic, a răsărit soarele, e pe punctul să apună! Tăcere, ca într-o școală primară, de vacanță!...

— Aveam câteva mici idei pentru ziua prezentă!...

Aud bâzâitul sârmelor pe care gânguresc, probabil, porumbei.

— Aura! Am cheia de la mașină, ba chiar...

Depune receptorul atent, de parcă ar fi fost făcut din cristal.

E încăpățânată ca un catâr spaniol! Treaba ei, totuna aveam de gând să mai dorm un pic.

La nouă și douăzeci pune receptorul după prima frază.

La nouă treizeci și cinci nu mai zice nici măcar „alo”.

Peste cinci minute nu mai răspunde.

Oribilă ființă!

Ați putea crede că sunt într-adevăr îndrăgostit.

Pe dracu’!

E un joc al nostru, la care cred că am să renunț foarte repede - nu se poate să joci la infinit, când partenerul nu respectă regulile... Mofturi de mătă alintată!

...

La unsprezece și zece mă opresc în fața casei lor. Am venit pe jos... Eram pe punctul să deschid portiera mașinii, când m-a bătut pe umăr Tigrul:

— Mă tem să nu-ți intre în obicei... Și-apoi am eu nevoie de antilopă...

Nu l-am auzit niciodată să pronunțe un „eu” neaccentuat.

Dar să speli o oră întreagă la rabla asta și să rămâi cu buzele umflate!

Locuiește în bloc, la etajul doi. Fereastra ei dă chiar în stradă.

Arunc o pietricică în geam și mă ascund după un copac.



Apare. E într-un capot albastru și are capul înfășurat cu un ștergar. Cercetează sticla cu multă atenție și rămâne cu mâinile rezemate în pervaz.

Un minut, două minute...

Apoi deschide larg fereastra și respiră adânc aburii de benzină din stradă.

Apar, foarte dezinvolt, de după copacul meu.

— Ei, zic, madona cu urzici! Tigrul mi-a răpit mașina, dar aş putea să te duc la strand în brațe!

Privește peste capul meu, spre infinitul opărit al cerului, își potrivește ștergarul în oglinda geamului și dispare cu măreție.

Arunc o pietricică în cameră.

Niciun efect.

Arunc o piatră destul de masivă. Un zgomot vesel de sticlute și tinichele mă face să bănuiesc că am nimerit în noptieră.

Aștept.

— Andrei dragă! Tu ești? Bună ziua! maică-sa!...

Nu există un neam mai al dracului ca femeile.

— Aurica m-a rugat să-ți spun că te așteaptă poimâine! Și-mi zâmbește.

Sper că am o mutră cât se poate de imbecilă.

— Da, desigur... La revedere...

Cred că-i povestește totul maică-sii. Bună pereche! Și la ce naiba îmi trebuia s-o văd azi? Mare zănatec mai sunt! Romeo! Nu poate suporta nici măcar o clipă fără neprețuita lui Julietă! Și doamna Capuletti în loc să-mi toarne o căldare de apă peste capul ăsta idiot...

Nu, trebuie că termin odată comedia asta!

Maria Calas! Frumoasa mea lady!

Marea actriță neînțeleasă!...

M-am săturat de ea și de capriciile ei ca de mere pădurețe.

Pe prospectul Tinereții dau nas în nas cu unchiu-meu.

Adică nu chiar nas în nas. Stătea în fața unei vitrine de la „Lumea copiilor”. Aș fi putut să trec pe lângă dânsul fără să mă vadă, dar m-a oprit ceva. Ceva ciudat de tot,

caraghios. Privea cu atâta admirație un ursuleț de pluș, avea în ochi atâta neprefăcută, copilărească curiozitate, încât am rămas câteva clipe în spatele lui, ca să-l observ mai bine.

A simțit, probabil, că e fixat, s-a întors, m-a văzut și s-a topit într-un surâs care i-a întins două evantaie de zbârcituri în coada ochilor.

— Măi Andrei, măi! Mor după jucării! Dacă ar fi după mine, le-aș cumpăra cu brațul și le-aș duce... Numai că vezi tu, nu prea am cui să le duc. Tu ești băiat mare...

Voiam să-i fac un banc grozav, dar l-am înghițit.

— Nu te-ai săturat încă de târgul nostru, nene Alecu?

— Cum să mă satur?

— Cum... în comparație cu Parisul... M-a prins de umeri:

— Încotro țineai calea?

— Așa, nicăieri precis...

— Nu vrei să te plimbi o țară cu un bătrân? Nici n-am prea stat de vorbă amândoi...

Aveam perspective largi. Poate să-l invit la ștrand, în locul Aurei?...

— De ce nu, i-am răspuns.

— Atunci știi ce? Hai cu mine.

M-a prins de-un cot, obiceiu! Tigrului, dar de pe vremea când eram puștan, și am pornit-o la deal.

— Ia să-mi zici mie: ai o fată?

— Fuge după mine jumătate de republică...

— Dar așa, o fată, știi tu?... Mandolină pe sub geamuri?...

— Să admitem.

— ABun! Și când te gândești la ea ori când vă întâlniți, cum zici: „În comparație cu Brigitt Bardo...” Așa-i?

Auzi, Aura? Hai să ne împăcăm. Nu mai sunt eu chiar așa de...

— Vrei să zici de Paris și de târgul nostru, unchiule? Nu se prinde, e cu totul altceva.

— Ba nu, o să existe totdeauna o BB pentru ochi și

o... cum ziceai că-i zice?

— Aura... m-a prins ca pe-un copil!

— Și o Aură pentru inimă și gânduri. Un Paris pentru ochi, iar târgul ăsta, cum îi zici tu, pentru toată viața...

Sentimentali mai sunt și cârciumarii!

— Vreau să te duc într-un loc, mergem? Am luat-o prin parc.

— Și, totuși, unchiule?

S-a oprit la un colț și a privit nedumerit în jurul lui.

— Nu mai este?

— Ce?

— Era aici o sală... O mai prinsesem.

— A, Filarmonica! E asta, s-a reconstruit.

Am înconjurat-o de vreo câteva ori. I-a pipăit zidurile. Ne-am așezat pe-o bancă, la intrare.

— Frumos. Foarte frumos! Și înăuntru?

— Normal. Vreo mie și ceva de locuri.

— Bravo!

Era trecut de amiază și ardea o mamă de soare! Aș fi putut să mă duc la ștrand și fără domnișoara mofturoasă.

— Era o hardughie mare de lemn, „lizion”! Dar ce oameni a văzut! Zaikin...

— L-ai cunoscut, unchiule?

— Da. Mi-a dat și câteva lecții... Dacă n-ar fi fost el...

Era prin treizeci și trei, măi băiețel. Ți-o fi spus maică-ta, lucram mecanic, era pe-aici un atelier, automobile, motociclete... Mă preocupau mai ales motoarele și luptele. În categoria mea eram un fel de șef, campionul orașului... Și vine în treizeci și trei, cum ziceam, un neamț - Leopold Erath, luptător cu titluri mâna-ntâi. Ai auzit, probabil, fierbea lumea pe-atunci, venise la putere căprarul cela al lor. Sala era împărțită în două tabere: unii îl huiduiau, alții îi făceau o primire turbată. Trebuia să avem două întâlniri. La greutate îl întreceam cu două kilograme, în normă, încolo nu arăta cine știe ce. Altceva nu mă interesa. Eram destul de sigur pe mine.

Face o pauză. Se pregătește, probabil, să iasă pe covor. Al dracului moșu! Luptător de greco-romane! Mă uit

la ceafa lui: voinică, dar plină de creții mărunți ai vârstei...

— În prima seară m-a aruncat pe tușe în minutul trei... Oftează. Îl înțeleg. Idolul galeriei pleacă cu coada între picioare, într-o tăcere mormântală... N-am înțeles nimic. Pluteam ca într-un fum. Știu doar că eram plin de-o unsoare puturoasă, pe care cu mare ce am reușit s-o spăl. Am ieșit pe ușa din dos și am ținut-o într-o fugă până acasă. Atâta știam: mai mult nu urc pe covor. Gata. Toate aerele mele provinciale erau bune de maidan și nu pentru... Era prima mea întâlnire internațională și prima mare rușine... Și aveam treizeci și doi de ani... Voiam să mă culc, să mă uit în somn, când intră pe ușă doi vlăjgani: unul era Zaikin, celălalt - un tovarăș de-al meu de la atelier, lăcătuș. Oprea. Nu-i puteam privi în ochi. Am tăcut cu toții vreo câteva minute. Zaikin a început primul: „Vrei să te lași de lupte, așa-i?”. Era gândul meu. „Bine, a zis, lasă-te. Dar mai întâi vreau să afli ce-a declarat neamțul ziariștilor. Te interesează?”. Nu mă interesa decât propria rușine. „Și cu toate acestea, uite ce-a spus: „Rasa noastră nu poate fi biruită”. Ai înțeles? Rasa lor!”. Biruitorii pot spune orice. „Da? s-a minunat Zaikin. Bine. Ai încercat să-l prinzi de brațe. Și n-ai reușit. De la bun început. Așa-i?”. Mi-a lunecat ca un tipar, era foarte atent. „Păi cum să nu lunece ca un tipar, dacă era uns cu uleiuri speciale, interzise? Menagerul tău a și depus un protest. A fost respins. Vrei dreptate de la ăia?”. Imposibil! „Imposibil? întreabă-mă pe mine, măi țică, că-i știu eu pe ăștia! Uite ce-ai să faci mâine...”

Iar lasă o pauză. Zâmbește: aude, probabil, urletele de îmbărbătare ale galeriei ori poate vede, aievea, mustățile agresive ale roșcatului de rasă superioară, uns cu uleiuri interzise.

— În minutul doi îl puneam pe omoplați. Arbitrul nu mi-a recunoscut victoria. Ar fi trebuit să auzi ce se făcea în sală. M-am ridicat și am luat-o de la început. Nu-mi mai tremurau picioarele. Aveam în fața mea un tip jalnic, citeam în ochii lui că-i gata să mă apuce cu dinții, numai că nu mă putea ajunge. Din prima clipă mă lăsasem prins în

poziții nepericuloase și acum nu eram mai puțin unsuros!... în minutul opt îl aveam imobilizat într-un dublu Nelson. Pe cinstea mea îți spun, când i-am întors omoplații pe covor, l-am auzit oftând ușurat... Și nu trei secunde - vreo treizeci l-am păstrat așa, până s-au milostivit arbitrii și m-au declarat învingător... Mai băiețele, să fi văzut ce bătaie era în sală! Dacă nu se amesteca poliția, nu mai rămânea întreg nici unsurosul! Uite cum l-am cunoscut pe Zaikin și cum m-am împrietenit cu Oprea... Că dacă nu erau ei...

În fața Filarmonicii - un panou uriaș cu zeci de afișe: „Astăzi seara - Ansamblul de estradă din Odesa”.

Să sperăm că o să se termine fără bătaie...

Îl las pe unchiul pe bancă, cu bătaioasele lui amintiri, și mă reped până la un telefon.

Răspunde Ea.

— Pițigoiiule, zic, să nu-mi arunci receptorul în nas, te rog. Ceva extrem de important. Aura, te iubesc tare și nu mai ridic niciodată mâna asupra aproapelui meu! Vino la noi, Aura!

Aștept. Nu lasă receptorul. Tace.

— Aura, m-ai auzit? Tace.

— Aura! un.

Un tăcănit sec îmi dă de înțeles că predica mea a avut loc în pustiu.

Hai! să n-o mai fac pe grozavul: sunt, totuși, un om nefericit...

Mimi stă întinsă în hamac, într-un costum de baie. Soarele s-a mutat de mult după casă; o încălzește, probabil, cartea ce-o ține rezemată de sâni proeminenți - aha, tot atlasul meu de anatomie! E adâncită în lectură sau poate doarme, pentru că ne aude abia când suntem în mijlocul curții.

Sare cu suficientă ușurință pentru tonajul ei și se repede la noi cu gura până la urechi, de parcă nici n-ar fi putut fi ceva mai firesc pe lumea asta, decât să te plimbi într-o curte străină, acoperit doar cu un jalnic „bikini”.

— Fraților, dar mult vă mai lăsați așteptați!

Și fără să ne mai dea vreun răgaz, ne prinde pe

amândoi și ne sărută, cum ți-ai întâmpina niște prieteni dragi, veniți dintr-o misiune secretă și periculoasă...

Unchiul întinde gâtul de câteva ori, de parcă l-ar strânge ștaiful. Tușește.

— Măi Mimișor, da pupăcioasă mai ești!

Nu-l simt să fi rămas prea încântat de entuziasmul aruncătoarei de disc. Intră în casă.

— Ascultă, neprețuita mea tanti, ce te repezi așa la oameni bătrâni? Vrei să-i provoci un infarct? Vrei complicații diplomatice?

Râde. Copil al naturii: mâncare, somn, joacă...

— Unde-s ai noștri?

Încearcă zadarnic să-și încrețească fruntea.

— S-au dus la casa de... La mama, la spital.

— Și tu? De ce nu ești cu ei? Ridică din umeri:

— Mare bucurie... S-a supărat.

Se întoarce și se îndreaptă spre hamac. După trei pași îi trece.

— Andrei, leagănul ăsta ne ține pe amândoi?... Hai să-nțercăm!...

Unchiul doarme dus. Îl strig încet - niciun răsunet.

Al dracului și sportivii ăștia, chiar și la bătrânețe, cum știu să-și comande nervii! Dacă nu-i un blef chestia cu Zaikin, mai știi la ce te poți aștepta? Francezii sunt plini de spirit, deși n-am prea observat-o încă! Ar trebui să-l duc la secția noastră de lupte - stăm bine, avem doi și în selecționată republicii!

Trec în camera mea: hainele lui Mimi - pe toate scaunele. Bună podoabă! Dacă n-ar fi în situația asta...

M-au copleșit al dracului căldura și încordarea din ultimele zile. N-am obiceiul să dorm după-masă (aoleu, nici n-am mâncat azi!), dar simt că e cazul să mă întind un pic și eu.

Mă prăbușesc.

Deschid ochii și mă aflu în amfiteatrul sălii „Expres”. (O mai țin minte, aveam vreo zece ani și m-am dus cu mama la un spectacol de păpuși). Stau sus, la galerie, singur-singurel în toată lemnăria aceea vopsită într-un

verde spălăcit.

Scena e goală. Adică nu, stă în centru un ring de box, luminat de sus, dar niciun om, nicio ființă măcar.

Mă tem. Simt nevoia să strig, cât mai tare, să chem în ajutor pe cineva, să mă ridic de pe banchetă și să fug, dar am picioarele de lut și gâtlejul refuză să scoată cel mai neînsemnat sunet.

Sunt condamnat la ceva, nu știu la ce, nu știu de ce și nu pot accepta sentința. Nu vreau.

Și de ce nu mi se dă posibilitatea să mă apăr?

Apare cineva din culise. E într-un halat de mătase, negru, căptușit cu alb. Și poartă glugă. Nu-i văd fața. Ridică ușor, de parcă ar culege de pe jos o ață, corzile ringului și se oprește la mijlocul podiumului. Aruncă de pe umeri halatul și rămâne într-un „bikini” roz... Mi se înclină. Apoi începe să râdă și-mi face semn cu mâna: poartă mănuși de box, din care, nu știu de ce, i se văd unghiile lungi ca niște gheare, date cu lac roșu aprins. „Mimi”, strig cât mă țin bojocii, dar nu mă aude. Nu mă aud nici eu. Lasă mâinile în jos și nu mai râde. E concentrată, deși nu-și poate încreți fruntea.

Privesc instinctiv în cealaltă parte a scenei și o văd pe Aura. E într-un halat alb, cu o bonețică și are un microfon în mână.

Habar n-am ce se petrece. Nu înțeleg nimic.

Uite-o, pășește pe vârfuri, ca o baletistă, se uită la mine, dar nu la mine - la tavanul de lemn afumat și, de fapt, nu mai e nici tavan, e noapte și cerul negru-i plin de stele. Se oprește la corzile ringului, se înalță brusc, plutește în aer și coboară încet pe pânza sură și aspră a podiumului.

Câteva clipe stau nemișcate amândouă, apoi, cu un gest grav, Aura aruncă peste corzile ringului firul mlădios și interminabil al microfonului și începe să cânte, mai întâi țeapănă, apoi cu tot mai multe și mai elocvente gesturi însoțitoare „Helo, Dolly!” Ciudat, însă: nici melodia, nici cuvintele nu ajung până la amfiteatrul meu, deși nu mă îndoiesc nicio clipă că e anume acesta cântecul, ba chiar

vibrează în mine melodia lui Armstrong în persoană. Mimi rezistă calm până la jumătatea primei reprize, apoi cade brusc și costumul ei de baie dispare. Uite-o, stă goală pe podeaua ringului, cu ochii larg deschiși. Aura întinde mâinile în lături și iar începe să zboare, dar nu se mai poate opri, urcă vertiginos spre tavan, adică nu spre tavan, nu mai există tavanul, se transformă treptat într-un punct alb și abia atunci îmi dau seama, aud că erau cu totul altele cuvintele, că mă priveau direct și nemijlocit și că mai sună încă, deși ca un strigăt de ajutor și nu ca un simplu și prietenesc salut: „Helo, Riki...” și ecoul, repetându-le înfundat din mobilierul jerpelit și demodat al sălii: „Helo!... Riki!”

„Aura!” vreau s-o îmbărbătez, sunt ud de sudoare, dar nu pot scoate decât un sunet nearticulat, departe de a însemna numele ei...

— Riki! Ce-i asta, Riki?...

Mama mă privește cu ochi speriați și severi.

— Ce înseamnă asta, Riki? Unde-i Mimi?

Arată cu un gest de procuror la rochia lui Mimi, aruncată pe scaun.

Stupid vis!

— Unde-i Mimi? Ce se petrece aici?

— A, Mimi! Afară, în hamac. Face plajă. Era pe-acolo... Mama se așază pe colțul patului și mă privește fericită, de parcă m-ar fi scos numai ce, nevătămat, de sub roțile tramvaiului.

— Unde-i Tigru? o întreb, îmi zâmbește complice.

De fapt, ea este autoarea titlului. Când eram mic, se zice că aveam obiceiul să un la mai toate ocaziile și, când timpanele nu-i mai puteau rezista, mă amenința cu felina în cauză - era singurul mijloc să mă dea la brazdă. Și cum la asemenea măsuri extraordinare se mai deschidea și ușa de la camera viitorului artist emerit - așa i-a rămas numele.

— Cu nenea Alecu. Da' ce v-a prins așa somnul pe amândoi?

— Ați fost la...



— Da, Riki, oftează și dă trist din cap. Am fost la biata mătușa-ta. Rău, Riki, rău...

— Face scandal?

— De ce vorbești așa? E o femeie nenorocită. S-o judece Domnul... Nu ne-a recunoscut. Stă liniștită, nu vorbește nimic. Doctorii zic că ăsta-i tot viitorul ei... Săraca Mimi...

Se tânguiește...

Plânge.

Cred că jumătate din viața unei femei e alcătuită din lacrimi.

— Medicina de azi, încerc o adevărată mândrie pentru viitoarea mea breaslă, azi medicina poate face...

— Medicina... Ce știi tu, băiatul meu! Se ridică de pe pat. Se oprește în ușă: Din păcate, nicio poliță nu rămâne neplătită.

— Ce poliță? Iar plânge.

— Trebuie să fim oameni buni, Riki. Buni, înțelegi?... Pleacă.

Înțeleg, buni. Adică de ce - buni? Ce înseamnă a fi bun? Și ce înseamnă a nu fi?... Asta-i problema!

Fantastic, ce mai predisun căldurile astea la filosofie! Ar trebui să fac un duș. Hamlet!...

N-avem apă. Firește! Încearcă să nu filosofezi...

Ce vis stupid!

Nu s-o fi întâmplat oare ceva cu Aura? Telepatie? Dacă ar fi și ea un om ca toți oamenii...

— Alo? Da?

Are o voce egală, respiră normal. Slavă Domnului! Probabil, bănuiește că sunt eu, pentru că nu mai insistă. Dar nu pune receptorul în furcă. O fi așteptând și ea să-mi audă vocea? Ei bine, nu. Să fim oameni serioși. Bărbați!

— Alo?

Punem receptorul ușurel, așa, să nu ne milogim, oricum, n-are niciun rost, ba dimpotrivă, să mai dictăm și noi un pic. Până capitulează fără condiții!

Tigrul stă la spatele meu și mă privește cu mult interes.

— Ai găsit o jucărie?...

Trăiește, Tigrule! Respiră, vorbește, a așteptat să vorbesc și eu – asta-i principalul, restul – fleacuri.

— Andrei, ia vino la noi. E vorba de o idee!

Marea patimă a tatii sunt ideile și e prima dată că încearcă să-mi împărtășească și mie una. Curios! Nu puteam scăpa ocazia. Mama vorbește cu însuflețire, unchiul își privește pantofii.

— Gata, Alecule, te rog! Tu nu ești vinovat cu nimic. Știu că te doare și pe tine, dar Dumnezeu nu bate cu bățul. Să nu mai vorbim de asta. Bine?...

Unchiul vrea să spună și el ceva, dar ne vede și tace. E o taină în casa asta și trebuie s-o cunosc!

— Alecu, zice tata, și Dino, hai să vedem ce facem cu chestia ceea de care am vorbit.

— Ce anume? pentru maică-mea orice frază neterminată e un mare motiv de panică.

— Cu plecarea lui Alecu. Eu – s-a hotărât de-acu – n-o să-l pot însoți...

— Lasă, Tudore, nu-i nicio grabă... Am timp destul. Tigrul mă privește zâmbind.

— Andrei, ce planuri ai?

— Peste vreo două săptămâni începem antrenamentele.

— Prin urmare, ai două săptămâni libere. Îmi poți ceda mie una?

Probabil, îi trebuie lucrători de scenă. În deplasare. Târâi decorurile alea de câte-o tonă până te spetești, strânge-le, încarcă-le, vezi să nu zgârii ușa castelului, e din aur curat, l-au întins doi pictori cu bidineaua. „De ce n-ai pus, măgarule, tronul acela în scenă, pe ce-o să se așeze prințesa, pe oala de noapte? Da ce se hâțâie peretele ăsta, vrei să cadă în capul spectatorilor? Iscălește aici, cinci ruble, ce-ai făcut cu banii? Da ce-ai crezut, poți trăi degeaba în casa asta?...” Ba nu, mulțumesc foarte frumos, antrenamentele încep chiar mâine, exact, cum de-am uitat, îmi pare rău, tată, nu pot pleca.

— Știu eu?... Dacă zici tu...

— Atunci s-a hotărât. Alecule, mâine puteți pleca. Ai încredere în el?

Adică în mine!

— Măi Tudore...

— Bun. Andrei, unchiul Alecu, ar dori să-și vadă locurile pe unde a copilărit și, în general...

Nu se poate!

— L-ai mașina și îi stai la dispoziție. Numai...

Nu se poate una ca asta! Eu la volan o săptămână întreagă! Autostrăzi, șosele, viteză, mirosul acela de benzină! Ce-i drept, nu cu Aura - cu bătrânul capitalist, fost luptător de greco-romane, dar ce importă! Eu la volan, descrie-mi toate întâlnirile, și internaționale și neinternaționale, și vorbește-mi și despre crâșma ta de mahala, pe care ai închis-o din motive de criză, nu puteai să cumperi un bar de noapte? Vorbește-mi, o să zic numai „da, da, sigur” și n-o să te contrazic, o să învârt volanul și mai mult nu-mi trebuie nimic! Tigrule, țin foarte mult la tine!

— Bine, tată, s-a făcut. Când plecăm?

— Ascultă-mă, răspunzi cu ochii din cap. Conduci binișor, dar nu prea ai simțul măsurii.

— Am să fiu...

— Ai să fii cât se poate de prudent. Alecule, am toată nădejdea în tine. Și încă una: o mașină nu se cumpără la prima bursă, pe care, de altfel, nici n-o primești...

Zi-i, Tigrule! O să controlez nivelul uleiului la fiecare cincizeci de metri, o să am grijă de frâne, o să merg numai cu viteza întâia, la hopuri am s-o iau în spate și, dacă o să văd un troleibuz în față, am să mă urc pe trotuar și am să mă culc!

Zi-i, Tigrule, îți dau voie!

— Ne-am înțeles, nu? Alecu, pe la ce oră plecați?

— Știu eu? Ce zice șoferul! Acum! Imediat!

— Adică mai de dimineată, să nu vă coaceți în tinicheaua asta. Și cum începeți călătoria? Andrei, ia dă harta.

Mă întorc cu ea în zece secunde. Într-o zi normală

nici n-aș fi găsit-o: era la mama în bufet, sub serviciul de cafea, douăsprezece persoane, o ceașcă lipsă, spartă *manu propria* la aniversarea mea.

Întindem harta pe masă. Tigrul scoate din buzunar un creion roșu, pare un mareșal în preajma unei bătălii decisive.

— Așa. O luați, vasăzică, mai întâi spre sud, la...

Ușa se dă de perete cu mare zgomot și tot statul-major al viitoareii bătălii întoarce capetele: e Mimi, în „bikini” roz...

— Am adormit. Dacă nu mă trezeau muștele!... Mama e foarte șocată:

— Mimi, pune-ți o rochie ceva! Ai să răcești...

— În mijlocul verii? Ți-ai găsit persoana!

— Ați fost la mama? Cum o duce? Maică-mea o scoate ușurel din odaie!

— Săraca fetiță... unchiul pare într-adevăr mâhnit.

— Da, oftează și Tigrul. Poate-o luați cu voi? Atâta mai lipsea!

— Tată, am o voce hotărâtă, te rog, fără femei. E un drum prea lung...

Tata stă câteva clipe pe gânduri.

— Ai dreptate. Dar în situația asta... Doamne, ce zăpăcit sunt!

Aura!

— Pot pleca pe o jumătate de oră? Antrenorul... Plec.

Fug!

Trebuie să-i vorbesc numaidecât! Cu orice preț!

Și dacă nu vrea dumneaei să mă asculte?

Aura, Aura! dracul m-a pus să am o criză de uitucie, chiar în preajma unor evenimente de asemenea uriașă însemnătate?

Și, iartă-mă, fetița mea cu ochii ca două farfurioare albastre de porțelan japonez, iartă-mi sacrilegiul acesta: naiba te-a adus și pe tine la meciul acela idiot, când se hotăra soarta unei cupe, pe care trebuia s-o câștigăm numaidecât, spre binele și faima celei mai bune echipe de baschetbal din oraș?

Mai ales că la anul o să ne predea terapia chiar rectorul în persoană...

Habar n-aveți ce este un carburator.

Și cu atât mai puțin un carburator „Moscvici-412”. Imaginați-vă o sută de mii de găuri, legate între ele cu tot felul de treceri și conducte, dintre care o bună jumătate nu se termină nicăieri. Benzina intrată la un capăt poate să apară la celălalt peste o săptămână sau, cum este cazul meu, să nu mai apară deloc.

Mă chinui cu el de la ora cinci, deși aș putea spune că mă preocupă încă de aseară, mă învârt în jurul lui de două ore încheiate și o să mă mai învârt încă o jumătate, că doar n-o să bat la ușa oamenilor cu noaptea în cap.

Tigrul mă asistă în tăcere, cu un aer serios și preocupat, ca orice ignorant timid, îmi întinde cheile pe care i le cer, piulițele și șaibele, arareori dă mirat din cap și mârâie: „Măi, ca să vezi...”

Unchiul mai doarme încă (din fericire!), s-a culcat târziu și nu l-am trezit.

Tigrul nu pricepe absolut nimic în motoare. Sunt convins că dacă l-aș trimite acum să-mi aducă două sticle de șampanie ca să le turnăm în radiator, ar veni cu ele imediat. Carburatorul e în perfectă ordine.

Și nu funcționează numai pentru că nu vreau eu să funcționeze. Familia Filotti – e numele pe care îl poartă Aura! – se trezește în jurul orelor șapte și jumătate...

Aseară am aruncat în geamul ei un sac întreg de pietricele – de toate dimensiunile. Și am sunat la ușa lor vreo jumătate de oră fără niciun rezultat. Și abia când să plec (între noi fie vorba, nu prea vesel: „Ce e amorul? E un lung...”), le-am întâlnit în stradă pe amândouă: seniora Capuletti și gingașa ei progenitură.

— Andrei, a exclamat cu neprefăcut entuziasm seniora și s-a aruncat între mine și principiala ca o rață sălbatică în calea vulpoiului gata să atenteze la integritatea micilor vlăstare rățești. Ai fost la noi, Andrei?

— Da, am declarat pe un ton reținut. Într-o calitate oficială.

— Oficială? Nu mă-nnebuni! Ia zi!

Puiul de rață, într-o poză care-i sublinia foarte convenabil profilul semigrec, cerceta cu multă atenție, peste capetele puținilor trecători adormiți, frunzele prăfuite ale castanilor. (Are dreptate Tigru: e scenică!)

— Am venit să vă cer fiica.

O, mame din toată lumea! Cât de rău știți să vă ascundeți bucuria sau indignarea la auzul unor asemenea cereri...

— Sper că e o glumă.

(Mercurul termometrelor din împrejurimi scade cu douăzeci și cinci de grade la umbră.)

— Vă rog să permiteți Aurei să ia parte la o călătorie prin republică, însoțită de subsemnatul și unchiul meu. Cu mașina.

— Serios?

(Temperatura în ușoară creștere.)

— Foarte serios. Pentru patru-cinci zile. Plecarea - mâine.

— Bine, dar Aura e de acord?

— Voiam să aflu, însă... vedeți...

— Eu... Andrei, dacă vrea Aura! S-o întrebăm. Mi-e teamă să mă mișc din loc. (Temperatura instabilă.)

— Ah, da... Așteaptă-mă!

Se apropie de Aura, îi îndreaptă o şuviță din frizura „à la Gavroch”, îi șoptește câteva cuvinte; Julieta scoate un sunet ce poate fi considerat și exclamație, sare în sus doi metri, coboară pe pământ și bate din palme, dă din cap, adică: „Da!”, scutură imediat din cap foarte energic, adică: „Nu!” și continuă să contemple frunzele palmiforme ale castanilor.

— Andrei, (seniora pare dezolată), Aura e foarte fericită să plece cu voi, dar numai poimâine. Cât despre mine - eu am toată încrederea în tine, băiatul meu.

Iată-mă membru al familiei Filotti.

Nu vrea să mă ierte îngerul, las că mai vedem noi! O călătorie în doi, cu unchiul, mi se pare, de altfel, mult mai plăcută și mai instructivă.

Mă închin după toate rigurile etichetei, chiar și profilului, contemplând castani, și mă retrag.

— Vasăzică pe poimâine, Andrei? Ce să-i pregătesc?...

— Nimic.

Ființă ipocrită și principială!

Marea mea dragoste eternă!

Natașa Rostova!

M-am săturat.

Punct.

Carburatorul începe să funcționeze la șapte treizeci fix. Tigrul își freacă, satisfăcut, mâinile: „Hm... E o mașină foarte bună! O laudă toți! Ca să vezi...”

Unchiul arată proaspăt ca un june-prim. (Interesant, și-a vândut și costumele odată cu tractirul? N-am prea văzut să și-l schimbe pe ăsta.)

— Gata calul, nepoate?

Maică-mea arată tristă, de parcă ne-ar conduce la cătănie.

— Riki, te implor, ai grijă, atâtea se pot întâmpla!...

Tata îmi bagă harta în buzunar, de parcă mi-ar strecura o sută de ruble.

— Cred că am ales ruta cea mai potrivită. Dacă vă rețineți cumva, telefonați. Și uitate-aici niște bani (fantastic!), ai grijă de unchiu-tău, să se simtă bine. Hai!

— Într-un ceas bun, Riki! Drum bun, copii...

Demarez ca la curse, îmi închipui ce mutră face Tigrul. Am trecut cu bine poarta, ura, înainte! - toate semafoarele sunt verzi!

Facem prospectul până la capăt și o luăm spre noul, adică nu, cum se scrie în ziare - spre unul din numeroasele noi cartiere ale orașului, mai precis...

Parchez mașina lângă atât de cunoscutul semnal „parcaj interzis”. Unchiul își revine din reveria care i-a legat până acum limba:

— ăsta-i drumul? Ori ceva neprevăzut?

— Foarte neprevăzut.

Scot din buzunar foaia de hârtie la care am lucrat minimum jumătate de oră și pornesc plin de nestrămutată

hotărâre. Sun. Deschide autorul ființei.

— Andrei!

Adică: „La ora asta?”

— Mă scuzați pentru proasta creștere, cred că e un fenomen prea general, dar motive independente de voința mea mă obligă...

Cum știu să mă adaptez!

E avocat, mi se pare chiar decanul baroului, și-i place grozav expresia aleasă.

— Păi, era vorba să plecați mâine, nu?...

— Au survenit anumite impedimente, care pot introduce corective în planul inițial. Vă rog să transmiteți copilului dumneavoastră acest bilețel, vreau să zic, această misivă...

Îi înmânez jumătatea de „vatman” caligrafiat o jumătate de oră: „Dragă (șters) Aura! Ori azi ori niciodată!!!”

Ia bilețelul, îl cântărește (are ce cântări!), zâmbește înțelegător, îmi face din ochi și dă să se retragă:

— Poate intri în casă?

— Mulțumesc, nu!

Nu închide ușa, e un om bine crescut.

Aș putea să mă consider o mămăligă, un tip jalnic și plângăreț, dar e vorba de un principiu. Și de punerea unui punct. Revine. Poartă același „vatman” în mână.

— Te roagă s-o ierți, încă nu s-a îmbrăcat. Ți-a scris ceva acolo... Desfac misiva.

Cu litere de tipar, de-a curmezișul strigătului meu, cu ruj de buze, un singur cuvânt: „MÂINE”!

— Mă iertați că v-am deranjat la o oră atât de matinală...

— Fii serios, bărbați suntem, nu?! Unchiul cochetează cu un agent de circulație. Bun început...

La urma urmelor, hai să judecăm un pic, la rece: ce urmăresc? Ce aștept? Ce fac? Mă fac de râs: iată ce fac, dar în numele a ce? Ca să-mi spună: „Știi, Riki, cred că Adelina Pati n-ar face față azi, tehnica interpretării a pășit colosal...”



Mersi. Sunt plin de note muzicale ca o flașnetă. N-am fost cu ea niciodată la un restaurant. („Vai, să ne cânte orchestra aia îngrozitoare?”), n-am fost la un ring de dans, n-am fost măcar la vreo serată oarecare pe la prietenii! Mofturi și toane. Bah, Prokofiev, Gerchwin... Renunț la chirurgie, mă fac psihiatru, ca să determin fenomenul! Aș putea să mă înscriu într-o fanfară cu specialitatea „marșuri bătrânești”. Adio, frumoasa mea! Cu bine! Mărită-te cu Ravel sau Pucini! Am să-ți dăruiesc un țambal cu strunele din mațe de oaie! Eu sunt un tânăr june student, sănătos și normal, urechea mea are nevoie de sunetele pe care le provoacă un sărut tineresc dezinteresat, inima mea bate în ritmul chitarelor electrice și ochiul meu preferă pe bancheta de alături profilul visător al unei mâțe oxigenate și nu rețeaua de zbârcituri de pe fizionomia unui vânzător de vinuri falsificate dintr-o mahala pariziană. Chiar dacă soarta a descoperit până la urmă că suntem neamuri...

Adio și n-am cuvinte!

Aprind o țigară de la bricheta „Ronson” (cam ieftină: 180 franci vechi!), pe care mi-a adus-o unchiul - singura lui atenție...

— Nene Alecule, ai vândut bine restaurantul? Simt că se uită la mine cu ochi mari. O fi înțeles aluzia.

— Ce restaurant?

— Al tău, că n-aveai să vinzi unul străin!

— De unde ai mai scos-o și pe asta?!

— Pai nu i-ai scris tu mamei? Râde.

— Dina... Veșnic cu fanteziile ei... Adică am vândut un restaurant?!

— Bine, dar... Dar cu ce te ocupi... acolo?...

— A! Uite de unde-a scos-o!

— Și totuși? nu mă dau bătut. Oftează.

— La Paris, Andrei, ori, mai bine zis, lângă Paris, în orașelul Ivry, pe Sena, locuiesc abia de un an. Și singurul loc pe care l-am găsit a fost la un restaurant... Ceva între barman și... zi-i chelner... Acolo, la vârsta mea, e greu să găsești de lucru... Și nici nu m-aș fi aranjat, dar stăpânul s-a dovedit a fi un cunoscut, de pe vremurile Rezistenței.

Dacă n-ar fi fost Luiza...

— Cine-i Luiza? Tace un timp.

— Luiza?... se uită pe geam. Fiica mea.

Urcăm pe șoseaua care duce la ieșirea de sud a orașului.

— Ce clădire-i aia? Interesant construită. Cred că-i o școală.

Și cred că nu mai scot alte mărturisiri de la dânsul.

— Pe aici vânam iepuri cu Tolea. Fratele mai mare. L-ai cunoscut?

Aveam vreo zece ani, când a murit.

— Să-ți spun drept, mai băiatule, nici prin gând nu-mi trecea să aflu așa oraș. Am lăsat un târg puturos, mărunț și mă întorc într-o capitală! Îmi vine să mă dau jos și să sărut mâinile tuturor trecătorilor... Râzi?...

De ce să râd? Zi, dacă vrei, opresc mașina și sărută-i sănătos pe toți. O să fie un spectacol!

— Uite, chiar dealul ăsta, să zicem. Știi ce desfundătură era! Aveam vreo zece - doisprezece ani, trebuia să ne ducem cu tata la bunică-ta, Dumnezeu s-o ierte, și am luat „diligenta” - balahura, așa-i zicea. Era o platformă cu scaune, un cal chior de dreptul, altul, de stângul și doi evreiași cu o tașcă de piele - șoferul și taxatorul. Și, cum dă o mică ploită, pe la jumătatea dealului numai ce strigă „șoferul”:

— Clasa treia! Dă-te gios!

Scaunele din urmă erau clasa a treia. Ne dăm jos cu bunicu-tău, mestecăm glodul. Aproape de coama dealului dihăniile celea de cai abia își trăgeau sufletul:

— Clasa două! Gios! Clasa treia - împinge!...

Uite-așa era, și tu râzi...

Ba nu, unchiule, am să plâng. De bucurie. Pentru că nu sunt nepotul unui capitalist și astfel nu-mi compromit un viitor de aur. Pentru că nu sunt șoferul unei „balahure” și nu voi fi obligat, în consecință, să te dau jos în caz de ploaie, ca pe un reprezentant al clasei a treia. Pentru că...

— Adică aici sfârșește orașul?

— Aici.

Trag cu coada ochiului la postul de control al circulației: inspectorul, în cușca lui de sticlă, flirtează cu o tânără călătoare (probabil, altfel ce-ar căuta aici?) și nu-i arde lui de un biet „Moscvici-412”, care poartă un chelner cu inima întinerită de viitoarea întâlnire cu propria copilărie și un student cu inima mândră de tăria ce-a avut-o ca să rupă o dată pentru totdeauna legăturile cu o ființă uscată și rece, în stare să-l ducă cel puțin la pierzanie...

Aura! Mi se părea într-un timp că te iubesc. M-am înșelat.

Cât de ușor ne lăsăm amăgiți de noi înșine la vârsta de douăzeci și doi de ani împliniți!

PARTEA A DOUA

Ah, Parisul!

N-ați fost la Paris niciodată?

Nici eu...

Și uite-l, stă alături de mine moșul ăsta, capitalistul ăsta, adică fost capitalist timp de cinci zile, până m-am priceput să-l întreb cu ce se ocupă. A văzut Parisul viu, a respirat aerul Câmpiilor Elizee, a călcat asfaltul Marilor Bulevarde, a pipăit cu degetele lui uscate pietrele cenușii ale Luvrului și în loc să mă înnebunească cu tot felul de povestiri și amintiri („Știi, într-o zi, pe Piața Bastiliei, pe cine crezi că-l văd?...” - „Pe Jean Gabin!” - „Nu, pe Moris, oberchelnerul nostru!”), în loc să-mi rupă gura cu asemenea chestiuni fantastice, el cascadează ochii a mare mirare și-i prăvale peste cap ori de câte ori trecem pe lângă o clădire dată mai curățel cu var:

— Măi Andrei, băiatule! Ia te uită ce mândrețe de fermă! Trebuie să fie mecanizată, nu?

Bineînțeles, foarte mecanizată! Bagi vaca la un capăt și scoți pachete de lapte la celălalt! Ce lapte! Cașcaval! Adică, ce vacă?! Pui fânul într-o mașină și mulgi smântână din alta! Ceva ce n-a văzut Parisul! Circ!...

Soarele bate nemilos, îmi arde genunchii. Geamurile coborâte nu ajută la nimic, atâta doar că ne păstrează într-un permanent șuvoi de aer încins.

— Bună șosea! Foarte bună! Pe vremea mea nu se

pomeneau așa drumuri.

La vârsta lui aş dormi.

Sigur că-i o șosea bună, unde s-a mai văzut asemenea șosea! Fii atent, unchiule entuziast, dacă nu luam acum piciorul de pe accelerator înainte de a intra în vălurelele astea frumoase, de mult eram în șanț, amândoi cu zgaibele în sus.

Pe vremea ta! Pe vremea ta se umbla cu balahura, uite cum se umbla pe vremea ta!

Luvru, Montmartre, Palatul invalizilor. Place Pigal...

Doamne, câte aş avea de povestit chiar mâței celei de Aura, dacă ai fi dat tu, Doamne, să fiu eu cel care sosește acum de la Paris...

Dar Tu nu știi să împarți ceea ce ai.

Eu...

Mă rog, chiar anul trecut, când mă întorceam de la Karlovy-Vary și aveam, la Praga, șase ore încheiate până la expresul de Moscova, oare n-am văzut eu întreg orașul? Și eram fără un sfanț în buzunar! N-ar fi trebuit să pomenesc lucrul ăsta, dar fie, nu-i cine știe ce grozăvie, cheltuiam toți banii încă din primele zile, beam la bere de Pilzen cu căldările și cumpăram la gumă de mestecat cu kilogramele, cred că aş fi putut turna dintr-însa toate cauciucurile pentru mașină, plus roata de rezervă, așa că Zlata Praga mi s-a prezentat de pe trotuare, făcusem niște bătăături mai mari decât pantofii. Dar câte am avut de povestit apoi alor mei! Să luăm barem Catedrala Sfântului Vitus, sau cum l-o mai fi chemând, cu sfinții stau cam rău: cum am intrat în holul cât o sală de conferințe și apoi în labirintul acela de abside, firide și cuști pentru spovedanie, cum m-am rezemat de colțul unui altar, ca să-mi scot pantofii și să admir o sculptură colosală, al cărui autor îmi scapă (deși, între noi fie vorba, nu l-am știut nici atunci); și cum s-a năruit muzica ceea peste mine ca o avalanșă de zăpadă și a început să mă piște un nu știu ce la inimă, că m-am simțit mic, neînsemnat și-mi venea să plâng, așa ca un copil căruia i s-a luat o jucărie, și dacă nu era marmura ceea să mă sprijine, m-aș fi întins lat pe pardoseala cu

mozaic, așternut de maestrul... ei bine, nu importă, maestrul...

Uite, atunci am înțeles și eu pe ce se ține biserica ceea protestantă (sau catolică?) atâtea veacuri: să bagi omului în cap zi de zi, cu muzică și iar cu muzică, precum că el, omul nu e mare lucru, că e o firimitură de materie și să-l strivești cu arcadele de piatră, mari cât un arc de triumf...

Cine știe, dacă n-avea paraclisierul fericita inspirație să-mi arate cu degetul la pantofi și la ușa, poate mai stăteam și azi lângă absida ceea și mă făceam călugăr! De altfel, o să mă mir multă vreme că nu s-a priceput încă nimeni să ne pună la tocit microbiologia sau anatomia patologică într-o sală cu muzică protestantă (sau poate catolică?).

— Vai, Riki! avea să mă ia în balon Aura. Cum poți fi atât de ignorant? Era, probabil, Bach! Johan Sebastián Bach, a scris o muzică dumnezeiască! Și orga de la Catedrala Sfântului Vitus e dintre cele mai vestite în Europa. Prostule!

Acum înțeleg de ce, la Filarmonică, dacă se-ntâmplă să ne ducem împreună (și dumneaei nu pierde nicio ocazie să mă aibă alături la orice simfonie!), îmi miroase tot timpul a tămâie...

Și uite-l, poftim, stă alături, pe bancheta din față, omul care a văzut Parisul și în loc să-mi povestească pagini alese din viața privată a lui Alain Delon, mă întreabă de ferme și opriri pentru autobuze, de parcă ar avea de a face cu un birou de informații și nu cu un tânăr student, setos de cultură...

Ori poate să-l provoc la o discuție cu tema: arta culinară și servitul unei mese pentru douăsprezece persoane la Paris și în suburbii?...

— Măi nepoțele, ia mai zi și tu ceva, ce-ai luat apă în gură? Al dracului moșu! Cum știe să citească gândurile!

— Nicio apă, zic. Înjuram în gând. N-ai văzut că era cât pe ce să ne răsturnăm? O mizerie de șosea ca asta...

— Bravo! Pentru zece metri de asfalt prost înjuri o

sută de kilometri de drum bun! Bravo!

Nu, neapărat! Omul ăsta trebuie să scrie ceva la ziar, ori să stea de vorbă cu Aura, ea crede orice!

— Nene Alecule, ia zi, de ce-ai emigrat în Franța? Setea de aventură? Romantica, cum i se zice azi?

Se uită la mine cu niște ochi, de parcă l-a văzut pe străbunicu-său cu pălărie de paie.

— Andrieș, maică-ta nu ți-a spus nimic?

Mama! Ea o să-ți spună ceva din care să înțelegi cât de cât! „Vai, Riki! îl credeam pierdut! Și lacrimi, lacrimi. Nici nu speram că mai trăiește...”

— Ba da. Că ai plecat prin treizeci și șase și că ai un restaurant la Paris. Încolo...

— Uite, asta-i Dina. O recunosc. Până la școală - lacrimi, că i-a stricat cineva jucăriile. În timpul școlii - lacrimi, că i-a murdărit cineva caietele. Când am plecat, n-am văzut-o, dar bănuiesc să fi plâns, pentru că i-a luat cineva fratele. Și acum - lacrimi, pentru că i-a venit acasă comoara. Așa-i?

Ei, chiar așa plângăreată n-o mai știu eu, ba dimpotrivă, îi place să vorbească destul de mult, numai că, iată, despre tine, nene, nu mi-a prea povestit. De fapt, nici n-am întrebat-o...

— N-am emigrat nicăieri. Am plecat. Pentru aventură eram cam bătrânel: treizeci și șase de ani. Aproape vorba lui Hugo: când m-am născut, secolul împlinea un an. Și nici măcar în Franța n-am plecat...

Își lasă capul în piept. Zâmbește unor amintiri numai lui știute. Axa: *cherchez la femme*! Nu? Să căutăm femeia?

— E o poveste lungă. Ți-o spun eu cumva... Întrăm într-un sat. Primul pe ruta noastră.

Șoseaua aproape pustie: vreo câțiva mititei se joacă în fața porților, nici nu se uită la noi.

În pragul magazinului stau niște bătrâni pe-o bancă, rezemați în bastoane, cu pălăriile lăsate pe ochi.

— Oprește, Andrei.

Frânez. Am depășit magazinul. Dau mașina îndărăt.

— Am avut un prieten aici. Cine știe...

Coboară din mașină și se ridică în pridvorul de scânduri, cu cozoroc din plastic multicolor.

Soarele e în zenit și bătrânii, sunt vreo cinci, au fețe roșii, verzi, galbene.

Cobor și eu: sunt curios să văd cum pot vorbi parizienii cu țărani noștri...

— Bună ziua la moșnegi! Noroc!... Bătrânii rămân în aceleași poze.

— Și la tinerei - bună! răspunde unul cu pălăria pe genunchi și cu câteva fire de păr alb pe craniul aproape gol și zbârcit.

Ceilalți dau din cap și zâmbesc.

— Ne prăjim la soare, vasăzică? Bun!...

— De, ca pensionarii. Ni-i cam rece sângele, ce să-i faci, anii! - tot moșul cu chelie.

— Strângi căldura o zi întreagă și noaptea o dai gata într-o jumătate de ceas! - altul, pare a fi cel mai tânăr.

Râd cu toții, unchiul, natural, cu hohote.

Vreo doi bătrâni se dau la o parte, îi fac loc pe bancă.

— Odihniți.

— Mulțam. M-am săturat de stat jos.

Trebuie să vă spun că m-a mirat ceva de la bun început: aproape patruzeci de ani prin străini și vorbește o limbă frumoasă, fără niciun fel de amestecuri sau „îââi”-uri. Să nu uit să-i fac un compliment. La vârsta lui nu strică...

— De departe? - moșul cu chelie.

— Din capitală! unchiul pronunță cuvântul subliniat.

— Și încotro?

Nu răspunde îndată. Se străduiește, probabil, să intre în ritmul lor.

— Încotro? Și pe la dumneavoastră și pe la alții... Bătrânii devin atenți: îl iau drept vreun șef.

— Văd că suntem cam de-o vârstă și voiam să vă întreb...

— Din ce an? întreabă tot moșul cu pleșul zbârcit.

— Nouă sute unu.

— Da?... Nu prea arăți... Te credeam mai tinerele. Eu

îs din nouă sute. Și ce ziceai să ne întrebî?

— Aveam un prieten în sat la dumneavoastră. Unul Oprea...

— De-alde Oprea îi plin satul.

— Vasile Oprea. Lucra lăcătuș în oraș la... Bătrânul chel îl întrerupe:

— Ia stai! Cum îți zice? Nu cumva Alexandru? Parizianul meu tresare, de parcă l-ar fi izbit cineva.

— Alexandru... Da mata de unde știi?... Bătrânul dă din cap cu tristețe:

— Ai fost la noi în casă. Demult tare... Unchiul privește la bătrân, nedumerit și stăruitor.

— Ai fost, ai fost... Eu sunt fratele lui Vasile Oprea.

— Dumneata? Fratele lui Vasile? Și Vasile? Trăiește? Unde-i? Moșul nu răspunde deodată. Scoate o țigară din buzunar și o răsucește multă vreme. O aprinde de la chibritul pe care i-l întinde un tovarăș. îi tremură mâinile.

— Nu mai trăiește Vasilică, fie iertat... De mult nu mai trăiește.

— Din patruzeci și unu... începe un alt bătrânul. Începe, dar se oprește, de parcă s-ar fi amestecat într-o vorbă care nu-i și a lui.

— Da, face fratele mai mare al lui Vasile Oprea. Din patruzeci și unu... A fost mutat la miazănoapte...

— Păi era comunist! face unchiul.

— Ehe, tătuca Stalin n-avea nevoie de ei... Cobor la mașină.

Deschid ușile și mă las pe speteaza încinsă ca o sobă. Ajung până la mine numai crâmpoale de cuvinte, se aude doar un zumzet de vorbe și exclamații.

Căldură mare.

Rareori trece câte o mașină pe șosea și atunci se simte o boare de aer mai răcoros. Ori mi se pare...

Unchiul și cu bătrânii intră în magazin. Din semiîntunericul încăperii îi văd cu paharele pline. Nu ciocnesc. Lasă câte o picătură de vin pe podele, apoi beau.

Peste vreo jumătate de oră, când simt că încep să-mi fiarbă și creierii în cap, coboară cu toții. Au fețele roșii și



ochii luminați.

Interesați și bătrânii ăștia: chiar și amintirile triste îi fac să se mai înviioreze.

Unchiul dă mâna cu ei. Pe bătrânul Oprea îl îmbrățișează. Moșul scapă o lacrimă.

— Poate mergem pe la mine, a? Pe-un ceas, a? Să-l pomenim... Unchiul clatină din cap:

— La întoarcere, bade Ghiță. Când mă întorc...

— Nu uiți, vasăzică; a doua casă de la ocârmuire. A doua. Treceți.

Și pe un ton mai scăzut, probabil ca să nu dea prea mare publicitate informației:

— Mai am o balercuță din anțărt! Să nu uiți!

O iau din loc prea brusc. În retrovizor mai văd grupul de bătrâni, nemișcați, cu capetele goale.

La prima cotitură dispar.

Pasagerul meu stă cu fruntea la piept, zâmbeste și el unor întâmplări demult trecute.

— Mai trăim, nepoate, mai trăim! Aproape patruzeci de ani și să mă recunoască! Ai văzut?...

Sentimental bătrân! Câțiva kilometri nu mai scoate o vorbă. Să caut o muzică ceva, să-l mai veselesc? Îmi reține mâna pe butonul aparatului.

Ciudați mai sunt și oamenii ăștia: cine-i roagă să alerge după lucruri care le pot strica dispoziția? Cine-l pune pe moșul meu să cutreiere satele în căutarea de prieteni ai depărtatei lui copilării? Puțin probabil să găsească prea mulți în viață! Oricum, au mai fost și războaie pe aici, și foamete... Și apoi vârsta medie a unui bărbat, chiar și la noi, nu-i cu cine știe cât mai mare de șaptezeci! Și-i are, slavă Domnului, cu vârf și îndesat!

N-ar fi oare mai bine să intrăm, de-o vorbă, în restaurantul ăsta, construit cu atâta inspirație chiar la șosea, spre buna desfătare a călătorului însetat și înfometat, și în fața căruia, neștiut de ce, piciorul apasă pe frâne fără comanda stăpânului?...

— Nene Alecule, ai auzit vreodată cuvântul „șaslâc”? Se uită mirat la mine.

— Vezi, s-a îmbogățit limba noastră! Nu știi! Așa că ești invitatul meu la un cuvânt nou, pe care, cred, ai să-l înveți repede și cu plăcere.

E restaurantul unde-i place Tigrului să mai rățăcească din când în când cu niște prieteni. Am informații sigure. Iar Tigrlul nu se duce la un tractir ordinar...

Unchiul adulmecă aerul ca un copoi bine dresat:

— Măi, ce miros de frigărui! Știi că mi-i foame?!

Vezi, nene Alecule! Eu să nu știu ce-i trebuie unui om cu prea multă tristețe în inimă?

Sentimentalismul pornește, totuși, de la stomac!

Măcar că n-am văzut Parisul tău niciodată, aici să știi că te fac praf! Te dau gata cu noutatea.

— Ia zi, nene Alecule, ai servit vreodată lipitorilor de capitaliști șaslâcuri?

Se uită la mine, de parcă nu i-am achitat nota.

Sunt orășean sută la sută, orășean prin naștere și din convingere. Am locuit la țară numai două luni, anul trecut și acum doi ani, când ne-am dus cu tot institutul la culesul viilor. Pot deosebi cu ușurință o grămadă de cartofi de-o cireada de vaci, dar cam la atâta se limitează cunoștințele mele în ale satului. Dacă le-am mai completat cu ceva în cele două luni de imens ajutor adus gospodăriei satești, pot vorbi doar de câteva indigestii, rezultat al mustului la discreție, cât și de o săptămână încheiată de ploii ciobănești, anul trecut. Am avut o plăcere imensă, la întoarcerea acasă pantofii arătau ca două jivine nesalvate de la potop...

Așa că - mersi! - prefer asfaltul neînsuflețit și dur drumurilor de humus, lipsite de orice personalitate dacă e vorba să dea ochii cu o ploaie, prefer aburii de benzină și bitum încins oricărui văzduh sănătos și dătător de forțe noi, dar plin de bâzâitul optimist și insistent al țânțarilor...

Mai ales, dacă e vorba să petrec o lună întreagă într-o baracă de scânduri, inițial destinată altor scopuri decât dormitului...

Dar dacă e vorba de o călătorie!...

O călătorie la volanul unei mașini care aproape îți aparține, gata să-ți satisfacă orice moft din tot sufletul celor câteva zeci de cai struniți în motor, ei bine, dacă e vorba de asemenea chestiuni, viața la țară mi se pare cel puțin ideală! Nici tu inspecție auto, nici tu semnale rutiere, nici tu amenințarea unei amenzi ori și mai rău: numai hopuri și copaci, bolovani și șanțuri...

Dar toate astea, deocamdată, numai teoretic...

Practic: după primul pod o iau la stânga și mă aștern unui drumeag destul de îngust, dar bătut binișor. Culesesem datele în restaurant.

Peste vreo trei-patru kilometri aveam să ating ținta, mai bine zis, una din țintele neprevăzute ale călătoriei.

Unchiul pare cufundat într-o toropeală vecină cu somnul. Vinul băut cu moșnegii și coniacul sorbit în prezența mea (între noi fie vorba, nu-mi place băutura, adică pot suporta numai berea, dar o înghit la rang de mare maestru), la care mai adăugăm și ramolismul cuvenit vârstei, și-au spus cuvântul.

Apăs pedala acceleratorului până la refuz. Mașina mă înțelege pe dată. Viteza crește vertiginos. Am bănuț totdeauna că pe un drum de țară se merge mult mai moale decât pe asfalt! În retrovizor peisajul cu porumb și floarea-soarelui se transformă într-un uriaș nor de praf și dacă vreți să numiți lucrul ăsta inconvenient, aflați că e singurul. Praful rămâne departe în urmă, ai senzația că zbori înaintea propriei umbre. Iau pe două roți un viraj neașteptat, nu ascund, am trăit câteva clipe foarte pline, în schimb voi putea povesti lucrul ăsta ca o realitate văzută!

Dar...

Am fost totdeauna contra irigației (dacă a transporta apa prin țevi uriașe se numește astfel), cred că natura e mult mai înțeleaptă decât o socotim noi: plouă când trebuie să plouă, e secetă, tot din considerente superioare înțelegerii noastre. Și dacă frânele unui „Mosevici” n-ar fi fost așa cum sunt, cred că aș fi asistat la propriul meu final. Un sfârșit foarte spectaculos, e drept, dar mult mai puțin dorit...

Reușesc să opresc mașina la centimetri de țeava cu pricina, mâna întinsă instinctiv în pieptul unchiului nu-l poate împiedica să-și rezeme brusc fruntea de parbriz și totul se afundă într-un fum gros și înnădușitor: ne ajunge din urmă ca un blestem propria creație - praful... Unchiul își freacă fruntea, se uită la mine și tușește:

— Știi că are un geam rezistent?!

Volanul tremură în mâinile mele ca un pui de pasăre. Găsesc trecerea mult mai la stânga. Slalomul motorizat a murit. Trăiască viteza normală...

— De fapt încotro mergem?

— Unchiule, ce-ai zice de-o baie?

Îi sunt recunoscător pentru tactul de care dă dovadă.

— O idee grozavă! Dar...

Nu mai termină vorba: Nistru apare simplu, de parcă ar fi înțeles și el că e cazul să se arate - am făcut vreo cincisprezece kilometri.

Coborâșul e abrupt, drumul pare să nu fi știut alt vehicul decât tractorul, dar e prea târziu să mai dau îndărăt. Unchiul își strânge gâtul între umeri ca un bătlan, dar nu zice nimic. Frânele scâncesc jalnic.

Opresc sub niște sălcii, la câțiva pași de apă. Sunt leoarcă de sudoare.

— Ești un aventurier, băiețel! Ce zici?

Nu zic nimic. E foarte cu puțință să-mi tremure și glasul. Deschid capota. Totul - normal. Bună mașină.

Unchiul a și sărit în apă. Înoată voinicește, din câteva mișcări e pe la mijloc.

M-am mai scaldat în râul acesta, dar vă spun sincer, n-am avut niciodată ambiția să-i părăsesc malul. Sunt pentru cabotaj. Acum însă trebuie s-o fac. N-am încotro. E o chestie de ambiție și onoare.

Mă urc pe malul celălalt la vreo jumătate de kilometru mai jos de punctul vizat. Al dracului repede apa! Îmi vâjâie urechile și capul, nu înțeleg nimic.

Interesant, este pe undeva vreun pod ca să mă întorc la mașină?!

Moșul se bălăcește ca un campion olimpic. Vine până

la doi pași de nisipul pe care zadarnic încerc să-l încălzesc, înoată contra curentului, se întinde pe spate și stă nemișcat ca o buturugă...

— Andrieș! Hai la apă! e grozavă!

Te cred că-i grozavă! Am auzit despre Sena că-i râul cel mai cântat și cel mai murdar din lume. Dar să mai intru o dată la undele astea cristaline?... Pardon!

Unchiul se întinde pe nisip lângă mașină.

Probabil, trebuie să plecăm.

Adio, iubii mei părinți, n-am fost un fiu grozav, dar am ținut la voi.

Aura, păcat că nu m-ai înțeles.

În floarea vârstei, în floarea vârstei, în floarea...

Scot un chiot mai dihai ca Tarzan și mă arunc în valuri. Intuiesc ce e cu strigătele de război ale pieilor-roșii: își maschează spaima...

Dobor câteva vechi recorduri de viteză pe felurite distanțe: mai înot și vreo zece metri prin pietrișul de pe malul cu mașina și unchiul. Ce contează coate și genunchi zdreliți! Principalul e că nu va avea nimeni satisfacția să declare că am băut apă dintr-un râu pe jumătate secăt...

Mă îmbrac urgent, umbrele se lungesc spre răsărit, e timpul să ne vedem de drum.

— Unchiule... îl strig încet. Nu răspunde. E bine obosit...

Dau să-l ating de umăr și rămân paf: amândouă picioarele și pieptul sunt acoperite de cicatrice. Mai ales picioarele - are aproape toate degetele lipite...

Deschide ochii și sare:

— Gata? Mergem? Sunt îmbrăcat într-o clipă! Pe spate are niște urme, de parcă l-ar fi trecut un tractor cu șenile.

— Înainte?

Ieșim la șosea fără alte complicații. Asfaltul ne primește de parcă nici nu l-am fi înșelat cu un drum păcătos și plin de hopuri. Dacă aș fi avut un jurnal de bord, aș fi putut nota: „Ora 9.30 - părăsit oraș. Ora 16.35 - parcurs 85 km, ajuns 60 km de la punctul de plecare”. Cam

sărăcuț...

— La cine mergem, unchiule?

Nu se grăbește să-mi răspundă. Îmi face impresia că nici el nu știe mai mult ca mine.

Am înțeles.

Tac.

Călătorim în căutarea timpului trecut, a amintirilor, a unor oameni care s-ar putea să nu mai fie, dar care au fost și au însemnat ceva pentru tine, în căutarea locurilor de joacă, a locurilor de altă dată, dar refăcute din temelii astăzi, călătorim, într-un cuvânt, după lacrimi!

Vezi cum te înțeleg, unchiule? Vezi că încep să devin și eu romantic?! Repede mă apuc să scriu poezii, poate, chiar o piesă. Tigrul va avea grijă s-o prăvale numaidecât cu ideile lui înnoitoare!...

Apropo de ideile lui.

Marea lui pasiune sunt înscenările. L-a înscenat pe Creangă („Dănilă Prepeleac” – pentru copii, ăia ce înțeleg!) și l-a jucat în costume care aminteau de o recepție la regina Victoria; l-a înscenat pe tânărul Verter; a fost un vodevil de toată frumusețea – singurul atribut de epocă era cilindrul tânărului plângăreț, pe care (cilindru!) se așezau pe rând toți actorii. Sper că ultima lui idee e legată de punerea în scenă a manualului meu de histologie, în care vor juca, bineînțeles, vreo cincizeci de hipi și bitnici (noul contra vechiului!). În general, cred că nu poate fi nimic mai caraghios pe lumea asta decât un bătrân care-și uită vârsta...

Păstrez viteza în limitele permise de regulamentul circulației.

E un mare noroc că nu-i și Aura cu noi. Mi-o închipui: „Riki, ești un prost! Cine gonește mașina în halul acesta?!” Deși, dacă e să punem mâna pe inimă, să judecăm la rece adică, n-ar fi stricat deloc să-mi stea aici, alături... Cel puțin aș fi avut cu cine să mai schimb o vorbă, două, cât timp moșul rumegă pingeaua dulce a amintirilor...

— Andrei (tresar, credeam că doarme), Andrei, tu nu-ți poți închipui lucrul ăsta și aș vrea să nu-l cunoști

niciodată... Tu nu știi ce înseamnă să trăiești printre străini. Dar străini în toată puterea cuvântului. Tu nu știi ce înseamnă să stai săptămâni întregi fără să auzi un cuvânt de la cineva, să-ți fie dor de-o vorbă omenească, chiar într-o altă limbă, dar să răzbată din ea un pic de căldură, de înțelegere, de îmbărbătare... Tu nu știi ce înseamnă să stai la un pahar de vin cu un cunoscut, să-ți închipui că ți-i prieten numai pentru că nu ți-a făcut niciun rău și să-l vezi și pe ăsta cum se tot uită la ceas, cum se ridică și pleacă... Tu nu știi ce-i singurătatea...

Adevărata singurătate, în mijlocul unei mulțimi stăpânită de un singur gând: banii! Banii! Un an întreg – tu nu știi cât de lung poate fi un an! – un an întreg să nu-ți calce piciorul într-o casă de om... Poate mă râzi, poate-ți închipui că-s un exaltat, dar nu-s altceva decât unul care a stat singur ani mulți. Și-s gata acum să mă prind la vorbă cu oricine, să discut despre orice, să mă îmbrățișez cu toți trecătorii și să știu că n-o să se uite nimeni la ceas și n-o să se întrebe nimeni „ce-o mai fi vrând și ăsta de la mine?” Și chiar dacă o să se întrebe cineva – să știu că-s ai mei cei care mă iau peste picior, ori se satură de vorbele mele! Ai mei! Așa cum au fost ai mei și...

Glasul începe să-i tremure și tace.

Te-aș înțelege cu plăcere, unchiule, nu te supăra, dar îmi vine cam greu: într-adevăr nu cunosc acest gen de singurătate. Știu doar singurătatea pe care mi-o caut singur, dar, probabil, asta e cu totul altceva. Adică nu, parcă bănuiesc ceva, ceva în genul ăsta am trăit chiar acum câteva clipe, când mi se părea că dormi... Dar se vede treaba că o încurc și de data asta. Hai s-o lăsăm moartă. Te compățimesc, natural, dar nu te supăra, un pic cam abstract.

La drept vorbind, nu: mint. Nu te compățimesc deloc. Nu-mi plac vorbele mari, dar dă-o-ncolo: nu era cazul s-o ștergi de aici ca să ajungi un pârlit de chelner... Fie și la Paris! Aș da mult să văd și eu Parisul, dar să alerg cu șervețelul ca să scutur firimiturile de pe masa oricărui mocofan – să ne fie cu iertare – nu! Ori, dacă aș fi ajuns la

zilele astea, acolo aş fi rămas – pierdut pentru totdeauna.

— Unchiule (tresare speriat), iartă-mă, se prea poate să-ţi pun tot felul de întrebări idioate, dar numai din cauza... în fond, ce ştiu eu despre tine? Uite, să zicem atunci era oare nevoie să pleci numaidecât?

— Numaidecât.

— Nu-ţi plăcea să fii mecanic de rând... Visai, probabil, la milioane, nu?

Râde.

— Şi n-ai reuşit să prinzi norocul de barbă, aşa-i? Râde.

Începe să mă enerveze.

— Ai plecat la risc. Şi ai pierdut. Ei şi? Nu eşti singurul. S-au mai fript atâţia!...

Nu mai râde.

— Şi n-ai să te plictiseşti?

— De ce?

— Dacă-ţi povestesc câte ceva despre mine? Mă ia în serios. L-am atins la sensibil.

— Nene Alecule, ai cuvântul meu: la primul căscat o să-ţi declar sincer că mi-i somn. În regulă?

— În regulă. Aşadar...

Aşadar, cum se obişnuieşte în asemenea cazuri: maşina înghiţea kilometri din panglica şoselei, soarele nu mai ardea nemilos, din motive de după-amiază; prin geamurile deschise pătrundeau în salon miresme de iarbă arsă, de porumb veşted şi alte plante agricole; el avea un glas egal, aproape monoton, ochii lui trişti priveau în propriul trecut, dar cel care stătea alături de dânsul îi sorbea cuvintele. Drept care a şi notat, desigur părtinitor şi cointerestat:

*PRIMA POVEȘTIRE A UNCHIULUI ALEXANDRU DESPRE VIAȚA ȘI CĂLĂTORIILE SALE*

*(care lucru l-ar fi putut face parțial și sora lui mai mică, Alexandra, dar nu l-a făcut din felurite motive).*

*În 1918 terminasem școala normală de învățători odată cu fratele mai mare, Anatolie. Nu, nu rămăsese repetent, pur și simplu tata, țăran chibzuit, dar destul de*



*strâmtorat în mijloace, îl ținuse acasă un an întreg, să mă aștepte pe mine și în felul acesta, cu un singur schimb de cărți, cu o singură gazdă și la o singură masă, studiind aceleași materii și ajutându-ne astfel unul pe altul, să nu provocăm o spărtură prea mare în micul buget al familiei și, totuși, să ajungem oameni.*

*Tata nu fusese luat pe front, avea ochiul drept stricat, dar caii lui luptau pe undeva, așa că, lipsit de posibilitatea să-și lucreze puținul pământ, îl vinde și în șaisprezece se mută la oraș. Peste un an avea să moară mama după nașterea destul de târzie a surorii Alexandra.*

*Cumpărase o căsuță cu grădină la marginea orașului și devenise un fel de zarzavagiu. În orice caz, ne hrănea cumva și ne îmbrăca, ba mai dovedea să se-ngrijească și de micul broscoi – sora noastră, care avea, când sfârșeam școala, abia un an și jumătate.*

*În oraș, ba chiar și în școala noastră, se petreceau lucruri din cele mai ciudate. Se întorceau soldați de pe front, fără învoire, se creau comitete, aveau loc tot felul de adunări, se trăgea cu armele în mulțime, se operau arestări, poliția era când turbată, când dispărea cu totul, împărat nu mai aveam – într-un cuvânt, se pregătea, vorba lui tata, „sfârșitul lumii”. Atâta doar că eu și fratele ne vedeam de învățătură, deși uneori se întâmpla să fim la lecții numai noi doi... Voiam să ajungem oameni și în acest scop trebuia să ascultăm de cei mai mari, să nu ne amestecăm în politică, unde nu ne fierbea oala, și principalul – să mâncăm cartea...*

*După terminarea școlii aveam să schimbăm țarul pe rege...*

*Între timp, după numeroase examene, eram considerat apt pentru a preda în clasele primare (fratele Anatolie renunțase la învățământ, se aranjase contabil la o firmă particulară) și primeam numirea într-un sat din sud... Lângă Tatarbunar. O sărăcie și o mizerie de nedescris. Foame, păduchi... Școala – o încăpere de vălătuci cu un geam de-o palmă – iarna nu avea aproape niciun elev: n-aveau cu ce se încălța, n-aveau cu ce se îmbrăca. Îi*

*învăţam pe copii să cânte „Trăiască regele”, să numere şi să scrie...*

*Când am fost chemat în douăzeci şi cinci la armată, am primit lucrul acesta aproape cu bucurie: nu aveam să mai văd toată mizeria ceea umană. Protest? Luptă? Nu-mi dădea prin cap aşa ceva. Omeneste, îi compătimeam, desigur, dar... Nu mă ocupam cu politică...*

*Am făcut şcoala de ofiţeri de rezervă la aviaţie. Cu atmosfera cazonă eram obişnuit de la şcoala normală, cu munca până la îndobitocire eram deprins, tata nu slăbea hăţurile nicio clipă, mecanica însă mă atrăgea, îmi plăcea pur şi simplu, eram considerat unul dintre cei mai buni cunoscători ai aparatelor, deşi aparate aveam abia vreo zece - „Farman”-uri şi „Bregue”-uri, orice automobil de azi aleargă de trei ori mai repede... în armată descoperisem că sunt bun pentru lupte - peste un an deveneam campionul şcolii, ba mai mult, luam şi titlul de campion interşcoli → aşa că nu m-am mirat deloc şi am acceptat imediat, când mi s-a propus să rămân în cadrele active ale aviaţiei. Ofiţer, cu toate că mi se promisese, n-am fost făcut, aveam să înţeleg mai târziu de ce, dar am lucrat mecanic la sol şi de bord vreo cinci ani, până prin treizeci şi doi, când am fost, pur şi simplu, concediat. Comandantul şcolii mi-a expus situaţia direct: „Eşti un mecanic excelent, dar eşti basarabean. Domnului general nu-i plac basarabenii. Şi, mai ales, bolşevicii...” Era prima lovitură pe care o primeam. Eu, omul apolitic şi îndrăgostit de meserie până peste urechi, eram considerat bolşevic şi măcar să fi înţeles ce înseamnă asta!...*

*Întors acasă, aveam să dau de bucurii şi mai mari. Tata abia o mai ducea, ochii nu-l mai serveau aproape deloc, grădina nu-i dădea decât banii pentru impozite, jumătatea mea de leafă, pe care i-o trimiteam, abia dacă ajungea pentru întreţinerea Alexandrinei, acum fată mare, la şcoala normală şi ea...*

*Aveam treizeci şi unu de ani, fără nicio situaţie, neînsurat.*

*M-am aranjat, după multe căutări şi rugăminţi, la un*

*atelier de reparații auto-moto, și numai datorită faptului că aveam un pic de nume la luptele greco-romane, iar proprietarul atelierului era un suporter pasionat. Pe de altă parte, un sportiv cu anumită faimă ar fi putut contribui cumva și la sporirea numărului de clienți, destul de puțini pe vremea ceea...*

*Îmi plăcea meseria, lucram pe cinste, n-avusesem nicio plângere din partea clienților, care, într-adevăr, nu că dădeau năvală, dar se-nmulțiseră simțitor. Acesta a și fost primul motiv de scandal cu stăpânul. M-a chemat într-o zi și mi-a dat de înțeles că nu-i prea mulțumit de mine. Nu mă sokoate suficient de isteț... Nu-l înțelegeam. După părerea mea, n-avea niciun motiv să mă ia de leneș sau nepriceput. Ei bine, anume nepriceput mă socotea. Dar nu în meserie, ci în afaceri: reparând prea conștiincios o mașină sau o motocicletă, înseamnă să n-o mai vezi în atelier! Iar lucrul acesta... N-am făcut ce mă îndemna inima să fac: să-l pocnesc în numele tatălui. Era prea greu să găsești undeva de lucru. Și aveam o fată, eram logodiți. Și tata stătea tot mai rău...*

*Peste un timp aflu că mă jefuiește bine și la plată. În alte ateliere mecanicii primeau aproape dublu! M-am dus frumos să-i cer socoteală. M-a rugat să-i arăt contractul prin care și-ar fi luat angajamentul în general să-mi plătească. N-aveam ce să-i răspund... Eram într-o situație fără ieșire.*

*Atunci am început să mă gândesc și eu altfel la lucrurile astea. Dar, din păcate singur... Politica era, vorba tatii, pentru șmecheri și hoți. În atelier lucrau de toți vreo douăzeci de oameni și prea mare prietenie cu mine nu făceau. Mă socoteau omul patronului: mă primise la lucru când erau pline drumurile de șomeri! Unul singur, lăcătușul Vasile Oprea, încerca să lege vorbă cu mine, dar prea mi se păreau suspecte aluziile lui și, în general, nu-l puteam înțelege ce voia. Singura mea alinare erau luptele, acolo-mi turnam tot focul și satisfacția victoriilor făcea pentru moment să treacă pe planul doi toate necazurile. Natural, și banchetele care urmau...*

*Și uite-așa, până în treizeci și trei, când a venit neamțul cela.*

*Atunci l-am înțeles eu pe Oprea că-mi voia omul binele. Dintr-o vorbă din alta – că ne întâlneam tot mai des, nu numai la atelier, chiar și la câte un păhărel – aflu eu că, vorbind despre patron așa cum vorbeam, nu făceam altceva decât politică!*

*Mai pe scurt, în anul treizeci și șase îndeplineam tot felul de misiuni ale organizației noastre ilegale și mă pregăteam să fiu primit în rândurile partidului comunist. Nu mai eram tinerel.*

*Eram logodit cu o fată minunată. Maria... Lucra la fabrica de tutun. Ne iubeam, dar amânam mereu căsătoria: nu bănuia nimic și nu știam, dacă am dreptul să-i propun și ei o viață – sunt sigur că ar fi acceptat-o, era o ființă minunată! – o viață legată de risc zilnic, de lipsuri, de arestări și închisori, pentru că asta însemna ilegalitatea...*

*Cu Vasile Oprea ne lega o prietenie strânsă și sinceră, aș putea spune că era de fapt primul și singurul meu prieten. Mai cunoșteam abia vreo doi oameni din organizație, legile conspirației erau aspre, dar știam că în munca ilegală nu e nimic mai important decât să știi că ai tovarăși, că în caz de nevoie vei fi ajutat și apărat, că tovarășii veghează.*

*Îmi cunoșteam acuma și dușmanii: le simțeam apucăturile, acum le știam și mutra. Erau mulți. Foarte mulți.*

*Și când a început Revoluția Spaniolă...*

*Ei bine, știam că locul meu e acolo! în prima linie. Să-mi apăr, să-mi ajut tovarășii de clasă! Și să plătesc cu vârf și îndesat toate polițele neachitate...*

*Vasile era și el de aceeași părere. Peste câteva zile avea să-mi comunice că tovarășii de la conducerea organizației n-au nimic împotrivă, că pot întreprinde toate demersurile pentru a câpăta pașaportul spre Franța – una din puținele căi pe care se putea ajunge în Spania → dar că, între timp, trebuie să mă pregătesc de intrarea în partid.*

*Manifestele lansate cu ocazia războiului civil din Spania umpluseră orașul. În împrejurimile casei, unde era instalată tipografia portativă, fuseseră văzuți de câteva ori agenți ai siguranței. Trebuia găsit un alt loc, mai sigur, ori cel puțin o ascunzătoare vremelnică. Era misiunea mea. Sarcină de partid.*

*În octombrie nouă sute treizeci și șase trebuia să devin membru al partidului comunist!*

*Numai că în septembrie avea să se hotărască soarta mea pentru aproape patruzeci de ani înainte...*

*Sora Alexandrina terminase școala și era învățătoare într-un sat de pe malul Nistrului. Aș fi putut să mă bizui pe ea, dar drumul era cam departe, mijloacele de transport - întâmplătoare, așa că varianta asta cădea.*

*Acasă la noi - s-ar fi putut, dar tata îmbătrânise tare, devenise foarte capricios și nu-i puteai ghici niciodată gândurile.*

*Locuia pe vremea aceea chiar în centrul orașului o rudă depărtată, un fel de mătușă mult mai tânără ca mine, fiica unor proprietari de pământ foarte înstăriți. N-am s-o numesc. Au trecut mulți ani...*

*Studia franceza la Iași, era o fată cam zăpăcită, dar una la părinți, i se satisfăceau toate capriciile, și unul din capriciile acestea era garsoniera, pe care o ocupa singură în centru. Venea deseori pe la noi, mai ales când era Alexandrina acasă, dar continua să ne viziteze și mai târziu. În orice caz, ori de câte ori pleca la studii, îmi încredința mie cheia și nu logodnicului ei, un mare amator de petreceri fundamentale...*

*Ce-i drept, de data asta, înainte de plecare, avusese loc un mic incident, căruia nu-i dădusem, din nefericire, prea mare importanță, adică, mai precis, nu-i dădusem niciuna: la gară, unde-o condusesem, înainte de a-mi înmâna cheia, se repezise la mine ca să mă acuze de complicitate cu netrebnicul ei logodnic, ocupat în acea clipă cu bagajele. Vărsase un pahar de lacrimi amare, ca imediat să moară de răs, dar, cum o știam prea bine, am întors chestiunea în glumă, o și consideram glumă, de*

*altfel! Am fluturat multă vreme batista în urma trenului care-o ducea, și foarte curând aveam să-mi dau seama, că în munca de ilegalist nu există fleacuri...*

*Tovarășii, căroră, se înțelege, nici nu le pomenisem de mărunțul incident, erau de aceeași părere, că o ascunzătoare mai bună nu se poate găsi: în centrul orașului, acolo unde comuniștii nu prea sunt căutați, casă izolată, stăpâna avea să lipsească cel puțin trei luni...*

*În aceeași noapte am transportat geamantanele. Peste trei zile aveam să plec și eu: promisem viza. Îmi amintesc și azi totul: orașelul Perpinian, strada Independenței, la domnul Gaston Cum, deși nu aveam să cunosc nici orașelul, nici pe îndrăznețul tovarăș Cum, care organizase atâtea treceri ilegale peste Pirinei.*

*În ajunul plecării, când mă întorceam din oraș, mă acostează un cetățean, îmi cere un foc, mă roagă să nu fac gălăgie și să-l urmez. Cred că ar fi fost imposibil să nu recunoști de la o sută de pași un agent al siguranței... În apropiere ne aștepta o mașină cu al doilea agent. Nu-mi prea făceam griji: la urma urmei, n-ar fi putut dovedi nimeni că destinația mea e Spania și nu Franța; și mai puține motive să mă neliniștesc: cazier nu aveam, nu observasem vreodată să fiu urmărit, mă îngrijeam și eu și tovarășii de lucrul acesta.*

*Și iată, mă trezesc cu mașina oprită în fața garsonierei... îmi înghețase sângele în vine: eram pierdut!*

*„Nu știi nimic”.*

*Acest lucru era singurul pe care puteam să li-l spun. Și singurul pe care trebuie să li-l spun. Bineînțeles, amprentele digitale vor demasca afirmațiile mele, dar ce altceva aș fi putut inventa? Principalul era să aflu cum au descoperit ascunzătorea? Era vorba de o trădare, sau?... Răspunsul la întrebarea asta însemna foarte mult.*

*Un agent rămase în antreu, celălalt mă invită în cameră:*

*— Poți să ne spui ce e cu geamantanele acestea? Erau închise.*

*De pe divan, unde stătea alături cu un sergent sări...*

*ruda mea:*

— *Alecule, dacă aş fi ştiut... Erau atât de grele, credeam...*

— *Domnişoară, interveni agentul, vă rog să nu scoateţi nicio vorbă până nu vă dau eu voie!*

— *Bine, dar credeam că e cadavrul lui...*

— *Duduie, închide gura! urlă agentul. Înţelesei tot: era vorba de o întâmplare idioată, stupidă, dar nu de o trădare sau un denunţ.*

*Adică nu mai era nimeni amestecat. Eu aveam să rezist cumva...*

— *Te-am întrebat ce e în geamantanele astea! Sunt ale tale? Trebuia să mai câştig timp.*

— *De când suntem la „tu”?*

— *Vrei poate să-ţi spun „Excelenţă”?*

— *Domnule inspector, uite ce vreau să te rog: până nu ţi-am răspuns la întrebare, până nu ştii ce e în geamantane şi până nu-mi poţi dovedi într-un mod absolut legal că le-aş fi furat sau am împachetat în ele cadavrul unui bogătaş, află că sunt un cetăţean tot atât de nevinovat ca şi dumneata. Ca să fim înţeleşi. De unde ştii că nu aparţin prefectului?*

— *Bine, o lăasă mai moale, spune-mi atunci dumneata ce e cu aceste geamantane? Ale cui sunt şi ce ai în ele? Ni s-a plâns proprietarul apartamentului, a apelat la noi!*

— *Ba nu, am chemat un serg... începu ruda.*

— *Taci! Duduie, încă o vorbă şi... Adică ştiau ce conţin valizele...*

— *Dumneata nu vrei să vorbeşti, domnul... domnul?...*

— *N-aţi ştiut pe cine arestaţi? eram profund mirat.*

— *Te-am reţinut, nu te-am arestat încă. Poftim!*

*S-o fac pe niznaiul, ar fi însemnat o arestare imediată şi, cine ştie, poate mai rău.*

— *Valizele acestea aparţin unui cunoscut al meu, m-a rugat să i le păstrez câteva zile. Bănuiesc că sunt pline cu...*

— *Ei, ei?...*

— *Vedeţi, care-i chestia... Cunoscutul meu e antrenor*

la haltere. Presupun că are și în valize fierărie pentru sportul ăsta de salahori.

— Serios? Presupui?... Trebuia s-o fac și pe supăratul.

— La urma urmei, ce vreți de la mine? Mă acuzați de furt?

— Noi nu te acuzăm de nimic. Întrebăm. Și dumneata fii drăguț și răspunde. Numele cunoscutului.

— Îmi scapă... E din București. A plecat la Cernăuți și peste câteva zile revine.

— Aha... Un necunoscut îți lasă o valiză cu un om tăiat...

— Ce om tăiat! Parcă... începu să strige ruda mea.

— Duduie! agentul turba. Sergent, scoate-o în antreu! Sergentul o luă de mână și-i făcu vânt pe ușă...

— Îl știu de domnul Ștefan... Numele de familie l-am uitat. Aș putea să mi-l amintesc.

— Poftim. Nu sunt grăbit.

Trebuia să fac ceva. Să inventez ceva, și cât mai plauzibil. Puteam să-l răstorn dintr-o lovitură. Dar al doilea, cel din antreu? Și sergentul? Nu, trebuia să-i scot cumva de aici! Neapărat! Afară înserase.

Imitam o gândire înfrigurată: numele, numele!

— Ascultă, domnule inspector! în definitiv, ce vreți de la mine? Să desfacem valizele și să controlăm conținutul. Vă declar limpede, nu știu ce e într-însele! Și să așteptăm proprietarul. Sau să-l căutăm, o să-mi amintesc eu numele ista blestemat! Și, la urma urmei, nu lasă omul așa, de pomană calicilor, patru valize de piele! Numai pielea cât face!...

— Patru valize? - mușca momeala.

— Care patru? Nu puteam juca decât „va banque”.

— Păi n-aveam să umplu garsoniera cu geamantane! Două mai ușurele le-am dus acasă la mine.

Se ridică de pe scaun, se plimbă prin cameră. Se opri în dreptul valizelor. Deschise una:

— Poftim, privește.

Privii detaliile multiplicatorului cu vădit interes. De



*altfel, îl vedeam pentru prima oară.*

*— Ce-i asta?*

*— O facem pe niznaiul?*

*Piese erau pline de tuș.*

*— Ceva pentru tipărit?*

*— Exact.*

*— Și interzice legea așa ceva?*

*— Ale cui sunt geamantanele?*

*— Ți-am spus, domnule! Uf, slavă Domnului, intrasem și eu la idee că e poate un cadavru... Și în celălalt?*

*Mă cercetă atent: o fac pe nebunul sau...*

*— Te-ai liniștit cam devreme... Bine. Ești gata să ne conduci și la celelalte două valize?*

*Înghițea cârligul!*

*— Bineînțeles! Dar spune-mi, te rog, și mie, e ceva grav la mijloc?*

*Mă cercetă atent, nu-mi răspunse. Scoase o pereche de cătușe, le învârti cu clinchet, le puse înapoi în buzunar...*

*— Să mergem.*

*În coridor făcu semn celuiilalt. Acela ieși.*

*— Sergent, ne aștepți aici. Nimeni nu s-atinge de nimic! Duduia nu iese nicăieri! Înțeles?*

*— Teles, don-subcomisar!*

*— Bine, dar... o mai auzii pe ruda mea sucită, care mă băga în cea mai neașteptată încurcătură din viață. Și dacă m-ar fi încurcat numai pe mine...*

*Aveam casa în fundul unei curți nu prea mari, apoi urma grădina și mai departe lanurile de porumb și floarea-soarelui. Vecini puțini, nu prea curioși, oameni săraci și necăjiți, obișnuiți să se culce odată cu găinile și să se scoale odată cu ele. Singurul lucru care mă pune pe gânduri era mașina: apariția unei mașini în cartierul ăsta era un eveniment, deși uneori, făcând proba vreunui automobil, mă rătăceam cu el și pe acasă... Din fericire, vecinii dormeau de mult...*

*Mă lăsă să intru primul în curte. Spuse celuiilalt să*

*rămână la porțiță. Trecui pe lângă pridvor, aveam în spatele casei un fel de hambar cu tot felul de vechituri și unelte.*

*— Încotro? mă întrebă bănuitor.*

*— Am aici un hambar...*

*— Acolo păstrezi dumneata lucrurile prietenilor?*

*— Dacă aş avea un palat...*

*— Stai. Se opri să mediteze. Păun, vino-ncoa'! Veni și celălalt. Tremuram - îmi ghiciseră planul...*

*— Păun, băiatul ăsta vrea, probabil, să ne ducă de nas. Mergi în urma noastră și fii atent!*

*— Mei o grijă!*

*Încercai s-o fac pe revoltatul:*

*— Domnule inspector, mă jignești la tot pasul...*

*— Hai, hai, arată-mi unde-s!*

*Deschisei ușa hambarului - scârțâia al dracului. Tata avea somnul greu, nu-mi făceam griji cu el. Principalul - să nu se intereseze vecinii...*

*— N-aveți un chibrit sau o lanternă?*

*— Păun, ia freacă un chibrit!*

*N-aș fi în stare să povestesc măcar aproximativ cum s-au petrecut lucrurile. Cred că a fost lupta cea mai scurtă și cea mai grozavă din viața mea. De fapt, nici n-aș putea-o numi luptă - mai degrabă... Habar n-am cum să-i zic... Atunci când a scăpărat chibritul, l-am și lovit pe subcomisar - era alături, avea mâinile libere și, probabil, am făcut lucrul acesta instinctiv. Mai cădea încă în timp ce-l pocneam și pe al doilea. Eram voinic și eram de o sută de ori mai tare ca dâșii: eu aveam Spania! Ei...*

*I-am legat cu propriile lor centuri, iar din cămăși le-am făcut niște cătușe de toată frumusețea. Nu-și reveniseră, îi miruisem bine.*

*„Să fug în câmp, prin grădini, prin lanuri” - acesta a fost primul meu gând.*

*Și să fiu prins în cel mult o zi, două... Nu, mai puteam judeca și înțelegeam că o judecată la rece, nepripită e unica mea șansă.*

*Mai era șoferul: peste o oră cel mult dă alarma. Luai*

unul din revolverele pe care le găsisem în buzunarele sticleților și pe care le aruncasem într-un colț al hambarului, deși mă simțisem tentat să le pun în propriul buzunar, și mă dusei la porțiță: șoferul moțăia cu capul rezemat la volan.

În câteva minute stătea și el alături de stăpânii săi, care nu prea dădeau semne de viață.

Abia în clipa asta simții că mă ia cu rece: dacă i-am ucis?

Respirau...

Să-i încarc în mașină și să-i duc undeva în câmp - n-avea niciun rost: oricum, autorul atacului era cunoscut - sergentul mă văzuse și mă știa... Le controlai legăturile și călușele și mă îndreptai spre casă. Tata dormea. Luai geamantanul pregătit din timp, mă aplecai să-mi sărut bătrânul pe frunte - cine știe, dacă aveam să-l mai văd! Și pe aici mi-a fost drumul...

Încotro? Urcai în mașină: era un „Opel” aproape nou, mașină bună pentru vremurile acelea. Bacul - aproape plin. Dimineața aveam să fiu la București, la acceleratul de Paris...

Dar tovarășii?

Îmi dădeam treptat, treptat seama de toată grozăvia celor petrecute: organizația pierduse din cauza mea una din cele mai trebuincioase și temute arme...

Lăsați mașina într-o stradă lăturalnică, neluminată și mă dusei pe jos până la casa lui Vasile. Pe ulițe - nici țipenie. Bătui la geamul lui; îmi răspunse imediat, nu dormea.

— Ești un mare conspirator, Alexandre. Era furios, îi povestit totul de-a fir-a-păr.

— Da... Nu-i o istorie prea veselă. Tipografia pierdută, tu ieși din joc, oricum, în câteva zile vei fi arestat...

— Ba nu (eram plin de idei), tipografia o aduc în zece minute.

— Cum? Iar bătaie și iar acte de eroism? Nu, băiatule! Tu trebuie să dispari. Să sperăm că ai câteva

*ceasuri. Tipografia las-o pe seama noastră... Tu...*

*A fost ultima oară când l-am mai văzut pe Vasile.*

*Peste câteva ore de goană nebună eram în apropierea Galaților, lângă lacul Brateș. Vreo două sute de metri am împins mașina cu mâinile, benzina se terminase. Când am văzut-o dispărând în apă, m-am simțit salvat.*

*A treia zi, noaptea, după un drum făcut, mai ales prin mărfare și pe jos, băteam la geamul unui tovarăș din Constanța - aveam adresa lui și un bilețel de la Vasile.*

*Mai pe scurt, după vreo două luni de întemnițare voluntară în casa prietenului de la Constanța, după o așteptare care-mi părea fără sfârșit, după o adevărată odisee trăită în docurile portului, iată-mă imbarcat, mai bine zis, ascuns în cala unui cargou grecesc cu destinația Tanger, dar - spre marele meu noroc - cu o escală la Cartahena, port al Spaniei revoluționare... Două săptămâni încheiate am blestemat toate mările lumii, inclusiv înSORITA Mediterană - era perioada furtunilor; două săptămâni am mâncat zilnic numai atâta, cât poate mânca un om normal la o cină, dar când în dimineața zilei de douăzeci și cinci decembrie, prima zi de Crăciun, nașterea lui Mesia, a venit la mine matrozul acela negru ca fundul ceaunului, omul acela de suflet, care mă ascunsese în cală, ca să-mi spună că ne aflăm în rada portului Cartahena și că pe turnul Casei portuare fâlfâie drapelul roșu al Revoluției Spaniole, ei bine, în dimineața aceea se năștea nu Mesia, mă nășteam eu...*

Oprisem mașina la marginea satului. Se înserase de-a binelea, prin curți ardeau focuri vesele la cotloane, mirosea a lapte proaspăt și a fum, câțiva puștani lăsaseră în plata Domnului găștele după care fuseseră trimiși și desenau tot felul de semne pe caroseria prăfuită a mașinii noastre. Ar fi trebuit să cobor, să dau cu ceva vorbe-n ei, dar nu coboram; unchiul tăcea concentrat, își amintea, probabil, imaginea unui oraș alb, scăldat în apele de lumină ale dimineții, și albastrul unei mări calde și în decembrie. Și, bineînțeles, steagul roșu fâlfâind pe turnul unui port cu aspect de ilustrată, kilometrul acela de valuri

mărunte, mai puțin albastre în apropiere, mirosind a petrol și ulei, kilometru pe care îl străbate înot un tânăr basarabean, venit aici să lupte și să-și dea viața pentru victoria unei cauze care-i aparține și lui...

Foarte curios, dar devin și eu sentimental: l-am ascultat fără să casc, cu toate că nu e un povestitor grozav; se vede că e o chestie de ereditate.

Dar, la ora actuală, mă interesează foarte serios ce are de gând acum: stăm în mijlocul drumului și nu-l prea văd preocupat nici de adăpost și nici de stomac: eu sunt, totuși, mult mai realist.

— Nene Alecule, sparg eu tăcerea, nu de alta, dar poate să rămână întreagă prea multă vreme. Satul ăsta, după câte înțeleg eu...

— Ești prima oară aici?

— Prima...

— M-da... înțelegi bine. Țsta-i.

Iată, așadar, de unde vin și eu pe jumătate! Tata e din nord.

Nu simt deloc să mi se fi accelerat bătaile inimii. Și nici - „un val de căldură îl izbi în piept”. Un sat ca mai toate: case, găște, găini, asfalt, praf... Același magazin în centru, aceeași Casă de cultură alături, lume multă - e seară și se vede treaba că e și zi cu cinema.

— Unde tragem? - merg cu un kilometru pe oră; fiecare muncitor de pe lanuri și din livezi găsește de datoria lui să se dea la o parte din calea mașinii abia după ce simte că nu mai are încotro.

— Oprește și tu undeva. Opresc.

Coborâm.

Niciun fel de urale, niciun miting. Lumea își vede de treabă fără să se sinchisească de marea cinste ce i se face.

În fața Casei de cultură stau grupuri-grupuri băieți și fete. Nu par să ne ia în seamă. Unchiul se oprește lângă o grămadă de flăcăi care discută ceva foarte aprins.

— Stanca? încearcă unul să-și amintească. Noo... N-avem așa familie în sat.

— Da' pe doctor, măi, o întinde leneș altul. Pe doctor

cum îl cheamă?

— Timofeev!

— Aha! Da, e pe-aproape... Spiritual!

Trece un bărbat voinic, cu un sac bine încărcat și în urma lui, la cei trei pași care înseamnă respectul și dragostea față de soț (așa bănuiesc eu, cel puțin!), o femeie cu două sape învelite într-o basma.

— Stanca? se miră bărbatul și pune sacul jos, rezemat de mașină. Femeia continuă să păstreze distanța. Stanca, vasăzică... Aprinde o țigară, trage din ea cu nesaț. Da dumneavoastră cine sunteți?

Nu e prima oară când observ acest lucru: țăranii noștri sunt extraordinar de vigilenți.

— A, călători, se-nvoiește gospodarul. Călătoriți, cum se spune... Stanca... Este unul Stanca. Secretar la comsomol. Numai că nu-i acasă. La niște cursuri, de v-o lună... Alt Stanca? Nu, alt Stanca nu mai este... Au fost ei, dar nu mai sunt... Tatăl aistuia a mai fost, dar s-a răsturnat anțărt cu tractorul.

— Timofte Stanca, săracul, Dumnezeu să-l ierte! femeia nu pare chiar atât de sfioasă. Bun om mai era... Bărbatul își cercetează o vreme soția, apoi se declară de acord:

— Bun... Trage apăsător din țigară, o măsoară din ochi cam cât o mai fi rămas, mai trage o dată, o aruncă pe șosea și o calcă lung cu talpa. Sunteți de la comsomol?

— Păi nu se vede? unchiul ia un aer brav și râde. Suntem tineri!

— Control, adică. Gospodarul știe totul, pune întrebările numai de formă. Ce-ați spus? Ciutac? Ciutac... Este așa familie Ciutac... Dacă-s bătrâni.

— Care-s Ciutac, măi? femeia nu pierde un cuvânt din discuție.

— A lui Coștireată, care!

— Ciutac le zice?!

N-o învrednicește c-un răspuns.

— Nu, nu prea departe, și noi tot într-acolo mergem! Femeia, sacul și unchiul iau loc în spate, gospodarul se

așază lângă mine. După vreo sută de metri de șosea o luăm la deal pe niște hudite încurcate și întortocheate de mai mare dragul. Mașina trebuie să arate din afară ca o barcă pe timp supărat.

— Oprește! comandă gospodarul.

— Aici stă?

— Nu. Aici stau eu.

Descărcăm sacul și femeia. Gospodarul urcă la loc, lângă mine.

— Întoarce.

Abia pot manevra, drumul e foarte îngust. Coborâm pe propriile urme. La vreo câțiva metri de șosea mi se ordonă iar să opresc.

— Moșule, îndrăznesc eu. Ești șmecher!

— Da' ce, m-ai dus în spate? Râde.

— Vrasăzică vă trebuie Ciutac. Da' de ce vă trebuie?

— E un coleg de-al meu. Am făcut amândoi școala încă înainte de primul război.

Simt nostalgie în glasul unchiului.

— Aha, hotărăște gospodarul. Control adică.

Bate la portiță cu inelul de fier al clempei. Începe să latre la nemurire un dulău.

— Are - un câine!... Doamne ferește de-așa boală!...

Întuneric la ferești. Brusc, în spatele casei se așterne o fâșie de lumină și se arată o umbră.

— Care-i acolo?

— Eu! Răspunsul gospodarului nostru pare a fi satisfăcător, pentru că umbra se îndreaptă spre portiță.

— Ce vrei?

— Păi ți-am adus oaspeți, primește-i!

— Oaspeți, zici? trage zăvorul de la portiță, mai dă ceva la o parte, probabil vreun druc, și iese în uliță. E un bătrân foarte înalt. Ne măsoară din cap până-n picioare, un felinar de pe șosea își aruncă lumina puțină până aici. Nu vă cunosc.

— Nici nu aveai de unde... îmi vine nu știu de ce să adaug: „din fericire”, dar mă abțin. Are ceva neprietenos în voce.

— Ești Ciutac B. Teodor, nu? unchiul continuă să fie  
liric.

— De unde sunteți? lunganul pare speriat.

— Adică Fedea Ciutac, nu?

— Nu-mi spune nimeni așa.

— Dar îți spunea cineva?

— Ce dorință aveți de la mine?

— Măi Fedea, unchiul își alege un loc mai luminat. Ia  
uită-te mai bine la mine!

— M-am uitat. Ei?

— Nu mă recunoști... Se vede că m-am schimbat. Eu  
te-am recunoscut îndată. Adă-ți aminte...

— Ia lăsați joaca! Cine sunteți?

— Măi Fedea, școala, școala normală... A trecut cam  
mult, dar...

— A, normala... Da, a trecut cam mult. Și cine ești?

— Și nu numai școala. Am fost și vecini parcă... Când  
locuiați în deal...

— Al lui Stanca? Alexandru, nu?...

— El, Fedea!

— A...

Bătrânul Ciutac V Teodor nu pare deloc emoționat de  
această neprevăzută întâlnire cu depărtata lui tinerețe.  
Unchiul continuă să zâmbescă, deși mai mult ghicesc  
lucrurile decât îl văd.

Ghidul încearcă să descarce atmosfera.

— Păi ce stăm aici în drum?

Bătrânul Ciutac își șterge mâinile de pantaloni:

— Iaca, lipeam cu baba un sarai. Plecați?

Mă uit la unchiul: cred că a schimbat câte ceva din  
culoarea feței. Nu răspunde îndată.

— Plecăm, Fedea. Suntem foarte grăbiți. Îmi pare  
bine că te-am văzut sănătos...

— Sănătos? tușește. Hm!... Poate vreți să intrați...  
numai că...

— Nu, Fedea, rămâi cu bine. Nu-i dă mâna. Urcă în  
mașină.

Lunganul a și intrat în curte. Gospodarul nostru suie



și el:

— Să mă repeziți până acasă!

Cu mare plăcere! Anume la asta mă și gândeam! Trebuia să-l luăm cu noi și pe babalâcul, cel puțin să-l pun sub un felinar, să-i văd mai bine mutra!

Întorc mașina și o iau la deal.

— Ce face, e pensionar? Unchiul aruncă întrebarea fără adresă.

— Da cine să-i dea pensie? Omuleanul pare sincer mirat. Pentru ce?

— A fost învățător, nu?

— El? Poate... Adică până la război, nu știu... Da de după război încoace face negustorie cu porci... Ca și tat-su. Pe ascuns.

Acum înțeleg de unde putoarea ce venea din curte.

— He-he, și pe la dubă și-a făcut stagiul... Cred c-a umplut toți pantalonii când v-a văzut...

Unchiul s-a adâncit într-o tăcere pe care i-o respect!

— Și cine v-a rugat să vă duceți pe la dânsul? Așa oameni! Și încă ați mai învățat amândoi... Aista te lasă să mori de foame sub gard!

Opresc în fața porții. Gospodarul nu se grăbește cu coborâtul. Simte de datoria lui să mai constate:

— Căcănar, ce vreți!

Deschide portiera, pune un picior pe pământ:

— Mata, cel mai bătrân, ia să te dai jos. Unchiul nu înțelege:

— Eu?

— Mata. Adică badea Alexandru, cum s-ar zice. Iar mata, aist mai tinerel, cum iai seama că deschid poarta - hop în ogradă! Să vedeți cum se face o măliguță și cât îi de acru vinul pe la noi! Hai!

Unchiul coboară.

N-am încotro, mă execut și eu.

Las mașina în mijlocul curții.

— Mie-mi zice Gheorghe. Văluță Gheorghe. Al lui Vasile Văluță, poate l-ați știut. Mort pe front. Da flăcăului cum îi zice?

Riki îi zice flăcăului, omule. Dacă ai ști ce dor mi-i de o mămăligă!

În prag stau aliniați ca la un careu patru puradei cu ochi somnoroși, dar plini de enormă curiozitate.

Încep să devin sentimental...

Curios lucru și viața asta!

Habar n-ai niciodată ce te așteaptă peste o oră, peste o zi.

Ei, cum ar fi trecut vara asta pentru mine, dacă, să zicem, n-ar fi apărut pe orizontul senin al existenței mele acest bătrân - unchiul - care, în fond, ar fi putut nici să nu fie?

Două săptămâni în autobuzul teatrului. Una. O săptămână la mare. Două. Două săptămâni de antrenament. Trei. Două de competiții. Patru. Și șaiszeci de seri în compania Aurei, fără să știu niciodată care e următorul compozitor genial în stare să-mi călească nervii și să-mi verifice sângele rece...

Și când colo, poftim, singur, la volanul celei mai grozave mașini din curtea noastră, stăpân pe drumuri și capetele tuturor găinilor, ce-mi taie calea (să nu mă rețin în satul ăsta la întoarcere: dacă mi-a observat cineva numărul, pot fi pus s-o mănânc cu tot cu pene!), gata, ca acum, de cele mai nobile gesturi.

O sută de kilometri în urmă, în față mi-au mai rămas doisprezece. Am calculat perfect. Și nu mă simt obosit deloc.

Așa, cușca de sticlă a inspectorului, o lăsăm mai moale; inspectorul doarme cu capul pe telefon (odihnă plăcută, așa să mi te văd totdeauna!), virăm la dreapta, oprim la pompa de benzină, facem plinul, plătim...

Nici n-o să mă credeți dacă vă spun: Tigrul mi-a strecurat în buzunar cincizeci de ruble și nicio copeică mai puțin! Să-nne-bunești! Tata a devenit mână spartă! Dacă ar fi să adun la un loc toți bănuții cu bortă câți mi i-a dat de la începutul institutului - „bani de buzunar”, cum îi place lui să exagereze - nu cred că aș aduna mai mult de cinci înghețate ieftine. Și acum - na: cincizeci de ruble! Moșul

nu m-a lăsat să plătesc la restaurant, a scos un șomoioag de hârtii, dacă mai continuă așa, la finele călătoriei dau un cocktail pentru zece persoane!

Am dormit în casa cea mare și mă cam doare ceafa: mi-a pus un braț de perne sub cap. Adică ce zic și eu - dormit! Așa, un pic de piroteală! Mămăliga n-a fost decât un pretext. Și în general, cred că pot rămâne cu o imagine falsă despre viața la țară: am stat la o masă împărțitească, iar paharul acela de vin pe care l-am băut mi s-a părut fantastic. Dacă n-ar fi fost văicărelile și sughițurile sentimentale ale lui unchiu-meu („Cum, alde Mohoreanu mai trăiesc? Și zici că moș Ignat Popa a murit de tifos? Săracul, n-a avut noroc în viața lui... Și Marusea lui Untilă a fost măritată cu strâmbul acela?...”), cred că aș fi petrecut minunat.

În zori, când m-a trezit nana Vera, mai stăteau încă de vorbă amândoi cu urciorul pierdut într-o întreagă armată de farfurii și farfurioare...

Intru în oraș.

Dacă mă vede Tigrul, sunt pierdut. În fond, n-are ce căuta în cartierul ăsta la ora asta, dar mai știi?

Sun.

E șapte fix.

O să fie o mamă de bucurie cu ochi lipiți de somn!

Deschide și rămâne zâmbitoare în prag.

Ușa de la camera ei e dată de perete, soarele bate drept în coridor, și cămașa de noapte nu-i decât un mic fundal: silueta ei pare trasă cu cărbunele.

Simt că mi se usucă gura.

Și mai simt că am o mutră de idiot.

— De ce așa de târziu, Riki? N-o să ne fie prea cald în drum? Intră, eu sunt gata într-un minut.

Închid ușa și vedeniile dispar.

— Bună dimineața, maimuțoiule! Se zice, adică am citit undeva, probabil într-un calendar de perete, sunt lucrările cele mai înțelepte, că asemenea adresări tratează omul cu preocupări mărunte, mic-burgheze. Maimuțica mea!...

Îmi lunecă din brațe înainte de a o putea cuprinde, îmi arată limba și se strecoară în baie.

Rămân în mijlocul coridorului ca un oaspe scump.

Seniora Capuletti apare din bucătărie în mare galop și cască ochi mari:

— Andrei, tu? Unde-i Aura? Vai ce obraznică e! Treci, te rog, în salon... De ce așa de târziu? De ce n-ai telefonat aseară să ne previi? Unde-o să vă opriți? Unchiul e în mașină?

Și așa mai departe. Azi e încărcată numai cu întrebări. Inutil s-o întrerup sau să-i răspund: comoara ei călătorește pentru întâia oară singură, fără mămica, și evenimentul ăsta a schimbat mersul lumii.

În salon, pe podele, un geamantan cât jumătate de camion, iar deasupra lui, încercând cumva să-l apese cu burta - avocatul.

— Andrei, o mână de ajutor, te rog!

— Plecați undeva? mi se pare că înțeleg... Zâmbește sarcastic:

— E pentru Aura.

O să leg dulapul acesta în urma mașinii. Îmi închipui ce conține: un ciorap fără pereche, pijamaua lui taică-său și jumătate din bibliografia Pergolezi, de parcă prima escală o facem într-o sală de lectură...

— N-ai nicio grijă, e cu mâncare!

Cu atât mai bine: mor după un Stravinski în magiun de prune!

Aura revine neașteptat de repede. E într-un superb costumaș de nu știu ce, probabil, lână, în orice caz, are suficiente găuri ca să adune câteva kilograme din praful ce ne așteaptă cu nerăbdare. Valiza are greutatea unui motor dizel mijlociu, simt scârțâituri suspecte în coloana vertebrală.

Mașina se face mai scundă cu o bună jumătate de metru, când îi încredințez bagajul: slavă Domnului, că nu mi-a dăruit unchiul o rablă străină, un mercedes, de exemplu, asta rezistă!

— Andrei, unchiul unde e? aud note de alarmă în

glasul îndureratei mame.

— Acasă, ne așteaptă. Nu roșesc. La urma urmelor, ne așteaptă unde ne-o fi așteptând.

— Andrei dragă, te știu băiat așezat și cuminte, am toată nădejdea în tine! Aurico, puiule, hai să te sărute mama...

Nu există om în orașul ăsta care să n-aibă toată nădejdea în mine. Mai ușurel, cetățeni, să nu-mi iau nasul la purtare. Asfaltul scăldat de lacrimi rămâne în urmă. Aura tace.

Cușca de sticlă a inspectorului auto imită perfect decorul din ajun: un agent de circulație, o tânără călătoare (altfel ce-ar căuta aici?). Istoria se repetă, dar pe un plan superior: călătoria pare ceva mai spălăciță...

— Riki, dar unchiul? Nu l-am luat pe unchiul?

Are un spirit de observație colosal. îi explic situația.

— Bine, dar de ce n-ai spus lucrul ăsta și mamei? O să facă nervi! E în stare să sară din mers. Las lucrurile să decurgă de la sine.

E mai sănătos așa!

— Ce natură minunată! îmi pare așa de bine că suntem împreună! Nici nu-ți închipui!

Aura! Aura, ca să vezi și tu ce om ești: îți bați joc de mine trei zile încheiate, tu știi că aș fi fost în stare de orice, de exemplu, s-o rup cu tine pentru totdeauna? Habar n-ai! Și eu sunt foarte încăpățânat, dacă e cazul!

Ar fi trebuit, desigur, să dau un telefon acasă. Dintr-un automat. Sigur că ar fi ridicat receptorul mama, i-aș fi zis că vorbesc din raion... Poate aș fi încercat să aflu și numele rudei, care i-a făcut bucata unchiului. Nu știu de ce, dar mă urmărește un gând rău, o bănuială și aș vrea s-o verific. Adică nu, nu e o discuție de telefon... Când ia receptorul în mână, mama e atât de oficială și caraghioasă! Se vede că în tinerețele ei a răspuns la multe apeluri care nu-i erau adresate...

— De ce nu spui nimic, ființă ingrată? Tresare. Aș da mult să știu la ce se gândea.

— Ești așa de nostim la volanul ăsta, așa de serios!

S-o spui lui mu tu, maimuțoi Nici măcar cu coada ochiului n-ai tras spre mine.

— Vreau să-ți spun ceva, Riki, dar tu să nu-mi răspunzi nimic. Bine?

Angel radios! Dacă mă rogi tu!

— M-aș teme să fiu soția ta... Cred că n-o să mă mărit niciodată cu tine. Când te scoate cineva din sărite, ești atât de brutal!

Cum ai putut să-l lovești așa pe băiatul ăla? Habar n-ai ce s-a strâmbat de durere! Și într-o căsnicie poți fi scos din sărite atât de ușor...

Nici nu mă îndoiesc, iubito!

— Bine, dar...

— Mi-ai promis să nu zici nimic. Gata. Și în general, m-am supărat pe tine pentru că eram așa de pregătită să vin la voi... Tu știi că taică-tău e un regizor genial?...

Asta-i bună!...

Dau drumul aparatului de radio. E o greșală ireparabilă: muzică simfonică... Concert de dimineată. Dacăș putea zbura cu ceva mai mult de viteza sunetului, să las miorlăiturile astea în urmă. O fi murit cineva, persoană importantă - altfel, ce le-ar fi venit ălor să scoată asemenea scâncete la ora asta!

— Berlioz! Hector Berlioz! Riki, ești un băiat minunat! Mulțumesc!

Un agent de circulație ar fi rămas încântat: să te sărute cineva la volan e o încălcare foarte serioasă, mai ales în momentul când depășești un alt vehicul... Cât de schimbătoare sunt femeile, Doamne!

Nana Vera spală vasele. E înaltă și iute, n-ai spune niciodată că are peste treizeci și încă patru copii pe deasupra.

— D-apoi cum, au plecat încă de cu noapte, de când te-ai dus și singur! Dumnealor au vrut să-și vadă unde au avut casa și pe urmă să se ducă la nanul Filimon, că sunt, chipurile, oleacă de neamuri. Nu știi unde stă nanul Filimon? Dar de unde să știi? Îl ia de-o aripă pe cel mai răsărit, un băiețaș de vreo șapte-opt ani:

— Spală-te, Filipaș, mamă, să te duci cu nenea să-i arăți unde stănanu Filimon. Hai, fuguța!

Îmi iau rămas-bun de la gospodina care a stat o noapte nedormită de dragul unor oaspeți necunoscuți.

— Ehei, dacă nu intrați când vă întoarceți înapoi, ne supărăm, să știți!

Nanul Filimon, la care hâtrul Filipaș reușește să mă aducă după ce înconjurărăm satul de trei ori, a plecat, se înțelege, cu oaspeții la cuscrul Vasile, care cuscrul Vasile a plecat cu oaspeții și cu nanul Filimon la vărul Timofte, care văr Timofte...

Descoperim până la urmă o companie impresionantă ca număr și culoare în casa uriașă a unui cumnat, cu nume indescifrabil. Unchiul are obraji nesănătos de rumeni: ochii mici, cu pleoapele zbârcite, îi sticlesc de fericire:

— Andrei, nepoate, uite-i! Ai noștri, Andrei! Aici m-am născut, într-un sat cu ei, și-s de-ai noștri, îi vezi?!

Aura ia loc pe tronul din capul mesei cu măreție și simplețe, și din momentul acela intră în centrul atenției. Gustă vinul din pahar cum ar săruta o floare și împarte cu poporul muncitor mâncarea lui modestă și aspră - conserve de pește, batog, scrumbie afumată, pui fript, ouă-jumări, brânză și roșii.

E aproape ora prânzului, când reușesc să-mi imbarc pasagerii. Unchiul are ochii umezi, continuă să strângă mâini pline de bătăture și prin geamul mașinii.

Cred că brava așezare, în care a văzut lumina zilei nu mai puțin bravul meu unchi, poate număra vreo douăzeci de zile muncă minus față de plan...

În mașină e o căldură de nesuferit.

Unchiul s-a prăbușit pe bancheta din spate și sforăie cât îl țin bojocii.

Mă doare capul, simt că am obosit și eu.

Aura scrutează depărtările de asfalt, zâmbește enigmatic, un pic trist, ceva între Sfinx și Gioconda, și constată fără drept de apel:

— Sunt niște oameni foarte simpatici. Foarte. Și unchiul tău e un om foarte simpatic.

În semn de aprobare și recunoștință, unchiul încetează să mai sforăie...

1 Aureliu Busuioc *Unchiul din Paris Singur în fața dragostei*

98 Aurehu Busuioc

Un mic lac, pe jumătate acoperit de trestie, o pădurice scundă, mai mult tufari, împrejur. Un soare nemilos în plin zenit, vreo douăzeci de kilometri până la următoarea etapă, un unchi foarte, hai să-i zicem, obosit, iar în mașină un șofer fiert. O pasageră gata să se entuziasmeze chiar și la vederea unei vrăbii pe o movilă de urme cavoline, strigătul ei de încântare - „Vai ce colțișor minunat!” - și mașina cotește singură și imediat spre oaza fericită, probabil ultima: mai departe intrăm în Bugeacul lipsit de prea darnică umbră și răcoare.

Pustiu.

Unchiul doarme dus.

Trag mașina sub tufele dese de alun (amintiri din epoca botanicii!), scot cortul din portbagaj și-l aștern pe iarbă. Îmi face impresia că bătrânul m-a pândit, pentru că îndată ce e totul gata, se trezește ca la comandă.

— Un pui de somn, ai? (arată proaspăt ca un copilăș). A cui e ideea? Bravo!

Peste trei minute sforăie pe foaia de cort.

Aura s-a instalat frumușel pe malul iazului, în sfârșit, e în mediul ei - foșnet de trestii, fluturași, broscuțe, greierași.

Îmi aleg un culcuș mai departe de fluierăturile moșului, așa ca să am în față numai apa cu naiada de pe mal și mă întind.

Am obosit ca un cal, dar nu vreau să dorm: să stau așa întins, cu ochii pironiți în peticul de cer gălbui, dintre coroanele tufarilor, să mă gândesc la toate și la nimic, să număr lăcustele care mă sar în cruce, să încerc să mă pătrund de poezia vieții bucolice și să nu pot...

Ah, cum o invidiez pe Aura!

Uite-o, a ridicat mâna stângă la nivelul genunchilor, pe care își ține rezemat capul. O mișcă ușurel, cu degetele



răsfirate, o coboară, iar o ridică în sus. Pariez pe orice că dirijează „Pastorală”, aş putea numi cu precizie şi pasajul anume! Şi de-ar fi numai atât! Ochii ei privesc peste trestii, peste dealul gol din faţă, şi acolo unde eu văd doar un orizont opărit şi leşinat de căldură, ea desluşeşte păstori şi păstorite în costume de operetă dansând gavoturi şi menuete. Bostanul spart, ce se leagănă pe apa plină de mătasea-broaştei, e o gondolă aurită, la cârma căreia un veneţian negru şi buzat scheaună o arie dulceagă unei prinţese cu talia de viespe, răsturnată în perne moi, brodate cu fir de aur...

Fantastic! De necrezut! în epoca asta, când ai la dispoziţie şi visul şi imaginaţia în pilule, când e absolut suficient să învârti butonul magnetofonului sau manivela aparatului cinematografic, ca să iei de-a gata tot ce-ţi doreşte inima, fără niciun efort de fantezie, duduia asta încântătoare e în stare să creadă – şi crede! – că luna te poate inspira, că stelele îţi pot clipi numai ție şi că foşnetul plopilor, noaptea, are în el ceva misterios!...

Ori poate altfel nici n-aş iubi-o atâta!

O iubesc, şi asta mă face să râd cu hohote!

Uite-o, se ridică, se-ntoarce cu faţa la mine, îmi zâmbeşte: atât de străină de lumea asta, de deşertăciunea deşertăciunilor numită lupta pentru existenţă, acuşi o să strâmbe din nas, poftim, şi-l încreţeşte! Ce-am zis eu? A simţit miros de benzină, vai cât de bine ar fi dacă motoarele maşinilor ar funcţiona nu cu benzină, ci cu nectar din floare de salcâm!... „Vino la mine, piţigoiele, mai ciripeşte-mi ceva, mi-i dor de tine! Cum ar fi oare lumea asta, dacă ar fi toată lumea ca tine?”

Nu văd niciun fir de iarbă să se îndoaie sub tălpile ei. Habar n-am cum s-a întâmplat, când s-a schimbat, dar e în cămaşa ceea de pânză de păianjen şi razele de soare, ce pătrund prin frunzişul cuminte al alunilor, trec prin trupul ei, cum ar trece prin apa unui izvor şi nicio umbră nu i se aşterne în urmă...

Aura, Aura, ai să faci un poet din mine şi o să mă topesc de prea multe suspine, şi o să piardă lumea un

excelent doctor, îl și văd pe el, marele fiziolog, plângând. Cine o să-i mai înțeleagă glumele, cine o să mai aibă îndrăzneala să-i răspundă cu spirite la spirite și cui o să-i mai pună unicul „cinci” din tot institutul?

Se lasă încet în genunchi la capul meu, îmi răvășește părul. Mângâie-mă, ingrato, am să întorc „Mosevici”-ul cu roțile în sus, îl prefac în gondolă și o să-ți cânt cu dulce glas de gondolier tuciuriu „Paloma”, sau „Podmoscovnie vecera”. Mângâie-mă, eu mă prefac că dorm, vezi? Ți-am prins mâna și ți-o sărut.

— Riki! ochii ei ca două flori, al căror nume l-am uitat chiar după teza de la botanică, semestrul întâi, privesc în adâncul ochilor mei, întrebători. Andrei, mă iubești?

— Da.

Unde sunteți cuvinte mari și frumoase?

— Și eu te iubesc, Andrei. Tare. Să nu mă minți niciodată, să nu mă părăsești...

— Aura...

Cămașa ei se destramă ca un fum. îi sărut gâtul, umerii, sânii... Aș vrea să strig, să plâng, să fiu atât de gingaș! Aura, știi, m-am supărat odată pe tine, ți-am spus în mintea mea obtuză că ești mofturoasă și mai cum? Nu, nu ți-am mai spus altfel, eram furios, sufeream și nu știam că sufăr, nu știam ce-i asta, iartă-mă, fetița mea, spune-mi: prostule, prostule... Mă săruți, Aura? Tu mă săruți?

— Andrei...

Sunt cel mai norocos om de pe pământ. Aura, de ce m-ai ales pe mine? Dacă n-aș fi coborât atunci în sala de disecție, tu îți poți imagina, dacă n-aș fi coborât în ziua ceea în sala de disecție... Nu, trebuia să cobor, era soarta care veghea la pașii mei și mi i-a condus, nu se putea să nu cobor. Aura, auzi tu?...

— Te iubesc, Andrei!...

— Te iubesc, Aura, Aura!...

Alunii se învârt ca un disc de patefon și peticul galben de cer din mijloc e tot un disc, dar de foc, și strigătul ei de durere e sfâșietor și senin:

— Riki, Riki!...

Și ecoul adânc al pădurii:

— Iii...

Alunii se învârt frenetic și încremenesc. Acum are două fețe.

— Aura, fetița mea?

— Riki, ce-i cu tine? Ai băut gaz? Aiurezi? Cea de-a doua față e a unchiului.

— Ai adormit cu capul la soare! Vrei să dea o dambla peste tine? A și dat.

— Lasă-l să mai doarmă, Aura, e obosit.

— Ajunge, nene Alecule! E ora trei!

Bravo, unchiule, mai ai și o nepoată! Păcat că nu era al tău restaurantul, ți-l ticseam cu rude până mai stai aici la noi. Și în general...

Aura aleargă după o gănganie, cred că e vorba de un fluture.

— Riki, vino-ncoa'! E atât de drăguț!...

Sigur, îngerașule, prinde-l, dacă e într-adevăr drăguț, și rupe-i aripile.

Mi se cam învâрте capul.

Am impresia că nu-mi priește grozav dormitul în sânul naturii...

Unchiu-meu nu are pe nimeni aici, așa că depinde numai de mine să opresc sau nu: e satul lui Costică Bălan, colegul meu de an și de grupă, care s-a jurat pe sfintele moaște ale lui Esculap că mă transformă-n piftie la toamnă, dacă nu-i fac o vizită în vacanță. În ce privește amenințarea, ar trebui s-o iau în seamă: Costică e cu un cap mai înalt și trage cel puțin un chintal în greutate. Adresa i-o știu cu precizie: în fața stadionului, o poartă verde de metal. Dar cum nu sunt singur...

Aura i-a rupt gura lui moșu, știe Parisul mai bine ca el, deși nu-mi prea amintesc să fi călătorit mai departe de Holbați și Odesa, poate doar altă dată, în copilărie, lucru de care mă cam îndoiesc, și continuă să-i pună întrebări, cu viteza unei mitraliere bine unse. Cele mai multe vizează însă starurile de cinema (descopăr o nouă pasiune a

duduiei!), în care privință interlocutorul e perfect profan. Ceea ce nu-l împiedică s-o privească cu niște ochi, că de n-ar fi la mijloc vârsta și gradul de rudenie, aş putea fierbe în cazanul cu gelozie.

Încă la balta aia, când fugea puștoaica după himere, mi-a declarat cu glas tremurând de emoție:

— Măi, ce fată, Andrei! Să-ți trăiască, bravo! Ai gust și noroc. I-am mulțumit simplu, în numele viitorului, și am încercat imediat să-mi rezolv obsesia:

— Nene Alecule, cine a fost neamul prost care te-a vândut siguranței?

A făcut o mutră atât de lungă și speriată, că aş fi putut-o folosi imediat drept model pentru o mască de carnaval latino-american:

— Uite ce e, Andrei! Am să te rog să nu mai vorbești lucruri de astea! Nu m-a vândut nimeni și cine m-a vândut, n-a vrut să mă vândă. Îmi pare rău că...

— De ce, unchiule? (arăta într-adevăr foarte amărât). Te-am întrebat și eu așa... Fără niciun gând rău... Scuză-mă!

— Ei iaca, scuză-mă! Hai s-o lăsăm...

— În regulă, i-am zis.

— Bravo!

Am observat că are ceva cu acest „bravo”, îl împarte la dreapta și la stânga cu dărnicia unui ziarist începător. Deși în cazul Aurei nu pot să nu-i dau un pic de dreptate...

— Nene Alecu, se zice că în Montmartre e o stradă sau o piață Rimscky-Korsakov, e adevărat? E unul din compozitorii mei preferați! Visul meu e să cânt în „Sadko”!

Îl văd pe bătrân cum își întinde gâtul fundamental din gulerul devenit deodată prea îngust.

— Da... Sigur! Este o stradă... Adică nu, o piață.

Sunt convins că nici n-a mirosit Montmartrul, mare șmecher!

Stadionul, mai bine zis terenul de fotbal, care a fost botezat fără îndoială cu numele lui Ferentz Liszt și al lui ginere-su Wagner, e mai bine păzit decât Capitoliul: o întreagă armată de găște îi tunde gazonul. Diferența de

nivel dintre porți trebuie să fie de cel puțin zece metri, sunt absolut convins că poarta de la vale e rezervată pentru echipele-oaspe...

Satul se înșiră numai de o parte a șoselei, de cealaltă, dacă nu punem la socoteală stadionul, e o întindere cu iarbă arsă și cu mici pete de apă, probabil, în trecutul ei glorios, o simplă baltă.

Toate gardurile și toate porțile din fața stadionului sunt de metal, vopsite în verde și sunt noi... Mai rămâne ca și proprietarii să poarte toți numele Bălan.

Opresc la casa ce mi se pare mai arătoasă, oricum taică-su e brigadier, e cineva!

— A, doctorul! A treia casă, la vale! o babă îmi zâmbește fericită, de parcă i-aș fi nepotul întors din armată.

Doctorul, e îmbrăcat foarte sumar (una pereche chiloți), pompează de zor, în mijlocul ogrăzii, la roata unei motociclete cu ataș.

— Tu ești? Na, suflă aici, îmi întinde pompa și dispare în casă. Un dulău cât un vițel se ridică din umbra gardului și se întinde leneș lângă mine. Nu-mi dă nicio atenție, deși îl privesc plin de sentimente contradictorii.

Costică coboară scările, îmbrăcat în mare ținută, desculț, în urma lui o femeie slăbuță și scundă și un Goliath, probabil, tatăl.

Trece pe lângă mine cu un aer grav.

— Costică, nu sunt singur... Am intrat pe un minut, plecăm la...

— Bine.

Goliath vine radios, cu mâna întinsă:

— Bine ați venit, Andrei! Eu sunt tata lui Constantin. Gheorghe Gheorghevici.

Mă ia în brațe și mă bate pe umăr. O să am nevoie de comprese.

— Și asta-i maică-sa!

Nu mă lasă să-i sărut mâna.

— Gheorghe Gheorghevici, suntem în trecere, doar pe-o clipă, e și un moș cu mine și o...

— O babă? Acuși vă numărăm! Tatiană, ia vezi...

Mama lui Costică dispăre în spatele casei. Țipete elocvente de găini. Brigadierul mă ia de umeri:

— Vasăzică, ați venit! Foarte bine!

Costică oprește mașina în umbra casei. Ajută oaspeții să coboare și-mi întinde mâna:

— Noroc, Andrei! O sută de procente!

Trebuie să recunosc că locuința noastră rezolvată în stil neoexistențialist, ar putea lăsa doar o impresie jalnică alături de reședința permanentă și privată a brigadierului. De altfel, nici nu v-am spus nimic despre „casa Tigrului”, și cred că merita s-o fac. Acum vreo douăzeci de ani, eu numai amintesc lucrul ăsta din motive tehnice, locuința număra abia două camere, în care, ce-i drept, ar fi putut dansa un batalion de grenadierii și tot baletul de azi al Tigrului. Apoi avea să se nască urmașul cu o voce foarte bine pusă, drept care marele regizor a dorit să ridice o baricadă între urechile sale închinată artei și izvorul de zgomote anti-artistice, așa că una din cele două camere a fost transformată în doi cârnați lungi numiți: a) „camera copiilor” (șic! mai mulți n-aveau ei să vadă, au fost nevoiți să se mulțumească cu subsemnatul!) și b) „camera fericitei mame”, în care se mai lua și masa, se asculta muzică, se uscau pelincile și așa mai departe. Mai apoi, în zilele pe care memoria mea le deslușește încă, salamura au fost transformate în patru mici cuști, dintre care două fără lumina lui Dumnezeu, la numirile anterioare adăugându-se c) „camera pentru oaspeți” (nu mai înalți de un metru șaptezeci și cinci de centimetri, altfel trebuie să doarmă cu genunchii la gură!) și d) „micul salon” cu o pereche de fotolii și o măsuță, în care salon patru oameni normali, în picioare, cu o bună doză de optimism și răbdare pot bea o cafea, bineînțeles, din cești mici.

A rămas fără schimbări, firește, numai cabinetul tatii... Dar principalul e cu totul altceva: vopseaua și mobila. Mai ales, mobila: executată după schițele regizorului în atelierele teatrului, ar putea pune pe gânduri și oameni cu o voință mult mai puternică decât a

mamei:

— Știi, Riki, mi-a declarat într-o zi, când tata era plecat într-o deplasare îndelungată. Mă simt în casa asta ca în culise... Știu că e foarte modern și de bun-gust, dar...

Costică e un amfitrion clasa-ntâi, deși simt că pune mai mult accent pe buna dispoziție a Aurei; cum însă Aura face mai mult naveta: camera unde ne aflăm – bucătăria, și de fiecare dată se întoarce cu o noutate culinară și mai și, complimentele mute ale gazdei rămân numai în raza mea de vedere.

— E o fată grozavă, măi! O sută de procente! conchide el. Unchiul pare să se fi născut în casa asta.

Brigadierul simte că și-a găsit tovarășul și toarnă „câte un apetitiv, până servim ceva” (recunosc influența copiilor asupra părinților!) dintr-o garafă respectabilă, al cărei conținut roz scade pe măsură ce-l pot citi în obrajii celor doi prieteni de când lumea.

— Adică veniți de la Paris?... M-da, se-ntâmplă... Foarte bine, să fim sănătoși!

Niciunul dintre ei nu recunoaște jumătățile de măsură.

— Azi sunt mai liber oleacă, mi-am făcut singur zi de odihnă. Abia dimineață am venit de la raion...

Costică începe să râdă cu hohote, are un râs foarte subțirel pentru dimensiunile lui.

— Măi Andrei, ia întreabă-l de ce-a fost la raion. Întreabă-l!

Taică-su își întinde gura până la urechi:

— Da, întâmplare! Nici la Paris n-aveți așa ceva!

— Hai, zi-i, tată! Măi Andrei!... Brigadierul pune mâna pe pahar:

— Nu știi dacă o să ne facem slavă cu fermele și cu grădinile, da iaca aista are să ne ducă numele prin toată țara! râde. Ni s-a stricat o pompă la grădini, un fleac, de-o capică, numai că nu puteam găsi nicăieri fleacul ista. Și vine mai alaltăieri la mine unul de-aici – avem un târâie-brâu, fost magaziner, că se ține mai mult de băut – vine, zic, la mine și, cică, nașu Gheorghe (nu l-am botezat, da,

aşa-mi zice), vine şi, cică, dacă-l trimit la Odesa, se-ntoarce cu ventilul cela pentru pompă şi să-i pun şi-o cinste. Nu ştiu cum o fi pe la dumneavoastră la Paris...

Unchiul apucă şi el paharul. Pare niţel şifonat: brigadierul crede că-l luăm în băscălie cu întoarcerea din Franţa...

— O, da! La mine, la Paris!... Hai noroc!

— Noroc! Să mă iertaţi, nu o spun cu răutate, mai glumim noi. Este peste v-o două dealuri un sat... Tot Parij îi zice... Şi zic, la noi aici, vrasăzică, dacă nu găsim ceva de-a dreptul, apoi o mai luăm şi pe ocolite şi ce mă gândesc - o fi, n-o fi, dar fără pompa ceea cam greu -, îi dau bani de drum şi de cumpărătură şi-i zic să nu-l mai văd în colhoz, dacă mă duce de nas, oricum, tot cu câştig aveam să rămân... Şi azi-noapte, de fapt, pe la miezul nopţii, mă scoală telefonul de la raion, cică, aşa şi pe dincolo, să vin imediat la spital, că un colhoznic de-al nostru a nimerit într-un accident. Încalec eu motocicleta şi peste-un ceas - ce-avem aici? Vreo treizeci de kilometri? - mă prezint să-l văd mort pe târâie-brâul meu. Numai că mortul stă viu în pat şi doctorii se tăvălesc de răs: „Fenomen! Să-l arăţi la circ!” Nebunul se urcase în avion la Odesa, într-un „cucuruznic”, cum îi zicem noi, se urcase cam beat şi pe drum l-a prins somnul. Ieri prin părţile celea a trecut un şuvoi de ploaie zdravănă, avionul n-avea cum să se așeze în glod, şi dă-i să se învârtă pe deasupra aerodromului, dacă şi-acela-i aerodrom, să arunce poşta. Şi cum s-a lăsat aşa pe-o aripă, numai ce-o porneşte şi Mătu după saci, că aşa îi zice. De la vreo cincisprezece metri... „Norocul lui, ziceau doctorii, norocul lui că a căzut în cap, că altfel nu mai deschidea ochii!”. Şi-a scrântit o mână şi i s-au clătinat un pic creierii, dar cred că pe aiştia i-o fi clătinat băutura...

— Iaca povestea! Hai noroc! Şi dădu pe gât paharul. Unchiu-meu crăpa de răs.

— Nu, tată, îl îndeamnă Costică, n-ai spus principalul!

— A, ventilul! Cum am intrat la el, cum mi-a întins un pachet, cică: „Iaca, tovarăşe brigadier, ți-am adus fleacul



cela pentru pompă!". L-am și montat la loc azi-dimineață...

Singura care nu găsește nimic vesel în toată istoria asta e, se-nțelege, Aura. Ne lasă să ne mai liniștim și întreabă cu glas leșinat:

— Și o să-i plătiți pensie? Brigadierul se uită la ea cu ochi mari:

— Pensie?

— Da, pensie! Omul a suferit, s-a jertfit pentru colhoz...

— Nu cred... are un aer foarte necăjit. Uite, dacă ar fi căzut pe teritoriul colhozului...

— O sută de procente!

Aura îl măsoară cu o privire glacială.

— Măi Gheorghe, nevasta brigadierului pare foarte supărată. Tu să te astâmperi, că de nu!... O prinde pe Aura de umeri: Mănâncă, Aurico, mănâncă, nu te potrivești lor. Se uită la fiu-său. Tu mie să-mi aduci așa noră acasă, ai înțeles?

Văd după mutra lui unsă cu admirație că n-ar avea nimic contra.

E singur la părinți. Ca și mine.

Numai că maică-mea încă n-o cunoaște pe Aura...

Brigadierul înalță ochii spre tavan ca pentru o rugăciune, se ridică brusc, și, fără să scoată un cuvânt, se întoarce pe călcâie și dispare în camera vecină. În înalta societate sau într-una din piesele istorice montate de Tigrul mica mizanscenă ar fi purtat titlul convențional de „finalul prânzului”: bătrânul conte a obosit și s-a retras în bibliotecă... Mama lui Costică a încremenit cu o farfurie goală în mână și privește cu ochi speriați la Aura. Tot la Aura privește și Costică, adică mai privește încă, și nu face deloc impresia să fi observat dispariția subită a lui tată-său.

— Iaca, prinde glas nevasta brigadierului, i-am spus de cum a venit să se culce pe-un ceas, da parcă ai cu cine vorbi! Nu vă fie cu supărare, acuși se-ntoarce. Mâncați, serviți, Aurico, tare slăbuță mai ești...

Aura se face albăca varul:

— Eu - slabă?! în glasul ei vibrează neprefăcută indignarea.

— Mătușă Tatiană, dacă vrei să știi am... am cu trei kilograme și jumătate mat mult decât trebuie! Și la dumneavoastră am mai adăugat cel puțin două!

— O sută de procente! Costică a coborât pe pământ și e gata să crape de râs. Atâta vorbă pentru trei kilograme! Poftim, tata la un pariu bea douăzeci și nu se teme că se îngrașă!

Mătușă Tatiana clatină din cap supărată:

— Măi Costică, tu vezi...

Nenea Alecu se ridică de la masă și se închină gospodinei:

— Am mâncat pe cinste, vă mulțumesc. Acuma oleacă de mișcare, nu? Ia hai, afară, băiețași, la aer!

Pe scară îl ia de umeri pe Costică:

— Măi, frate Costache, avea Noie trei fii...

— Sim, Ham și Iafet?

— Exact! Și Biblia o studiați la medicină? Costică râde foarte șmecher:

— Ba nu. Dar așa-mi zice și tata când se-ntâmplă s-o ia un pic la măsea. Și eu sunt Ham, nu?

Nenea Alecu desface brațele a mare mirare.

— Nicio problemă, tovarășe Stanca, tata-i băiat bun și a avut el grijă să-și crească un fecior plin de respect față de părinți, n-ați văzut ce mâini are? Numai că a început să cam îmbătrânească...

Nenea Alecu rămâne pe lavița din fața porții „să-și mai încălzească oasele la soare”, noi trecem șoseaua.

Sunt convins că Pele ar refuza în ruptul capului să joace pe asemenea teren, pământul e tare ca piatra, și iarba, neștiut prin ce minune vie și aproape verde, ar putea concura cu orice perie de sârmă. Domnișoara Capuletti scoate un chițcăit dramatic și se grăbește să-și încalțe pantofii, prea necugetat aruncați din picioare la vederea gazonului.

— Riki, m-am înțepat, nu vezi! Dă-mi mâna.

Chiar dacă aş fi avut reacția unui cobre imperiale, n-

aș fi reușit s-o iau înaintea lui Costică. Sărmanul prieten, o să aibă nopți albe după plecarea noastră.

Micile pete de apă spre care ne îndreptăm, spre marea nemulțumire a cărdurilor de găște, nu sunt altceva decât niște fata morgana de însemnătate locală. Bugeacul apare aici în toată măreția și nimicnicia lui de milenii, drumul bătut al pecenegilor și cumenilor, așternut acum sub picioarele a trei viitori medici, dintre care unul (una) cu tălpile prea înaintate în evoluție, pentru a mai putea lua contact cu pământul. Priveliștea care se deschide de aici asupra satului e de-a dreptul încântătoare: un maț nesfârșit de porți absolut identice, în lungul șoselei, parcă special alese ca la deschiderea lor apariția caselor să constituie o surpriză: înalte, cu ferestrele largi și vopsite în toate culorile curcubeului. Și la picioarele unui deal atât de împădurit de livezi, încât ar fi constituit un obstacol de netrecut în calea pecenegilor... Unchiule, va trebui să te aduc încoace, nu te pot lipsi de asemenea perspectivă asupra noului în Bugeac!

— Costică, hai înapoi, nu mai pot de căldură! Aura a luat în obraji culoarea unui rac bine fiert. De ce nu semănați niște copaci în pustiul ăsta?

— Nu sădim copaci – Costică, ia te uită la dânsul, nici nu zâmbește măcar! – pentru că peste vreo doi ani are să fie aici un iaz de opt sute de hectare! Atunci să veniți, să vedeți ce plajă am să-mi fac chiar la poartă!

Perspectiva asta nu mă răcorește nici pe mine. Unchiul stă pe laviță alături cu un bătrânel uscat, în bondiță și cu o cușmă țuguată de miel alb. Un asin cam jerpelit, cu samar de lemn lustruit de vreme, paște liniștit din gazonul menit să descopere cine știe ce mare speranță a fotbalului nostru înfloritor.

— Vai! Aura a încremenit ca un copil de grădiniță în fața lui moș Crăciun. Un măgăruș!

— Ehe, bun măgăruș! Costică tipărește protector crupa plină de ciulini a animalului care nu ne dă nici cea mai mică atenție. Măgărușul ăsta e mai bătrân ca mine! Renumitul măgar al lui moș Matei! Noroc, moș Matei!

— Costică, nu m-am plimbat niciodată pe-un măgăruș! Se poate? Nu-i periculos?

— Ăsta-i nepotu-meu, Andrei. Doctor!

Moș Matei îmi întinde o mână plină de noduri și neașteptat de viguroasă.

— Să vă trăiască!

Aura îmi face semne triumfătoare de pe samarul bietului animal, care continuă să pască, de parcă nici n-ar ține în spinare cea mai frumoasă amazoană a Institutului de Medicină. Costică depune eforturi fizice și lingvistice disperate ca să clinească din loc asinul.

— Nici să-l tai că nu pornește până nu-i zic eu! Moș Matei pare foarte mândru de măgar. Iaca să vedeți! îl mai lasă câțva timp pe Costică să facă nervi, apoi strigă cu glas subțirel și tremurat: Vasilică! Ia hai, tată, hai!

Măgărușul înălță capul, ciuli atent urechile, și după o scurtă clipă de îndoială o porni cu pași mărunței pe marginea șoselei.

Strigătul de entuziasm al Aurei nu-l opri decât peste vreo cincizeci de metri.

— Iaca, ați văzut? Vasilică, ia hai la tata, hai!

Bidiviul lui moș Matei se întoarse scurt și o porni spre glasul stăpânului cu atâta tragere de inimă, încât Costică abia reuși să prindă în aer prețioasa și speriată povară, neobișnuită cu galopurile măgărești. Moș Matei își mușcă nervos mustățile trase pe oală și mult prea stufoase pentru fața lui smochinită, dar când cavalcada neprevăzută sfârși cu bine, nu-și putu ascunde un zâmbet:

— Iaca, mai n-a prăvălit fata! Și încă se cheamă că-s om bătrân!...

Fata râdea cu gura până la urechi, fericită! Ce poză pentru albumul de familie a ratat! Costică apucă de samar animalul care se pusese imediat pe păscut:

— Moș Matei! Știi ce-am să fac eu cu Zaporojețul matale? și fără să mai aștepte răspunsul bătrânului se aplecă sub foalele dobitocului, îl aburca pe umeri și îl săltă cu o palmă de la pământ. Mai mult se vede că nu-l țineau bojocii, dar acțiunea se desfășură cu atâta iuțeală, încât

măgarul luă măsurile de rigoare abia când simți iar terenul sub picioare: prea târziu, copitele lui lovire în gol.

— Și spune-i să zică mulțam că nu l-am dat de pământ!

— Voinic mai ești, măi Costică! Iaca a mers și Vasile al meu călare... avea un răs mărunț și molipsitor.

— Costică, zise unchiul, n-ai încercat să te apuci de lupte?

— E campionul institutului la trântă, nene Alecu!

— Sigur! Altfel cum dădeam latina!

Aura catadicsi în cele din urmă să-și ia ochii de pe eroul zilei și se așeză pe laiță:

— Moșule, de ce-i zici măgărușului Vasile? Se poate să dai unui animal un nume omenesc?

Sfântă naivitate! Motănașul Riki poartă adică un nume normal după părerea ei!

Moș Matei miji ochii și un întreg păienjenis de zbârcituri îi acoperi fața tăbăcită de ani.

— D-apoi că nici nu-i zice Vasile! Suru-i zice. Vasile-i nepotu-meu, tovarășul lui Costică, iacătă-l!

— Și nu face gălăgie nepotul? unchiul părea să se fi încălzit binișor.

— Ehe, d-apoi unde-i nepotul și unde-i Suru! Nepotul s-a dus și ne-a lăsat amândoi cu Suru, iaca, mă mai iau și eu cu dorul...

Costică sări înfocat:

— Da' cine-și făcea cruce când a plecat Vasile? Acuma ți-i dor? Moș Matei își netezi mustățile impunătoare și zâmbi:

— Las că bune poame-ați mai fost amândoi. Sentoarse spre unchiu-meu: Numai Dumnezeu și cu Suru știu cât chin am avut cu dânsul. Și cu Costică ista. D-apoi n-au suit odată pe casă, dracii, șarabana președintelui?

— Ce-i aia șarabana? se interesă Aura.

— Căruță. Aveam un președinte cam bețiv, nici n-a prea făcut purici pe la noi, apoi într-o noapte diavolii ăștia i-au desfăcut șarabana câte-un șurubaș și i-au suit-o pe casă! Au adunat tot satul ca la comedie.

— Aşa-s tinerii, neastâmpăraţi, zise unchiul împăciuitor.

— Ehe, interveni Costică, dacă nu ne prindea paznicul, îi suiam şi calul! Că nu ne dădea lemne la şcoală.

— Tot aşa de voinic erai şi atunci? hotărât lucru, Aura începe să manifeste un interes prea nesănătos pentru bunii mei prieteni.

— Şi i-am căutat tot satul trei zile.

— Iar noi, zise Costică, huzuream amândoi în podul casei preşedintelui. O jumătate de porc afumat am mâncat!

— Da, buni băieţi, râse unchiul. Se vede că nu ţi-a fost prea urât, moş Matei.

Moşul oftă:

— Aşa-i când cresc copiii fără părinţi. Nici nu credeam să-l mai văd om...

— Orfan?

— De tată. A murit de răni la vreo cinci ani după război. Iar maică-sa, fiică-mea, dă, ca femeia. A tot plâns vreo trei ani şi până la urmă s-a luat cu un tractorist din Bucovina. Numai că băiatul nu i l-am dat. Erau vremuri grele, porneau colhozurile...

— Şi intrau oamenii cu plăcere în colhozuri? întrebă unchiul.

— Ei ba, cu plăcere! Eram întunecaţi! râse moşul. Apoi a venit fie-mea după băiat, peste vreo patru ani, că mai prinsese şi ei la cheag, dar n-a mai vrut el să se ducă, nici n-o cunoştea! Umbla de-acu la şcoală, înţelegea... Moş Matei aruncă ţigara şi o strivi lung cu tocul cizmei.

— Adică şi bunel ai fost, şi mamă, şi tată, zise unchiul.

— De toate. Dar mai mult miliţionar, că tare zbânţuit mai era. Unde m-au chemat într-o zi la şcoală, cică s-a îmbrăcat Vasile al meu ca directorul; când l-am văzut - taman directorul şi pace, şi cu ţigara în dinţi...

— Aveam un director, apoi şi la lecţii fuma!

— Nu spune, era om bun, măcar că fuma, aşa era patima omului. Ia, de-atunci, că era de-amu prin clasa a noua, am vrut să-l duc la maică-sa chiar eu, că-mi scria şi

mie scrisori și lui, numai că el le dădea pe foc, nici nu le citea, și fugea de-acasă și se ascundea, așa era de supărat pe dânsa. Când îi spuneam de maică-sa, apoi își astupa urechile...

— Toți am fost buni, constată profund Costică. Ei și ce, ne-am prăpădit? S-a prăpădit Vasile al matală?

— Da cine zice că s-a prăpădit? Iacătă-l! moșul întinse un deget noduros spre asin. Paște!

— Ehei, moș Matei, strigă Costică, nu te mai preface! Cine se laudă prin tot satul cu fotografiile lui? Tovarășe Stanca, iaca să vedeți dacă n-are să vi-l arate și dumneavoastră!

Unchiul râse:

— Lucrează, învață?

— Lucrează, zise moșul.

— E actor, strigă Costică. Aura se trezi:

— Actor? Cine?

— Nepotul lui moș Matei. Artist la Teatrul Tineretului.

— Cum îi zice?

— Vasile. Vasile Toma.

— Vasile Toma? Aura se ridică încet și solemn de pe laviță și se întoarse spre bătrân: Moș Matei, Vasile Toma-i nepotul dumitale?

— Ați auzit de el?

— Cum s-aud? Riki (asta mai lipsea, acum o să știe și măgarul lui moș Matei cum mă cheamă cu adevărat!), Riki, am fost împreună, nu? La „Revizorul”, îți amintești? A jucat rolul lui Hlestakov! E un actor genial, moșule!

— Dă, face și el ce-l duce capul, zise bătrânul.

— Îți amintești, Riki?

De ce mă pui în încurcătură, îngerul meu, știi foarte bine că-s sătul de teatru până peste urechi și nici memoria fizionomiilor n-o am.

— Da, da, desigur!... Unul așa... talentat! zicea și Tigrul... Zicea și tata!...

Costică se posomorî:

— Suntem fotografiați pe-un tablou dintr-a zecea,

alături.

— Hai să mi-l arăți!

— D-apoi uită-te la moș Matei: copia lui! Aura îl măsură cu o privire glacială:

— Hai! Și fără să mai aștepte aprobarea împinse portița.

Cu toată suta lui de kilograme, Costică, în urma ei, mi se păru deosebit de mic.

Ah, Aura, Aura, ființă sucită, câte suspine cresc pe urma pașilor tăi!... Moș Matei se ridică și-i întinse mâna lui unchiul:

— Am venit c-o bucurie și mă duc cu două. Apoi zi și mata, tovarășe, nu-i păcat să mori? La toamnă mă duc la sanator, iaca să vezi! Își repezi cușma pe ceafă și își îndemnă măgărușul: Hai, Vasilică, hai, băiețel, acasă! Întoarse capul: Tare m-ați bucurat!... Sentimental moșul. Interesant, și pe Tigru l-o să-l umfle tot așa mândria, când o să afle de la vreun necunoscut că eu l-am operat de apendicită?

— Simpatîc moșulică, ce zici, nene Alecule? Unchiul tresări de parcă i-aș fi strigat ceva la ureche:

— Simpatîc, zici? Știi la ce mă gândeam eu, Andrei? Iaca, m-a văzut omul ăsta pe bancă, nu mă știe, nu-l știu... Și s-a așezat alături. Am schimbat o vorbă despre vreme, despre ploaia de ieri... Și mi-a spus, știi ce mi-a apus? Că are o mare bucurie, că nepotu-su s-a împăcat cu mama. Că a iertat-o, după douăzeci și patru de ani a iertat-o! Înțelegi?

Parcă înțeleg. Ori poate e ceva prea complicat pentru înțelegerea mea?

Unchiul dă gânditor din cap și zâmbeste:

— Ești un om fericit, Andrei, tu nici nu știi cât de fericit ești! De ce, unchiule, bănuiesc! Aici ai nimerit-o: deși cu unele lipsuri, în mare, sunt fericit.

Dar nu găsești că e cam mult un sfert de ceas ca să admiri mutrele solemne ale unor mucoși fotografiați în clasa a zecea, chiar dacă unul e genial, iar celălalt poate sălta un măgar în spinare?...



Abia peste vreo zece kilometri îl conving pe Costică să facă drumul îndărăt.

A luat-o înaintea noastră pe motocicletă - „ca să ne deschidă calea o sută de procente”, în fond, ca să se mai afle un pic în preajma Aurei. E îndrăgostit lulea, m-am convins definitiv de lucrul acesta aseară, când, după plecarea unchiului și a brigadierului, am început să le povestesc cu unele prescurtări biografia parizianului plecat în Spania. Nu credea nicio iotă din ce le spuneam, în schimb profita de faptul că îngerașul meu asculta cu gura căscată (Aura moare să știe cât mai mult despre cunoscuții pe care-i consideră ea drept „cineva!”), și mi-o mânca pur și simplu din ochi! Să explodezi de râs, nu alta! Dacă n-o să-și caute uitarea în muncă, o să aibă mult de suferit bietul băiat.

Aura stă pe bancheta de lângă mine, dreaptă și visătoare, pare să n-o preocupe absolut nimic pe această lume trecătoare și vană (așteaptă să fac ceva bancuri pe socoteala lui Costică; o să aștepte mult și bine, nu sunt chiar atât de prost, știu ce poate urma!), în schimb unchiul debitează la cuvinte cu iuțeala unui automat de făcut colțunași:

— Măi copii, au niște grădini extraordinare, cinci sute de hectare, glumă-i asta? O fostă baltă împuțită, o mai țin minte și eu, și acum numai canale de beton și ploaie artificială! Și o livadă cât vezi cu ochii! Și în ce loc, fraților! În pustiul acesta, unde nu creșteau decât salcâmi! Trebuia să mergeți și voi să vedeți, n-ați fi regretat.

Aura îl aprobă zâmbind.

Pisicuța a găsit limbă comună cu moșul, deși sunt absolut convins că o să rămână paf, când o să afle că roșiile nu cresc în copaci.

— De-a nu mă pot stăpâni, o să ai cu ce înnebuni prietenii când te-ntorci, unchiule. Livezi noi, zarzavat... Și un milion de probleme de protecție a naturii.

Probabil, am cam sărit peste cal, nu-mi răspunde îndată. Aura mă transformă cu ochii, simt eu, într-un pumn de cenușă.

— Unde să mă-ntorc, Andrei?

— La Paris, Adică la Ivry... Tace. Nu-nțelege gluma. O repar:

— Am auzit că în Franța zarzavatul se aduce din străinătate. Râde.

Natural, și Aura îl imită.

— Nu mă-ntorc nicăieri, Andrei. Am venit acasă. Poate cam târziu, dar am venit acasă și tu vrei să mă întorc?

Asta-i bună. Interesant, știu și ai mei? Păi bine, unchiule, abia apucasem și eu să am rude în Franța și na, că le-am pierdut... Cum vine asta? Cum văd eu Parisul?

— Îmi pare bine, nene Alecu. O aduci aici și pe Luiza.

— Cine-i Luiza? se grăbește Aura.

— Fiica lui unchiul!

— Vai, nene Alecu, ai o fată? Și-i mare?

Ne cuprinde pe amândoi de umeri, simt că mă strânge tare.

— Am avut o fată, Aura. A murit. În primăvară, la începutul lui mai...

Podul din față e demontat, observ semnalul în ultima clipă - puteam s-o fac lată. Podul provizoriu tremură ca apucat de friguri. Pârâiașul n-are nici două degete de apă, dar e cu malurile înalte, și pe cel spre care urcăm se mai văd zigzagurile năpădite de bălării ale unor foste tranșee.

— Unchiule (trebuie să-i spun ceva), mi-ai promis să-mi povestești de Spania.

E un bărbat, totuși.

— Și dacă te plictisesc?

— Înțelegerea!

— Dar Aura?

Aura are ochii umezi.

— Nene Alecu!... Chiar ai călătorit în Spania? Așa cum spune Andrei? îngrozitor!...

...Și iar goana mașinii printre dealuri pleșuve; iar miresme de ierburi, de data asta însă proaspete; din motive de dimineață, soarele n-a reușit încă să usuce rouă; iar o pereche de urechi, adică nu, două perechi, am și uitat

de Aura, două perechi de urechi ciulite atent; și iar vocea lui, a povestitorului, dar nu monotonă și nici obosită. (Curios cum învie vocile bătrânilor, dacă printre ascultători se află o femeie, ba încă una tânără și frumoasă!)

Drept care am și notat:

## *A DOUA POVESTIREA UNCHIULUI ALEXANDRU DESPRE VIAȚA ȘI CĂLĂTORIILE SALE*

*(care povestire, din motive lesne de înțeles, n-o putea spune altcineva)*

*„S-a răs mult pe socoteala mea în oraș, vreo două zile eram oprit la tot pasul, mă acostau tot felul de oameni, ca să-mi strângă mâna, să mă bată pe umăr și să-mi spună cuvinte frumoase, pe care, de altfel, mai mult le ghiceam decât le înțelegeam.*

*Mi se dăduse o cameră la hotel, un „mono” o salopetă albastră – era uniforma revoluției, un nume spaniol – Himenes, dar nu mi se dădea lucrul cel mai de seamă: o armă și posibilitatea să lupt cu ea în mână.*

*În fond eram singur vinovat: în loc s-o fac pe infanteristul naiv și să fiu trimis la Albasete, unde se afla centrul de organizare a brigăzilor internaționale, am declarat sincer care mi-i meseria, așa că foarte curând nimerii la aerodromul Los-Alcasares, în apropierea Cartagenei.*

*Încă din toamnă zeci de cargouri spaniole și sovietice descărcau în toate porturile republicii alimente, îmbrăcăminte, și, principalul, echipament militar. Portul Cartagena nu era nici el o excepție: zilnic acostau la docuri sau aruncau ancora în radă vase de toate tonajele și zilnic, pe străzi sau în cafenele, se discuta numai despre tancuri, avioane, vedete rapide – secretul militar era pentru expansivii și mereu optimiștii spanioli o problemă extrem de convențională... Pe terenul de zbor de la Los-Alcasares, ba chiar și în împrejurimile lui, pe șosele, în livezile de portocali și lămâi se descărcau lăzi uriașe cu un conținut „strict secret” – un secret cunoscut tuturor: avioane de luptă demontate. Lucram zi și noapte la asamblarea lor. Fronturile nu puteau aștepta.*

*Odată cu aparatele, pe aceleași vapoare sau pe alte căi soseau și piloții, inginerii, mecanicii - voluntari din toată lumea.*

*Lucram mult, uneori trebuia să reparăm avioanele chiar înainte de a le putea expedia pe aeroporturile din preajma fronturilor - aproape în fiecare noapte ne vizitau „Junkers”-uri și „Heinkel”-uri nemțești sau „Fiat”-uri, ca să-și arunce, nepedepsite, încărcăturile de bombe - apărarea antiaeriană lipsea aproape cu desăvârșire, vânătoare de noapte nu aveam...*

*Cu toate că bombardamentele creau o atmosferă de front, cu toate că-mi dădeam perfect seama că și munca mea e un mic aport la efortul general îndreptat spre zdrobirea fascismului, și nu numai a celui reprezentat de Franco! - eram, în sinea mea, nemulțumit: mi se părea că nu fac ceea ce ar trebui să fac, că nu aici era locul meu, ci pe front, pe un front în adevăratul înțeles al cuvântului - unde se trage cu arma și îl poți vedea pe dușmanul zdrobit. Aici, în rarele ore de odihnă, îți mai puteai permite și un cinematograf și o cafeluță cu coniac, în timp ce în tranșee stăteau de veghe oameni viteji, privind clipă de clipă moartea în față...*

*În februarie treizeci și șapte cădea - ocupată de fasciști, ori mai bine zis părăsită de anarhiști și trădată de ofițerii de la statul-major - Málaga. Luasem hotărârea fermă de a pleca pe front.*

*Raportul meu a rămas însă fără răsunetul scontat, cu toate că folosisem frazele cele mai alese și mai convingătoare.*

*— Republica Spaniolă are nevoie de dumneata aici! mi-a declarat comandantul. Oricine poate trage cu arma, dar nu oricine poate repara avioane. Și un avion e mai ceva decât un mauser...*

*Știam și eu lucrul acesta, îl înțelegeam prea bine, dar inima are legile ei!...*

*În martie, când bravul corp expediționar italian al generalului Manzini, cel care ocupase Málaga, era făcut terci la Guadalahara, când toată Republica sărbătorea*

*strălucita victorie asupra uneia dintre cele mai modern echipate armate am profitat de sosirea la Cartagena a șefului aviației republicane și, fără să stau prea mult în cumpănă, i-am ieșit la raport peste capetele tuturor superiorilor direcți. Ignasio Idalgo de Cisneros era o adevărată legendă și, fără discuție, unul din cei mai talentați comandanți ai Revoluției Spaniole. Între timp o rupeam destul de binișor în limba tizului său și îi prezentai rugămintea verbal, fără să mi-o scrie cineva pe hârtie.*

*M-a privit cu ochii lui negri și pătrunzători, și-a netezit mustața zbârlită sub nasul care părea destul de măricel pe fața slăbită de oboseală cronică și mi-a zâmbit:*

*— Vrei să lupți? Ceea ce faci aici e tot luptă. Îți mulțumesc în numele guvernului legal al Republicii. Dar dacă vrei să faci și mai mult, mă voi strădui să găsesc ceva demn de elanul acesta.*

*Peste vreo două săptămâni, când renunțasem la orice speranță să fiu transferat pe front (nu că i-aș fi înțeles promisiunea doar ca o simplă vorba bună, știam că are lucruri mult mai serioase pe cap), vine ordin de la centru să mă prezint în escadrila „Aripile roșii”, în Aragón, pe frontul de Est... Adică nu uitase de mine!*

*La începutul lui aprilie eram în capitala Cataloniei - Barcelona. Orașul acesta, unde în timpul primului război mondial se producea o bună parte din potențialul de război francez, unde se fabricau motoarele „Hispano-Souisa” dintre cele mai bune pe vremea lor - orașul acesta nu părea deloc să fie cuprins în vârtoarea bătăliei. E drept, geamurile caselor erau lipite cu fâșii de hârtie, pancarte la tot pasul, lozinci, dar restaurantele și terasele erau pline de o mulțime veselă și gălăgioasă: pancartele vorbeau despre un Madrid care nu va fi fascist niciodată, despre un Madrid care are nevoie de apărători, iar potențialii apărători ai Madridului și ai Spaniei umpleau străzile, înarmați ca de paradă și împodobiți cu insigne de tot felul, încât ai fi putut deduce din simpla lor contemplare că proprietarii sunt concomitent membri a zeci de partide și a tot atâtea sindicate...*

*Barcelona fusese bombardată doar de vreo trei ori de pe mare și cam tot de atâtea ori din aer; poate acesta era motivul că orașul nu prea credea în existența reală a războiului, a unui război crâncen, pe viață și pe moarte, de care depindea și existența lui... Cine știe! Erau multe lucruri pe care nu le puteam înțelege, pe care aveam să le înțeleg mult mai târziu. Și, din nefericire, nu numai eu...*

*Cu mare greutate, și abia peste vreo trei zile de alergătură, reușii să aflu că escadrila „Aripile roșii” era dislocată „undevea între Lérida și Zaragoza”.*

*Înarmat cu aceste informații precise, precum și cu un „sal-voconductor” – permis pentru zona de operații „por la zona de guera de la provincia Aragón”, plin de ștampile rotunde, și ovale, am purces la drum și, spre marea mea bucurie, abia după o zi de căutări și întrebări am descoperit aerodromul. Nu pot să nu remarc un amănunt: dacă secretul militar ar fi fost cât de cât respectat de cei pe care îi întrebam, probabil n-aș fi dat de urmele unității mele nici până la sfârșitul campaniei...*

*Aerodromul era situat în apropiere de Juesca, la poalele munților Aragónului, de fapt un mic platou de piatră, înconjurat din toate părțile de niște dealuri stâncoase, pleșuve. Câteva barăci de scânduri vopsite pentru camuflaj alcătuiau și postul de comandă, și dormitoarele, și cantina, și atelierele. Vreo douăzeci de „Bregue-19” împrăstiate pe tot terenul. La marginea câmpului – cam tot atâtea schelete arse a ceea ce fuseseră cândva aparate de zbor.*

*Comandantul escadrilei, un tânăr înalt și chipeș, cam de vârsta mea, locotenent-colonelul Râul Blasco Ruiz, m-a primit ca pe o rudă foarte apropiată, întoarsă din străini:*

*— Îmi pare bine, Himenes (nu te superi dacă o să-ți spunem Sancho? A fost oricum un om înțelept și devotat!), îmi pare bine că nu te-ai temut să vii la noi. Îmi pare bine că nici șeful n-a uitat de rugămintea noastră! Ne trebuie mecanici, piloți avem destui. Zici că ai fi preferat frontul? Sunt zece kilometri până la prima linie și douăzeci și cinci până la aeroportul lor... înțelegi, probabil că nu stăm mai*

*rău decât cei din tranșee?*

*Foarte curând aveam să mă conving de justetea observației:*

*— Mecanic de bord? Nu. Uite, mașinile noastre: te dai jos din zbor și pășești alături cum ai mâna un măgăruș...*

*Avioanele lor zboară de trei ori mai repede, nu ne putem permite lupte aeriene, aparatele noastre sunt ochii comandamentului, zburăm numai în recunoaștere... N-avem cum le adăposti, în piatra asta nu poți săpa hangare. Suntem bombardati și mitraliați zilnic – iată de ce ne trebuie mecanici pricepuți, nu-i avem... Avioane noi, moderne? Știu, sunt, dar ele trebuie acolo unde e pericolul mai mare, la Madrid... Frontul nostru e liniștit...*

*În aceeași clipă sună telefonul de campanie de pe masa lui.*

*Ridică receptorul, pe fața-i smeadă nu se putea citi nimic:*

*— Bine. Dă alarma. Comunică piloților: direcția nord. Mă privi cu aer îngrijorat:*

*— Din fericire, avem un serviciu de informații destul de bun. Acum zboară în direcția noastră șapte avioane inamice: două „Ju” și cinci „Fiat”-uri. Nu, nu special pentru aerodromul nostru. Dar dacă ne prind pe teren, nu ne iartă. Și noi trebuie să-i evităm, n-avem încotro, zburăm în altă direcție... Uite!*

*Vedeam și fără să-mi fi atras el atenția: la nici două minute după răgetul sirenei primul aparat era în aer, celelalte îl urmau...*

*— Hai la adăpost. Peste cinci-șase minute sunt aici... Adăpostul era o simplă îngrăditură de pietre. Când apărură dinspre vest avioanele inamice, ale noastre erau toate în afară de orice pericol, cu excepția unuia care abia rula la start.*

*— Filip! strigă Ruiz. E rabla lui Filip!*

*— „Bregue”-ul stopa brusc. Văzui o mogâldeată sărind din prima carlingă în cea de-a doua, unde era instalată mitraliera.*

— *Bietul Filip! comandantul se apucă cu mâinile de cap. „Fiat”-urile coborâra în zbor razant, „Junkers”-urile își văzură de drum. Mitralierele începură să țacăne cu înverșunare, două avioane atacau „Bregue”-ul, celelalte lovira în barăci. Totul nu dură decât o clipă. Din coada avionului nostru apăru o șuviță de fum, mogâldeța săii din carlingă, își scoase haina și începu să izbească cu ea peste profundoarele incendiate. Comandantul apucă o căldare cu nisip și se repezi spre avionul lovit. îl urma. Dar în clipa asta unul dintre cele două „Fiat”-uri vira brusc și se îndreptă razant spre noi.*

— *Culcat! strigă comandantul, și ne trântirăm cu toții la pământ. „Fiat”-ul însă se clătină într-un mod ciudat, scoase trenul de ateriza), atinse pământul și, după ce făcu câteva salturi din cele mai caraghioase, încremeni la vreo zece pași de marginea câmpului.*

*Comandantul părea să fi fost aruncat de o catapultă:*

— *E lovit! Filip l-a doborât! Ole, Filip! strigătul lui putea fi auzit la zece kilometri.*

*Uitară cu toții de avionul incendiat și se repeziră într-o goană turbată spre musafirul nepoftit.*

*Avionul era intact, dar în viziera carlingei se căscău patru găuri cu păienjeniș împrejur. Pilotul stătea cu capul în piept și nu dădea semne de viață. Fu coborât pe iarbă. Avea umărul drept sfărâmat. Comandantul trimisese după pansamente.*

*Filip alerga în cămașă și cu capul gol:*

— *Unde-i ticălosul! îl ucid! Era să-mi dea foc! Și mi-a tăiat coada! părea foarte indignat.*

— *Bravo, Filip! Ai făcut o treabă grozavă! Zeci de mâini se întindeau să-l felicite.*

— *Mi-a retezat coada, macaronarul! îi tai gâtul!*

*Italianul deschise ochii, zâmbi, apoi se strâmbă de durere, încercă să miște mâna dreaptă, făcu o grimasă și mai grozavă și ridică stânga făcută pumn:*

— *Rot front! glasul îi tremura. Filip se repezi la el:*

— *Auzi la el, ce-a învățat: Rot front! Stai, fecior de târfă! îți arăt eu ție!...*



*Comandantul îl apucă de mână:*

*— E prizonier, Filip! Italianul întrebă:*

*— O să fiu împușcat? și începu să plângă.*

*Ruis ordonă unui tânăr, care venise cu pansamentele:*

*— Pe urmă îl aduceți la mine. Și italianului, fără să-l privească: Noi nu împușcăm prizonierii.*

*Așa l-am cunoscut pe Filip, francezul Filip, care avea să-mi devină un bun prieten. Din nefericire, pentru puțin timp. Prea puțin.*

*Escadrila era, de fapt, o familie mare, deși puteai număra vreo zece naționalități în componența ei: francezi, englezi, un negru din Statele Unite, un mexican, doi sârbi, doi suedezi... Renunțaseră cu toții la soldă în folosul copiilor din satul vecin. Pe dealurile din apropiere păștea o mică turmă de oi - proprietatea escadrilei.*

*Atelierele erau rudimentar înzestrate, dar, de mare ajutor. M-am convins de lucrul acesta când am reparat „Bregue”-ul lui Filip: avea profundorul retezat și alte câteva piese distruse, în condiții normale trebuia expediat la fabrică, și, totuși, l-am făcut să zboare! Nu pentru Filip. Filip s-a declarat imediat proprietar al „Fiat-ului*

*— O sale arăt eu dumnealor ce pot face cu asemenea mașină! Aia-s piloți? Niște cârpaci nenorociți! Birjari! Fac în pantaloni, dacă trebuie să lupte cu niște bărbați! O să le arăt eu Asmara!*

*Un an în urmă, Filip, pilot al liniilor aeriene franceze, reținut de evenimente în Abisinia, în orașul Asmara, fusese martor al atrocităților trupelor invadatoare.*

*— Niște bestii, Sancho!*

*Se afla în escadrilă din primele zile. Lăsase acasă - era din Montpelier, o oră și jumătate de zbor peste golful Lyonului - o soție tânără și frumoasă, acum o aștepta și pe ea:*

*— O să fie o soră de caritate grozavă! Și eu o să mă simt mai al dracului, o să vezi!*

*Eram bombardati și mitraliați zilnic. Dar tot zilnic trimiteam la statul-major al frontului mape cu fotografii: Zaragoza, Juesca, Belcite, aerodromuri mascate printre*

livezi sau aproape ostentativ necamuflante - fasciștii știau că n-avem cum îi lovi și erau foarte aroganți -, drumuri, tranșee, într-un cuvânt - tot ce putea interesa comandamentul în vederea operațiilor. Din păcate, în perioada aceea operațiile de pe frontul de Est - mai ales, în Aragón - nu erau prea îmbucurătoare, anarhiștii nu alcătuiau o armată de nădejde, ba dimpotrivă, deseori reușita trupelor regulate ale Republicii era anulată de cine știe ce ieșire idioată sau chiar de o retragere a anarhiștilor. Ar putea părea de necrezut asemenea lucru, dar „revoluționarii” aceștia erau în stare să încheie un armistițiu cu falanghiștii, în toiul luptelor, numai pentru a juca cu ei un meci de fotbal...

Pe la începutul lui iunie sosi la aerodrom și tânăra soție a lui Filip, frumoasa arleziană Madelaine. Cantina, pe care Madelaine o luă imediat în primire, începu să servească vizitatorilor mâncăruri nici visate mai înainte, gulerele cămășilor prinseră să sclipească de albeață („Ne demascam așa”, glumeau piloții), bărboși sau nespălați nu mai vedeai pe tot aerodromul.

„Fiat”-ul lui Filip era înarmat, din fericire, cu patru mitraliere obișnuite, așa că munițiile nu-i lipseau. Patrula zilnic în împrejurimile aerodromului, elaborase un adevărat cod împreună cu Ruiz

— Aparatele de atunci încă nu erau înzestrate cu emițătoare - așa că nu prea riscam să fim atacați pe neașteptate, cum ni se mai întâmpla uneori.

Ziua, când a doborât primul „Junchers-52”, a fost o adevărată sărbătoare. E o istorie care merită a fi amintită. Treceau dinspre vest, pe deasupra aerodromului nostru, patru „Junchers”-uri escortate de cinci „Fiat”-uri. Știam lucrul acesta, fusesem anunțați. Stăteam cu toții în adăposturi, aparatele noastre erau în aer, pe după coline; vreo cinci schelete de „Bregue”-uri arse erau special neglijat mascate, le mutam din loc în loc: „momeala”, la care se repeziseră de nenumărate ori așii fasciști. Nici de data aceasta „Fiat”-urile nu lăsară să le scape „prada”. Coborâră în picaj, mitraliind bielele ruine de mai mare

dragul. Un „Fiat” însă lua înălțimea, urcă peste plafonul „Ju”-urilor și...

— Filip! E Filip! auzirăm strigătul entuziast al lui Madelaine. Era, într-adevăr, Filip. Se aranjase foarte comod în coada formației - nu schimbaseră semnele de reper ale aparatului - și acum tabăra nestingerit asupra bombardierului într-atâta năucit de faptul că e atacat de „ai săi”, că nici nu reuși să riposteze. „Junchers”-ul lăsă o coadă de flăcări și fum și porni cu urlet spre pământ. Filip continuă picajul, redresa brusc aparatul și vira în zbor razant într-o vâlcea, ce se deschidea spre platoul nostru. În timp ce „Junchers”-ul făcea să izbucnească un vulcan de foc la vreo doi kilometri de aerodrom, vânătorii, bănuind antiaeriana, întoarseră spre noi și acoperim barăcile avioanelor arse cu un adevărat torent de plumb. Apoi își văzură de drum, probabil, cu sentimentul datoriei împlinite...

Până prin octombrie, când „Fiat”-ul nostru luase aspectul unui ciur și nu se mai putea ridica în aer, în jurul aerodromului își găsiseră locul de veșnică odihnă șase avioane fasciste.

— Niște luptători grozavi italienii ăștia, râdea Filip. Doi căcăcioși au sărit cu parașuta încă înainte de a reuși să trag într-înșii!...

Și, cu toate acestea, stăteam din ce în ce mai rău. Ne rămăseseră vreo cinci „Bregue”-uri întregi. Opt tovarăși nu se mai întorseseră din misiunile de recunoaștere, atelierul nostru nu mai prididea cu reparatul, deși dormeam doar câte patru-cinci ore pe zi... Ajunul Anului Nou 1938 nu prevestea nimic bun: se vorbea despre o ofensivă a fasciștilor în Aragón și promisem ordine stricte să fim gata pentru a ne evacua în orice moment pe un teren de rezervă din apropierea Leridei.

Tot în preajma aceluia ajun devenise într-atâta evident că Filip va fi repede tată, încât Ruiz ordonă „surorii de caritate, bucătăresei, spălătoresei și îngerului păzitor al escadrilei” - Madelaine să se retragă pe noi poziții, unde va putea asigura securitatea viitorului mic republican Luis!

Masa de rămas-bun de la început nu părea să fie dintre cele mai vesele, Madelaine știuse să se facă prețuită și stimată de toți. Apoi cele câteva poronuri (niște burluie cu două gâturi, dintre care unul mai lung avea menirea să-ți expedieze o șuviță de vin acrișor drept în gâtleej), născură cântece și glume. Filip privea cu tandrețe la neprețuita lui soție, Madelaine cânta un vechi și, probabil, foarte vesel cântec în dialectul catalan...

— Dacă se întâmplă să nu mă întorc din misiune, Sancho, te rog pe tine să ai grijă de ea. E singură. Ca și mine...

— Filip, întrerupse cântecul Madelaine. Ne-am înțeles doar: nu ți se poate întâmpla nimic, nu-i așa?

— Natural, fetițo! Atâta timp cât Sancho are grijă de ptero-dactilul meu, nu mi se poate întâmpla nimic.

A doua zi plecară. El avea s-o conducă până la Perpignan.

Peste trei zile Filip se întoarse. În aceeași zi zbură în misiune spre Zaragoza, îl așteptară până se făcu noapte târziu, până se luminează de zi spre răsărit, și în zori un „Hainchel” parașută de la o mare înălțime asupra aerodromului nostru un coș, în care găsirăm cadavrul îngrozitor mutilat al bravului Filip...

La începutul lui martie porni ofensiva fasciștilor în Aragón...

În timp ce ne evacuaam spre noul aerodrom (nu aveam să-l mai văd), camioanele cu personalul tehnic fură atacate și mitraliate de câteva ori, dar singura victimă aveam să fiu eu: am fost transportat fără cunoștință mai întâi într-un spital de campanie, apoi la Barcelona. Vreo șapte luni am așteptat să mi se vindece mațele sfâșiate de schije și tot atâta timp a trebuit să fiu un simplu martor la marea bătălie pentru apărarea Cataloniei. În spital dădui peste un compatriot, prin el luai legătura cu alții, din brigăzile internaționale. Noutățile aflate cu prea multă întârziere nu erau dintre cele mai îmbucurătoare: taică-meu murise, sora fusese cercetată și răscercetată un an întreg, dar lăsată apoi în plata Domnului - într-adevăr, nu

*știa nimic... Nu puteam să-i scriu, aș fi expus-o zadarnic la cine știe ce nenorociri...*

*Evenimentele din preajma evacuării se precipitaseră astfel, că nu reușisem să-i scriem lui Madelaine. În orice caz, hotărâseră că va fi nevoie să inventăm o sfântă minciună, ar fi fost prea crud să-i spunem adevărul. Și, mai ales, în situația ei. Se hotărâse de comun acord că-i voi scrie eu. Lucru pe care l-am și făcut de îndată ce am putut lua tocul în mână. I-am scris că Filip a plecat cu o misiune de mare însemnătate, la Madrid, că veștile de acolo vin cu întârziere și că voi face tot posibilul s-o anunț îndată ce voi afla vreo noutate.*

*Scrisoarea ei sosi abia prin aprilie. Era dezolată că trebuie să-l mâhnească pe Filip – Luis al lor era, de fapt, o mică Luiză, dar o fată foarte băiețoasă și drăgălașă. În post-scriptum mă ruga să nu mă tem să-i spun adevărul, oricare ar fi... Am mai primit de la ea încă vreo patru-cinci scrisori cu aceeași rugămintă, dar n-am răspuns la niciuna: credeam că o cât de slabă umbră de speranță e mult mai bună pentru tânăra mamă decât certitudinea groaznicului adevăr. Eu nu puteam să i-l dezvălui.*

*Apoi a urmat tristul februarie 1939...*

*La granița franceză ne așteptau reprezentanți ai comisiei Ligii Națiunilor. Și jandarmi francezi. Și mașini blindate, și mitraliere, ca nu cumva să se supere, Doamne ferește, Hitler sau Musolini, sau Franco...*

*În lagărul din Angeles-sur-Maire împreună cu alte zeci de mii de voluntari, cu zeci de mii de refugiați spanioli – femei și copii – m-am aflat până în primăvara lui patruzeci. Era o plajă de nisip, pustie, în calea tuturor vânturilor, câteva barăci, în care nu puteau încăpea nici măcar copiii, ne înconjurau din toate părțile sârma ghimpată, jandarmi senegalezi și cavaleriști marocani...*

*Foarte rar, dar se mai întâmpla din când în când să vedem câte-un fericit chemat la comandantul lagărului, de unde se întorcea fie plângând, fie cu ochii sclipind de fericire: primise vizita unei rude, a unui prieten sau pur și simplu a unui reprezentant al Crucii Roșii. Dar când veni*

*un jandarm să mă cheme și pe mine, trebuie să recunosc că am rămas cu gura căscată.*

*Mei prin cap să-mi dea că voi întâlni în vorbitor pe Madelaine. Am recunoscut-o cu greu. Îmbătrânită, cu un copil în brațe. N-a plâns. M-a întrebat simplu:*

*— Spune-mi, unde a căzut, Sancho? Nu-i puteam spune adevărul:*

*— În luptele pentru Barcelona, în ianuarie treizeci și nouă. Îmi pare foarte rău, Madelaine...*

*— Nu trebuie, Sancho... Ai făcut bine că nu mi-ai scris. Îți mulțumesc. Pentru Luiza...*

*Mititica era copia lui Filip. Întindea spre mine mânuțele pline și gingașe și gângureafără încetare. Cu greu îmi puteam stăpâni lacrimile.*

*— Lucrez la o fabrică de conserve la noi, la Montpelier. Dacă se-ntâmplă cumva să... Să nu uiți ce te-a rugat Filip...*

*Făcea eforturi colosale să se stăpânească. Când se căsătorise, abia terminase școala și avea de gând ca după întoarcerea lui Filip să intre la arta dramatică. Amândoi visau la ziua aceea.*

*Convorbirea avea loc în prezența unui jandarm foarte acru, se-ntâmplase de multe ori să ne ciocnim, căuta capăt de gâlceava pentru cele mai mărunte fleacuri. Când Madelaine mă rugă să-i povestesc despre ultimele zile ale lui Filip, capul pătrat se ridică:*

*— Timpul a trecut, doamnă. Vă rog să părăsiți imediat vorbitorul. Mințea în mod obraznic, ni se acordase o jumătate de oră și nu trecuseră nici zece minute. Madelaine remarcă foarte politicos acest lucru.*

*A privit-o o clipă ca și cum n-ar fi înțeles despre ce e vorba, apoi s-a făcut stacojiu și s-a repezit la ea ca un sălbatic:*

*— Afară, târfă. Ieși afară!*

*O prinse de mânecă și o izbi spre ușă. Îi sfârtecă rochia. Mititica începu să țipe speriată.*

*Nu știu precis cum s-au petrecut lucrurile, știu că peste o clipă mocofanul zăcea la pământ...*

*Tribunalul din Narbone n-a vrut să ia în considerație pledoaria avocatului, ce mi se dăduse din oficiu și care încerca zadarnic să demonstreze onor magistraților, că e datoria oricărui bărbat – și mai ales în Franța! – să ia apărarea unei femei. Am fost condamnat la șapte ani de temniță grea.*

*Aveam să-i fac, adică numai o parte din ei, la închisoarea din Montpellier. Numai o parte, pentru că în ziua de 11 noiembrie 1942, când trupele Wehrmachtului invadau fără să întâmpine nicio împotrivire teritoriul de sud al Franței, s-a găsit un suflet de om și printre temnicerii francezi și ne-a lăsat pe cei condamnați din motive politice – era calificat astfel și delictul meu! – să plecăm în cele patru puncte cardinale... Așa-i, băieți!...”*

Ne apropiem vertiginos de centrul raional, sau, exact, pe dos, centrul raional se apropie vertiginos de noi, o sumedenie de clădiri din piatră albă, cu balcoane multicolore (probabil, transformate pe ici, pe colo în cotețe pentru găini și alte orătăanii mărunte. Ce să-i faci – viața la țară, tradiția micii gospodării auxiliare!), niciun fel de introducere sub formă de căsuțe mici, țărănești, intri direct într-un oraș adevărat cu asfalt și beton. Chestia asta putea rămâne necomentată de unchiul?

— Andrei (ce-am zis eu?), acesta-i satul?...

— Ăsta-i, ăsta-i, unchiule! Uite și tăblița zice!

Ba nu, de după primele clădiri albe se zăresc pe panta lină a dealului și câteva căsuțe mai mititele. Nu-ți face griji, unchiule, îl găsim noi pe prietenul tău cel cu vinuri bune în pivniță!

Aura nu scoate niciun sunet. Mă întorc spre ea – cum de n-am făcut-o până acum! – pe fața ei curg două șiroaie de lacrimi uriașe. Unchiule, unchiule, uite ce ai făcut cu patetica ta povestire!...

— Îngerașule, plângi? Unchiule, să nu mai povestești nimic față de ea! E prea sentimentală.

Trebuie să recunosc sincer că n-am nimerit în șanț numai pentru că aveam mâna pe schimbătorul de viteze și nu pe volan.

Nu-mi închipuiam vreodată că unghiile ei fine pot pătrunde atât de adânc în musculatura viguroasă a unui baschetbalist încercat.

— Prostule! Ești un prost, un prost! Un prost!...

N-o crede, unchiule. Nu e adevărat. Uite laba mea: ți-o întind cu toată stima și respectul: Te-am crezut la început un simplu aventurier: am avut și eu un coleg care a plecat după a zecea în Extremul Orient „la romantică”, și anul trecut, când s-a întors, nu știa să ne spună nimic altceva decât că a câștigat trei mii de ruble și că mai pleacă o dată, că să agonisească de-o mașină; apoi te-am crezut un laș: ai fugit pentru că te temeai să încapi în ghearele celora pe care îi urai, în loc să te iai cu dânșii de piept. Acum știu că m-am înșelat. Îți strâng mâna, unchiule.

Și nici tu nu te supăra pe mine, Aura! Nu pot să sufăr lacrimile. Și știi de ce? Pentru că există și altfel de lacrimi, care n-ar trebui să existe. Lacrimi pe care le varsă copiii născuți că să râdă și să gângurească, nu să-și vindece arsurile de napalm prin spitale... Sunt prea bombastic? Dar crezi tu oare că n-aș fi eu primul, dacă...

Uite ce-i, Aura, fetița mea, vreau să-ți comunic o noutate: am un unchi.

Și mi-ar fi părut grozav de rău să nu-l am.

### PARTEA A TREIA

O piață pătrată, uriașă. Casa Sovietelor, un magazin universal, poșta, o librărie, Casa de cultură și un restaurant în stil grand.

Restaurantul, căptușit cu lambriuri de stejar lustruit și cu garderobierul la post, deși nu-mi imaginez cam ce s-ar putea lăsa pe timpul ăsta la garderobă, poate doar cămașa. Vreo trei mese făcute una și o companie pletoasă, plină de țiپete - probabil, pasagerii autobuzelor și camioanelor parcate lângă intrare și însemnate spre avizul tuturor: „Televiziunea”.

Ocup o masă la suficientă distanță de vesela societate (Aura ar fi în stare să intervină în cazul când la gingașele-i urechi ar ajunge o expresie mai puțin controlată!) și mă duc să schimb roata bravului vehicul.



Luase un cui, dar răsuflarea și-o dăduse abia aici, când scăzusem din viteză. E prima pană de cauciuc în cei douăzeci de mii de kilometri câți are, trebuie să intervin acum, e vorba de câteva minute, după-masă o să-mi vină mai greu să mă aplec.

De fapt, oprirea aceasta e absolut neplanificată. Aura nu-i mare amatoare de localuri. Sau, mai bine, localuri fără lume aleasă. Dar prânzul la iarbă verde, la marginea unui pâlc de salcâmi, fusese compromis încă înainte de a deschide valiza cu bunătățile doamnei Capuletti: un miros acru, răzbind din viscerele înca-taramate ale sacului de voiaj, ne anunța că a întemnița pârjoale în portbagajul unei mașini de fier pe o căldură de cuptor e o aventură temerară, dar cu triste urmări. Cu un sentiment de profund regret am încredințat vulpilor și păsărilor cerului componentele unui festin, ce n-avea să ne mai desfete. Din snobism și solidaritate calea cărnurilor o luaseră și dulciurile. Aura nu-și putea găsi locul:

— Riki, mama o să fie distrusă dacă află ce-am pățit! Cum crezi, poate să nu-i spun?...

Firește, îngerașule, nu-i spune, ești o fetiță mare de-acum, poate ar fi cazul să mai ai și tu micile tale secrete!...

Scot cricul, îl instalez și încep să ridic mașina la nivelul convenit, când... Ah, romanele polițiste: „... o mână grea i se lasă pe umăr...”

Mă întorc - natural, brusc - și sub imensa și năclăita vegetație păroasă a unui tip proțăpit în fața mea prind printre spaime să deslușesc trăsături cunoscute: bah, e Emil-pupăciosul în persoană!

— Helou, Andrei!

— Salutare, Emil!

— E a ta daradaica, Andrei!

— Ce surpriză, Emil! Ce cauți aici?

Am fost colegi, până într-a nouă. Era craiul clasei, cel mai bătrân dintre noi, de altfel, mare specialist în problemele sexului și candidat la a doua repetenție, fapt care îl și determinase să ne spună adio pe la jumătatea anului:

— O să mă bag în cinematografie! Felini n-are nici patru clase primare!...

Omul care-l depășește evident ca studii pe Felini, într-o pereche de pantaloni de doc, suficient de roși ca să fie la modă, și cu o cămașă înnodată deasupra buricului, mă privește zâmbăreț:

— Culegem aici un subiect. Spanac. De mult nu te-am văzut... Scot roata de rezervă din portbagaj.

— Ce culegeți?

— A! Filmăm. Colhoznicii la etajul cinci. Transformarea satului în oraș și invers.

Râde satisfăcut de propria glumă.

— Ești aici cu televiziunea?

— Aici muncim.

— Actor, regizor?

Se așază pe roata găurită:

— Asistent la regie. Spanac. Deocamdată. La toamnă încep turnarea unui serial la Novosibirsk. N-ai auzit? Adică da, de unde... Aici e cam greu să faci carieră. Invidia! Extrauterin.

— Ce extrauterin?

— Așa. Ai terminat școala?

— Sunt în trei la medicină...

— Extrauterin. Știi, am o idee genială! Am fost colegi... Roata de rezervă e cam dezumflată. Trebuie să pompez.

— Asta-i ideea?

— Nu. Cu regizorul ăsta. Stau bine. Între noi fie vorba, e un prostănac. Eu conduc totul, dar știi... Pot aranja să te filmez.

— Nu mă-nnebuni!

— Extrauterin. Cu mașina. Chiar am și episodul! - tenorci de la câmp cu rabla. Belșug. Țăran atomic. Extrauterin!

— Nu mă prea simt colhoznic.

— Spanac. Cine te știe?... Așteaptă-mă aici! Intră în restaurant.

Piața a început să se învioreze, în fața Casei de

cultură se adună bărbați prea înțoliți pentru căldura asta, femei legându-și broboadele din mers, și - nici nu se putea altfel - o armată de copii ciufuliți și curioși. Un alt bărbos cu pantaloni de doc și pălărie de paie „vestul sălbatic” se consumă în fața mulțimii ca un dirijor în fața unui cor pestriț, nu-l aud ce vorbește; un lungan slab, fără cămașă, desfășoară în direcția agitației un cablu cu începuturile într-unul din autobuzele „Televiziunea”. Probabil, prin sârma aceasta se va transmite spre imprimare pufăitul obosit al mașinii colhoznicului impostor Andrei Păduraru... Ce perspective frumoase și delectabile pentru telespectatorii de azi și din toate timpurile!

Iau loc la masă cu o clipă înainte de a ne sosi tava cu cele comandate: simt ceva foame.

— Nu-i nimic grav, Riki? Aura are obiceiul să se sperie după trecerea pericolului.

Trebuie s-o liniștesc:

— Depinde... Ne amenință nemurirea și slava, cel puțin pe mine. Nu are timp să-mi ceară explicații - de la masa comună se ridică trei tinerei în frunte cu Pupăciosul și se apropie de noi.

— Andrei, ăsta-i Toni, iar ăsta-i Jora, face prezentările din mers.

Își iau toți scaune de la mesele vecine și ne înconjoară.

— Știi, un spanac! Dobitocul meu se teme, dar cred că am să-l conving. Tu nu te grăbești?

— Relativ.

— Extrauterin. Ia sticla din fața unchiului și o privește la lumină. Nu ne prezintă?

Jora (sau Toni, nu m-am deprins încă să-i deosebesc) privește lung la Aura:

— Aș putea să te prind într-un cadru, păpușo, ce zici? Emil se apleacă la urechea mea:

— E asistentul cameramanului... Al operatorului. Spanac. Aura nu-și retrace mâna: are niște priviri neîncrezătoare și entuziaste:

— Serios?

— Prim-plan! Jora (sau Toni) încearcă s-o prețuiască din ochi. Ia arată-mi profilul!

Aura își expune docilă nasul semigrec:

— Cum îl găsești?

— Clasic! în cinematografia noastră nu este nimic asemănător.

— Serios?

Jora (sau Toni) pare lezat:

— Termin VGHill-ul, păpușo... Am succes... înțelegi?

— Aha. Și ești gata să-mi propui un rol de figurantă într-un serial despre creșterea dovleceilor pe balcon, nu?

Emil sare aprins:

— Toți începem la fel! Greta Garbo a făcut figurație vreo cinci ani! Și nu era cu nimic mai urâtă ca tine... Principalul e să te ia la ochi un regizor la modă... Extrau... Hm...

Aura pare convinsă. E o actriță, totuși: se întoarce grav și măreț înspre ajutorul de cameraman:

— Sunt mândră că m-ai observat! Când sădim copacii, regi-zorule la modă?

Fantastic, Aura! Ai calități pe care nici nu ți le bănuiam! Asistentul de cameraman rămâne o clipă aiurit, apoi începe să râdă foarte mulțumit:

— Mișto! Are și temperament!

Aura arborează o mină victorioasă. Pentru mine, firește. Chelnerița mai aduce o sticlă.

Toni (sau Jora) face impresia unui om de lume: închină paharul spre Aura, îi zâmbește curtenitor, apoi spre unchiul:

— E o căldură grozavă! Vă topiți în mașină, nu? Nu pot pierde ocazia:

— Pentru el chestia asta-i un fleac! A locuit cincizeci de ani în Mozambic!

Unchiul se uită la mine urât. îi fac din ochi. Dă din cap că înțelege. Toate trei găturile TV se întorc spre dânsul.

— În Mozambic? Emil a rămas cu gura căscată.

Pot paria că habar n-are pe ce continent e notată

țara.

— Da. Trebuie să le rup gura cumva: a venit să-și vadă locurile natale...

O fetiță în aceiași pantaloni de doc deschide ușa și strigă:

— Anton, Gheorghe! Emil! Pe terenul de filmare!

1 Institutul de cinematografie din Moscova.

Băieții golesc repede paharele și se ridică. Toni (sau Jora) se înclină în numele tuturor, mai ales spre Aura:

— Ne-a făcut o deosebită plăcere!

Emil se-ntoarce de la jumătatea drumului:

— Andrei! O idee genială! Extrauterin! Vino-ncoa'!  
Mă împinge într-un colț:

— Înțelegi? Colosal: un om din părțile astea se întoarce după cincizeci de ani! Sărută pământul și plânge! Extrauterin! O să vorbesc cu regizorul. Ăla, fără mine, nu face niciun pas! Mă așteptați aici, auzi?

— Extra!...

Emil-pupăciosul aruncă o privire de ansamblu asupra grupului nostru, dă mulțumit din cap, probabil, ne găsește telegenici, și o ia în pas alergător spre ieșire.

— Simpatici băieți, conchide unchiul. De ce i-ai luat peste picior, își fac și ei meseria!

— Mi se pare că l-am lăsat paf pe ăla, nebărbieritul! Trebuia să-i spun că am și voce... Dar știi, e simpatic, într-adevăr... Riki, ce-ai zice dacă aș lua gluma asta în serios?

Hotărât lucru. Aura e plină de talente neștiute. Și progresează.

Poștărița îmi restituie cele trei ruble sub formă de monede și îmi indică o ușă de sticlă pe care scrie simplu: „Automat interurban”.

Halal raion: „Culegeți numerele de cod ale orașului care vă interesează conform tăbliței alăturate, apoi, după apariția tonului de joasă frecvență, numărul de telefon al abonatului...” Adică doi-patru-doi-trei-șapte - bâz-bâz...

— Alo! Seniora Capu'... Apartamentul Filotti?... Sarumâna... Cred că ținea receptorul la ureche încă de la plecarea noastră.

— Nu, nu s-a întâmplat nimic. Aura e aici, sănătoasă!  
... Și unchiul e aici, se-nțelege... Da, da... Poftim...

Aura intră în receptor cu totul:

— Mami, te sărut, te sărut!... Bine, bine, e așa de frumos!...

Unchiul e un băiat minunat!... Nu, e bătrân!... Care băiat?... A, băiat!... Așa se spune!... Îmi pare foarte bine că m-ai lăsat să... Nu, nu în drum! La un coleg de-al lui Riki!... Cum?...

Ascultă un monolog nesfârșit și se schimbă la față. S-o fi întâmplat ceva. Se strâmbă la mine și dă din cap a pagubă...

Aseară am încercat zadarnic să luăm legătura prin telefonul brigadierului: sunt convins că i-o fi tăiat cineva firul ca să lege vaca...

Unchiul studiază cu atenție concentrată anunțul ilustrat care descrie avantajele corespondenței recomandate.

— Bine, mami, bine chiar azi... Sau mâine... Te sărut dulce, dulce... Îmi pare foarte rău... Adică nu!... Nu!... N-ai nicio grijă...

Spânzură receptorul cu aerul unui copil care a pierdut o bomboană.

— Andrei...

Renunță în ultima clipă și se îndreaptă spre unchiul:

— Nene Alecule, i se agață de reverele hainelor, tata a cumpărat foi la o casă de odihnă în Crimeea și poimâine avem avionul...

— O să petreci o vacanță frumoasă, felicitările mele! Pițigoiul ăsta n-a știut niciodată să-mi facă o surpriză plăcută.

— Andrei, îmi pare așa de rău! M-am simțit foarte bine cu voi.

— Bine, dar ieri babacu-tău n-a știut că are foile alea păcătoase?

Farfurioarele ei albastre încep să strălucească: ah, da! Cum de-mi permit să-i spun lui tăticu-su „babac!”!

— N-a știut!... Eu trebuie să plec.

— Lasă, Aurico, nu te necăji, mai călătorim noi, că n-a întârcat mama călătoriilor! Unchiul e un împăciuator colosal.

— Nene Alecu, peste două săptămâni când ne întoarcem, ești invitatul nostru! Părinții mei au să fie foarte bucuroși!

Să-ți coși smoching, unchiule! mai larg în talie, mama ființei acesteia e o gospodină grozavă, o să ne îndopăm! Dacă...

— Pe mine nu mă inviți, maimuțo?

— Numai dacă ai să te porți frumos în lipsa mea! Unchiule, să-mi spui cum s-a purtat!

I-a trecut suferința. Natural, pentru ea nu există dilema eternă: el - părinții. Mămica și tăticul sunt pe primul plan...

— Plecăm chiar acum? sper că am o voce tare uscată.

— Unde?

— Acasă la tăticu' și la mămica!

În piață, se pune, probabil, piatra de temelie a unui nou turn al lui Babei. Emil își face loc cu coatele prin mulțime. Duce în spate un jupiter de zece kilowați. Ne vede lângă mașină, lasă jos reflectorul și se repede spre noi.

— Andrei, un mare spanac. Nu mi-a spus încă nimic. Cred că-i place. Dar o face pe nebunul. O fi auzit de Novosibirsk. E un invidios grozav. Extrauterin. Dar știi, ți-a văzut fetița, îi place! Crede că are un cadru pentru dânsa. Ce zici?...

— O să mai cugetăm.

Mulțimea îl înghite într-o clipă... Pe deasupra capetelor se mai zărește doar reflectorul cu apărătoarele negre desfăcute, ca o cruce stilizată. Nici nu bănuiam că-i atât de greu drumul spre Golgota gloriei cinematografice...

Opresc la rugămintea gingașei pasagere lângă stația de autobuze. Aura coboară:

— Eu plec cu autobuzul sau cu un taxi. Asta mai lipsea!

Unchiul coboară și el:

— Măi Aurico, păi așa ne-a fost vorba?!

Îl prinde de gât și-l sărută pe amândoi obraji:

— Nene Alecu, mi-ai plăcut foarte mult și mă supăr, dacă ai să mă uiți! Călătorie frumoasă!

Presupun că moșul are de gând să verse o lacrimă.  
Capricios specimen – domnișoara!

— Andrei, condu-mă.

— Bine, Aura, dar mâine putem pleca toți...

Absolut de prisos orice insistență: e în stare să se ducă pe jos. Intră la case. Singură. Revine:

— Riki, miorlăie, ioc taxiuri! Și primul autobuz, abia peste patru ore.

— Aura, îmi potrivesc vocea la registrul cel mai convingător, folosit doar la examene și cereri de împrumuturi bănești, propun următoarea variantă: îl ducem pe unchiul în sat la cine trebuie, facem o sută optzeci de grade întoarcere și peste trei ore te depun vie și nevătămată în brațele familiei fericite. Pe urmă revin la unchi, simplu și genial!

Nenea Alecu o cuprinde de umeri:

— Aurico, nepotul meu are o idee bună! Hai! Sunt sigur că nici nu ne-a ascultat:

— Mai pierdeți cu mine încă trei ore, bine? Riki, mor de curiozitate să văd un magazin în raion!

În piață construcția noului Babilon a avansat considerabil: un tractorist bine grimat, cu un picior rezemat de șenila mașinii, citește cu glas nesigur scurta declarație, ce-o are de făcut telespectatorilor, scrisă cu litere de-o șchioapă pe un panou uriaș, susținut de doi ajutori voluntari în spatele camerei de luat vederi. Descifrez cu greu prin fumul dens al electrozilor încinși „angajamentele mele pentru anul...”. Și stopez în fața magazinului.

La toate trei etajele nici urmă de ființă vie, pustiu ca pe întinsurile Antarcticei, iarna: toate vânzătoarele, cu nasurile strivite de vitrine, înghit cu ochii larg deschiși televiziunea în sucul ei natural. De afară am crezut că sunt niște manechine bine confecționate, de import...



— Vai, Riki! Chițcăitul Aurei nu trezește nici urmă de impresie în magazin. Uite ce paltoane franțuzești! Exact ca al Nadinei!

N-am timp să cunosc scurta biografie a Nadinei. Aura dispare printre rândurile ticsite cu țoale ca un ac într-un car cu fân.

— Măi Andrei, râde unchiul, ar trebui s-o începi de pe acum cu economiile, ce zici?

Julieta revine într-o blană gri, probabil, veveriță.

— Cum mă găsiți? - o piruetă și un umăr aruncat provocator înainte. Un vârtej gri-argintiu și un râset de clopoțel. Mâna se repede singură spre carnetul cu cecuri.

Simt în dreptul inimii un mare viitor gol financiar...

— Aurico, n-am cuvinte! unchiul are mutra unui copil, care contemplă o capodoperă de ciocolată prin sticla vitrinei.

— Dar acum?

Astrahan veritabil. Karakul maro cu guler de samur...

Aura e un manechin înăscut. Demonstrat de ea, cred că și un halat de baie pentru octogenare ar putea trece drept rochia de nuntă a Gretei Garbo. Probabil, pierde ore multe în fața oglinzii, trebuie să lămuresc lucrul ăsta cu precizie înainte de a fi prea târziu!

Interesant, cât câștigă un membru plin al Academiei de Științe Medicale?

Leșim din magazin onorați de aceeași atenție, cu care am fost întâmpinați la intrare.

Babilonul intră probabil în perioada finală a construcției: cerul de deasupra pieței a dispărut în fum. E cazul să începă amestecul limbilor.

— La aer, la iarbă! Aura se așază în mașină și trânteste portiera cu atâta putere, încât un tânăr din mulțimea de spectatori întoarce capul și ne privește foarte nemulțumit...

...Mai avem o jumătate de oră. În fața autogării stau și cele două autobuze „TV”.

— Aura, poate pleci cu ei? ar fi de-a dreptul păcat să nu-i servesc o înțepătură-două la despărțire. Ai putea poza

câteva ore în drum, îți imaginezi ce senzație ar provoca printre cunoscători apariția unui nas unical în cinematografia noastră?

Coborâm din mașină. Unchiul a reușit să sară primul și întinde galant mâna înaltei pasagere.

— Riki, știi că uneori ai idei? S-ar putea să le dau ascultare, îl cuprinde pe unchiul și-l sărută. Nu mă conduceți. Plecați imediat, ne-am înțeles? La revedere, nene Alecule, pă!

Mă ia de braț. Cred că am o mutră cât se poate de voioasă.

— Uite ce e, Andrei, să nu mă întrerupi. Te iubesc tare, aș vrea să stau ghemuită la pieptul tău și să-ți ascult inima cum bate. Mult, mult... Și acum pleacă. Cu unchiul. Și imediat.

Îmi pune două degete pe buze și-mi face vânt spre mașină. Aura, Aura, element subversiv și încăpățânat ca un câțâr, tu nu-ți dai seama că mai am încă trei ani de institut și că de la toamnă voi fi nevoit să caut un post de felcer în orele de noapte ca să pot întreține o familie?

O familie mică, două persoane, dintre care una va asculta mereu cum bate inima celuilalt.

Într-un trecut foarte îndepărtat, pierdut în negurile de nepătruns ale unor vremi ce nu vor mai veni niciodată, după ce sfârșisem aproape cu bine clasa a șaptea, părinții îmi dăduseră voie să petrec două săptămâni într-o tabără de pionieri.

În ajunul plecării, casa noastră avea aspectul unui balamuc părăsit în mare grabă, la bucătărie se afumau, se dădeau în foc cantități importante de merinde ce trebuiau să întrețină în stare de bună funcționare organismul fiului drag, rupt brutal din brațele mamei; în odăi două valize pântecoase înghițeau nenumărate schimburi și cârpe, menite să ferească de intemperii trupul sănătos al iubitei progeneruri, în care trup sănătos – cine știe?! – cândva se va dezvolta poate și o minte sănătoasă... N-am să uit niciodată privirile pline de nespusă duioșie și spaimă ale mamei în clipa când autobuzul încărcat cu o mulțime de

exemplare de teapa mea pleca din curtea școlii. Între noi fie vorba, și Tigrul arăta destul de acru, fuma țigară după țigară și tot încerca să-mi facă din ochi, fără prea mare succes de altfel, închidea, nu știu de ce, amândouă pleoapele deodată... Mare comedie! Acum mi se întâmplă lucrul acesta a doua oară, atunci îmi era încă necunoscut și mă speria: un nod în gât și senzația că s-a năruit ceva în lumea asta, ceva veșnic, fără de care viața își pierde orice sens... Nu-i vorbă, până la urmă toate aveau să revină în albia lor, tabăra era la marginea orașului, mama mă vizita de trei ori pe zi, la un moment dat începuse să-mi fie rușine: oricum dădeau să-mi crească mustățile, aveam vocea unui cocoșel la primele cântece...

Iată-mă, așadar, retrăind azi și senzațiile mele de atunci, și sentimentele de negrăită spaimă și duioșie ale mamei. De prisos bancurile și bravada, lucrurile stau anume așa, și cu toată rușinea pentru vârsta mea înaintată, trebuie să înghit noduri ca un pionier cu urme de lapte pe buze...

Întorc mașina, cât pe ce să dau peste un camion care-mi vine din față, nu-l lovesc, cu toate că mi-ar fi fost absolut indiferent, respir adânc, oricum mai e un pasager în mașină și port toată răspunderea pentru securitatea lui, unchiul presupune că oftez: îl simt cu un zâmbet de înțelegere pe buze, acuși o să-mi spună vorbe de îmbărbătare. Nu mi le spune, unchiule, aş putea să-ți întorc cine știe ce cuvinte nepotrivite, știi și tu: patimile amorului! Dar el nu-mi spune niciun cuvânt, tace, deși zâmbește în continuare. Mulțumesc, unchiule, ești un băiat!

Piața mai fierbe de lume: evenimentul zilei trebuie comentat!

— Așadar, unchiule, spre satul vechi? Și la cine? îl surprind înghițind niște pilule: a observat și el că l-am prins:

— Căldură mare, băiatule! Nu mai suntem tinerei.

Centrul raional sfârșește la fel cum începe: brusc, fără periferii. Satul vechi față de centrul nou e la o

distanță plină de respect, deși nu-l simt prea umil – căsuțe noi, de o arhitectură foarte veselă.

— La cine, zici? se întunecă. La soțul și fiica Mariei. Fosta mea logodnică... Ea a murit anul trecut.

La marginea drumului, adică aproape în drum, crește un copac nu prea înalt, dar cu o coroană imensă, lucru neobișnuit pentru locurile astea. Opresc mașina la umbra lui, am stat prea mult la soare, suntem fierți amândoi. Dacă mai știi câte ceva din botanică, e un ulm.

— Unchiule, posibil să fie cam nu știu cum, dar voiam să te întreb: fiica ta, care a murit...

— Luiza... Da, Andrei, era copilul lui Filip. Când am intrat la ei în casă, atunci după închisoare, mi-a spus tată... Ar fi fost prea crud din partea mea s-o înșel. Din nefericire, nu i-am fost prea mult timp tovarăș de joacă: la începutul lui patruzeci și trei aproape toți membrii Rezistenței din Montpellier au fost arestați, în beciul casei lui Madelaine aveam un adevărat laborator, unde confecționam bombe și mine. Acolo am fost arestat și eu. Apoi a urmat Vila Trandafirilor, sediul Gestapoului din regiune. Mă considerau unul dintre șefii mișcării, deși nu eram, au încercat să scoată din mine tot ce știam, nu le-am spus nimic... Ai văzut cum: toate semnele de pe mine sunt amintiri din casa cu numele acela poetic... Vila Trandafirilor... Au fost lucruri și mai îngrozitoare, dar vila ceea nu se poate uita... Montpellier a fost eliberat după un atac prin surprindere, hrubele în care mă aflam și eu erau minate, dar n-au avut timp să le arunce în aer. Am stat prin spitale mai bine de un an; am ieșit ca să aflu că Madelaine fusese împușcată cu copilul în brațe încă de atunci, de la arestarea mea, și că mititica Luiza scăpase ca prin minune, dar cum? Cu un glonte în șira spinării, paralizată. Putea doar să vorbească. Am găsit-o la niște vecini. Și iar mi-a spus tată... Am fost și hamal, și chelner, și sezonier pe la ferme, și mecanic la stațiile de automobile. Am strâns bani douăzeci de ani. Și douăzeci de ani am păzit-o. A murit pe masa de operație...

Coborâm din mașină și câteva găște se ridică pripit,

dar nu se prea grăbesc să plece: cu gâturile întinse paralel cu pământul, ne amenință și ne spun vorbe tari în limba lor sâsăită. Între satul vechi și noile construcții se întinde un șes, gol, cu iarba arsă, și după mâneca vărgată, agățată în vârful unui stâlp, alături de o clădire mică și albă, presupun că ne aflăm lângă aerodrom. Mâneca vărgată atârnă fără viață, cerul pare un capac de aluminiu peste o oală în care se prepară o tocană cu miros de praf și iarbă arsă.

— Așa-i, băiețăș, n-aș putea să mă laud că am avut o viață chiar ușurică, dar nu mă plâng: am trăit.

Mă ia de umăr și mă întoarce cu fața la el:

— Trebuie să-ți spun că ai făcut o alegere foarte bună, îmi place Aura ta. Și-mi place că ai ales medicina, e o meserie nobilă! Bravo!

Dac-ai ști cum am făcut alegerile!

— Unchiule, și, totuși, cine a fost fata ceea, ruda ta, care te-a vândut? Eu o cunosc, așa-i?

Se schimbă la față brusc, urcă în mașină. Urc și eu.

— Să mergem.

Până la sat avem mai puțin de-un kilometru.

— Uite-aici a trăit Maria din treizeci și șase, când s-a măritat.

— Nu te-a uitat prea repede, unchiule? Mi se pare că tot în treizeci și șase plecaseși și tu?

— Dispărușem, Andrei! Și nu e totuna...

— Oricum...

— Nu te învăța să judeci oamenii prea repede.

Asta-i bună, mi-o închipui acum pe Aura în autobuz, flirtând cu cine știe ce criminal! Unchiule, nu-mi mai vorbi asemenea lucruri, întorc mașina și o ajung în jumătate de oră!

— Îl cunoști pe soțul ei?

— Da. Și-i prețuiesc gestul: a renunțat la o carieră frumoasă, s-a mutat aici de dragul ei, simplu contabil...

Unchiul dispare în clădirea direcției sovhozului ca să-l caute pe simplul contabil Ion Roman, iar eu rămân în mașină ca să cuget la cele veșnice și netrecătoare: de

exemplu, la ce-aș putea renunța de dragul Aurei? Probabil numai la liniște...

Și descopăr cu multă spaimă că sunt gelos... Să fie oare – un semn de maturizare?

Desigur. Am hotărât doar. Iar hotărârea asta mă obligă să veghez și la onoarea mea de familist!...

Fiica gazdei, o femeie frumoasă și rece, aproape ursuză, e inginer la o uzină din Bacu și a venit să-și viziteze tatăl abia de vreo două zile. Să aibă vreo patruzeci de ani, poate mai mult, poate mai puțin, nimic mai greu pe lumea asta decât să ghicești vârsta unei femei frumoase și distante. E în continuă mișcare, explicabilă de altfel: locuința contabilului se resimte de lipsa unei gospodine.

Stăm la masă numai noi trei, bărbații. Omul cifrelor e un bătrân mătăhălos și melancolic, n-am observat să sară în sus de bucurie când a ieșit cu unchiul din clădirea sovhozului și nici acum nu mi se pare prea avid de informații. Nu bea, deși toarnă, e cu ulcer la stomac, probabil, asta-i și explicația că e predispus la filosofări:

— Da, Alecule, azi distanțele nu mai înseamnă nimic. Patru mii de kilometri îi faci în patru ore! Măine ai să-i faci în două. Ce nu inventează oamenii ăștia ca să poată fugi mai repede unul de altul...

Nu s-a vorbit încă niciun cuvânt despre dispărută. A fost o femeie frumoasă, deasupra mesei într-o ramă masivă e portretul ei în rochie de mireasă alături de fericitul soț. Are un zâmbet crispat și ochii foarte triști. Am surprins de câteva ori privirea unchiului trecând, parcă întâmplător, peste fotografie.

Alexandra Ionovna, cum ni s-a recomandat, intră mereu în cameră indiferentă la discuție, n-a scos niciun cuvânt. Descoperă mereu obiecte și rufe nelalocul lor, le scoate în odăile vecine cu aerul unei laborante căreia i-a substituit cineva soluțiile în retorte. Trebuie să fie o mamă de scorpie clasa-ntâi, are buzele foarte subțiri, trase-ntr-o linie perfect de dreapta și nemișcată. Am senzația că am mai întâlnit-o cândva.

— Se tem oamenii unii de alții, Alecule, și se urăsc.

Nu pot împărți lumea! Iaca, ai fost tu în Spania, ai luptat pentru niște străini; în Franța zici c-ai luptat, ei și? Ce, s-a schimbat ceva? Stai, ascultă-mă! Te-a mulțumit cineva? Ți-a pus cineva monument? Cu ce-ai ajuns tu la bătrânețe? Nici casă, nici țară, nici copii, niciun colțișor unde să-ți pui capul... Stai!... Și toate numai pentru că oamenii sunt răi, egoiști! Trebuie să urlî ca lupul, așa poate mai faci ceva! Eu am înțeles treaba asta demult, și mă știi, nu eram mai rău ca tine și ca alții!...

Unchiul e gata să sară de pe scaun, apoi se calmează și-l ascultă foarte atent. Dar bătrânul contabil contenește brusc și-și pironeste privirile în gol.

— De unde-ai scos, Ioane, filosofia asta? Într-adevăr, parcă te știam mai altfel!

Contabilul pufnește:

— De unde, de unde... Din viață, de unde! Ce-am văzut eu în viața asta? Numai rău, din toate părțile și de la toți. Dar le-o plătesc și eu...

— Bine, Ioane, nu zic, poate-i fi având tu dreptate - n-am nici casă, nici masă, nici copii; de țară să nu vorbim, am țară. Dar tu? Ai de toate, de ce te înrăiești pe toată lumea, ți-o fi făcut cineva vreun rău, dar chiar toți?

Contabilul zâmbește ironic și dă din cap:

— Da, am de toate! Și casă, și vacă, și fiică, și nepoți, măcar că pe ăștia nici nu i-am văzut, iar fiica vine numai o dată la opt ani... Am și post de contabil-șef la sovhozul „Plugarul roșu”! Ce mai vreau într-adevăr, ce mai vreau?...

Unchiul pare foarte calm.

— Măi Ioane, nu te mai recunosc! Ce-i cu tine?... Oare nu-ți amintești ce mizerie era prin părțile astea? Și acum uite, tu poate te-ai obișnuit cu toate și nu le mai vezi, dar eu le văd: gospodării ca la oameni, ori să luăm chiar orașelul ăsta! Unde era?...

Bătrânul Roman se uită la mine cu niște ochi de parcă ar cântări de-i pot fi martor:

— Mare oraș!

Se oprește brusc. Suflă greu, ca după tras la plug:

— Și-apoi, despre asta-i vorba? Zi, despre asta

vorbim noi? Dacă ar fi fost altul regimul, nu s-ar fi făcut același lucru? Nu s-a făcut în Germania? în Italia? în Austria?... Ce-are gospodăria mea, lua-o-ar focul, ce-au gospodăriile oamenilor cu ceea ce vorbim noi? Adică ce vorbim?...

Unchiul își soarbe paharul cu vin încet, îl pune pe masă și ciocănește ușurel toba cu unghiile:

— Ai fost un om nobil, Ioane. În stare de gesturile cele mai... Contabilul nu mai așteaptă sfârșitul frazei. Sare în picioare ca aruncat de-un resort:

— Tu să nu-mi spui mie așa lucruri, auzi? Să nu-mi vorbești așa ceva! N-ai dreptul! Tu n-ai urcat un deal de patruzeci de ani cu crucea în spate! N-ai urcat!...

Se trânteste pe scaun cu capul în palme. La un moment dat mi se părea că e gata să sară la bătaie. Unchiul - alb ca varul. Nu face nicio mișcare, dar simt cum tremură și pielea pe el.

N-am crezut niciodată în lecturile care încercau să mă convingă de sentimente în stare să se întindă de-a lungul unei existențe omeneste. Oricum, oamenii trăiesc, totuși, foarte mult. Va trebui, după cum văd, să-mi revizuiesc convingerile. Alexandra deschide ușa, rămâne în pragul ei ca într-o ramă, cred că aduce nițel a pictură flamandă - posomorâtă și calmă -, depune pe masă o hârtie împăturită și privește întrebător la noi toți. Apoi se retrage în tăcere, de parcă ar fi aflat răspuns definitiv la cine știe ce întrebare.

Contabilul dă semne de viață:

— Să vorbim despre altele, Alecu... Unchiul nu pare să mai aibă chef de vorbă.

— Ia zi, te-ai întors cu totul ori...

— Am venit acasă.

— Și țara te-a primit cu pâine și cu sare... Erou al revoluției!

— Mi se pare că o cam faci pe grozavul, Ioane. E rândul contabilului să pălească:

— Sigur c-o fac pe grozavul! Să te fi văzut pe tine aici, vreo zece ani în urmă, când mai urlau lupii...



— Acum nu mai urlă.

— Acuma urlu eu.

— Dar cine te ține acasă? Ești pensionar, treci șesul, iată ce restaurant. Și cinematograf, și...

— Jochei-club! Măi, măi Alecule, ești un agitator mare! Oare pentru atâta treabă ai venit de la Paris? Nu era nevoie, avem destui!... Și mai cu experiență!

— Ți-ai ales singur locul acesta, Ioane! Și nu-i rău. Eu nu mi-aș dori altceva.

Contabilul se uită la unchiul cu niște ochi sălbatici. O clipă am impresia că sare să-l prindă de gât. Apoi își coboară privirile și pronunță cu un glas răgușit:

— Da... Sigur că ți l-ai dori...

Învârte în mâini hârtia Alexandrei, apoi, parcă luându-și seama, o apropie de ochi și citește:

— E pentru tine, Andrei. Telegramă.

I-o smulg din mâini: probabil familia Filotti nu-și află locul în absența prințesei.

„... sovhozul... Roman Ivan... pentru Andrei Păduraru... Veniți urgent stop. Neplăceri. Unchiul neînregistrat miliție stop...”

A trimis-o mama, precis. Numai ea e în stare să leșine și prin telegraf.

— Ceva important? se interesează unchiul.

Stau un pic la îndoială, n-aș avea chef să-i stric dispoziția, dar pun totuși misiva pe masă. O citește contabilul.

— Hm... Ilegaliștii tăi... Te așteaptă la banchet să-și ciugulească concurentul... Ce să-i faci, Alexandre, așa-s revoluțiile...

Unchiul o examinează lung, o întoarce pe toate părțile și se ridică brusc. Are fața albă ca varul.

— Cred că trebuie să plecăm... Glasul îi tremură. Dar parcă am trecut controlul și la vamă, și la grăniceri!

Contabilul pufnește:

— Calmează-te, te-a alintat Franța ta, mai vino și acasă! Dar fără grabă: miliția doarme încă, o să aștepte...

— Crezi?

— Aha, începi să înțelegi câte ceva... Hai noroc!

— Plecăm de dimineață, unchiule, nicio problemă. Eram sigur că te-ai înregistrat cât ați umblat cu mama prin oraș, numai că doamna a cam picat din lună...

Unchiul îmi aruncă o privire plină de dojană.

— Andrei...

Am impresia că sunt de prisos la agapa asta prietenească. Îmi lipsește experiența unei întâlniri cu soțul logodnicei mele după o despărțire de aproape patruzeci de ani, dar bănuiesc că anume cam așa trebuie să decurgă. Și, mai ales, fără martori.

Afară începe să se întunece. Aura o fi ajuns de mult în sânul familiei. Mi-o închipui pe seniora Capuletti înghițind-o din ochi și înghițindu-i povestirile la ceaiul de seară:

— „Vai, mami, e o natură atât de frumoasă, mai ales lacul acela cu trestii! Știi cum susurau în vânt, și tufișurile acelea din jur, cum murmurau și ele! Aminteau de alegretto din simfonia a șaptea în la minor, op. 92...”

— „Și cum ai venit tu așa, singurică, îngerașul mamei? Andrei e un măgar foarte mare!... Sunt supărată pe el!”

— Sașa! strigă bătrânul contabil.

Alexandra Ionovna răsare imediat în prag. Am senzația că stătea în spatele ușii. Tace. Și totuși, am mai văzut-o undeva! Bătrânul nu întoarce capul:

— Mai adu o sticlă de vin.

Trebuie să-i trag un telefon. Să-mi spună cum a ajuns. Să aflu dacă nu moare de dorul meu. S-o întreb de tipul nerușinat și plin de sine, cu care a îndrăznit să flirteze în autobuz...

Unchiul îmi evită privirea. Nu s-a uitat la mine niciodată de când am pășit în casa aceasta posomorâtă.

— Nene Alecule, am să dau o raită pe la poștă. Poate-i găsesc acasă pe-ai noștri. Să aflu despre ce-i vorba.

— Cum? A, da, sigur!...

Mașina e plină de desene și inscripții peste praful de care e plină. Trebuie să recunosc că autorul nu-i lipsit de

talent grafic, deși mi se pare cam agramat: se scrie, totuși, „Fedea” și nu „Fădea”...

Armata TV a dispărut din piață, în aer mai plutește încă un slab iz de ozon și chimicale. Ocolesc un cui gros. Nu-i niciun fel de cui - e un electrod ars, cum o fi scăpat de copii?

În fața Casei de cultură, un camion din care se descarcă scânduri, parcă...

Respectele mele! Câte decoruri am dat jos numai eu din rabla asta! E camionul teatrului, iar alături, la intrarea de serviciu - autobuzul. Pare gol.

Ghiță, șoferul, moțăie cu capul pe volan. Când îl ating de umăr, tresare speriat și pornește motorul. Deformație profesională.

— A, tu erai, Andrei! Noroc! Nu, tata n-a venit. Dar a venit... A iacătă o!

De pe treptele intrării de serviciu coboară în salturi Mimi.

O surpriză mai plăcută nici că se putea!

Prea târziu să întreprind ceva, discobola m-a zărit și se repede la mine, făcând betonul Casei de cultură să se cutremure amenințător:

— A, dezertorule! Te-am prins! Andrei, ce bine-mi pare că te-am întâlnit! Și nenea Tudor zicea că vă găsim pe-aici!...

Mă prinde în brațe, mă turtește peste sânii ei uriași și mă sărută în colțul gurii.

— Andrei, ce bine! Hai să mă plimbi cu mașina!...

Cum să nu, tanti, îndată, de când visam la așa ceva! Ce-am zis eu, Tigrul are mereu idei colosale, poftim rezultatele... Mare lucru s-o fi ținut acasă pe zăpăcita asta?

— Cu ce ocazie, Mimi?

— Așa. Muream de plictiseală... Trădătorule, de ce nu m-ai luat și pe mine?

— Păi... parcă e bolnavă maică-ta...

— Și ce pot să fac eu? Nici nu m-au lăsat să intru la dânsa... Andrei, așa-i că e o surpriză grozavă?

Exceptională, mie-mi spui! mai lipsește rectorul și

nenea Mișu de la sala de disecții și am fi putut organiza un pocher.

— Hai cu mașina, Andrei...

Dacă nu inventez nimic plauzibil, sunt pierdut. Dar creierul refuză cu încăpățănare să colaboreze. De când mă știu n-am mai dat dovadă de atâta lipsă de fantezie. Și puteam să mint așa de frumos într-un timp!...

— Mimi dragă, poate e timpul să dai o mână de ajutor actorilor... Nu mai cred eu să te fi trimis tata chiar așa, de florile...

— Cum să nu, acuși! O să-i grimez eu! Niște adormiți, au sforăit tot drumul! Hai, Andrei!...

— Vezi tu care-i buba... sunt pierdut definitiv. Mașina, carburatorul nu prea... înțelegi, întârzie aprinderea...

Ți-ai găsit mușteriu. Se uită la mine cu niște ochi atât de triști, încât și Zeus ar fi fost în stare să i-l scoată din lanțuri pe Prometeu.

— Hai fără mașină, nu vrei să ne plimbăm? Se spânzură de brațul meu cu toată greutatea.

— Bine, o să repar mașina mai încolo... Ce-o fi o fi! Stai puțin s-o încui! Luminile din blocuri încep să se stingă una câte una și pe străzile orașelului prind să apară perechi-perechi viitorii spectatori ai marelui show despre un cârnățar ajuns om de teatru - un vodevil stupid, preparat pentru „la țară...”

— Știi, când ați plecat, am plâns de ciudă! Dacă aș fi aflat din ajun că plănuieți o călătorie, nici nu m-aș fi culcat!

Ca să-mi ciripești apoi tot drumul? Mersi! Înțelege, te rog, ființă obtuză, nu facem o călătorie de plăcere: unchiul meu are o mulțime de treburi, abia de-mi pot trage sufletul!

— Dar unde-i unchiul?

— E la o rudă... Un contabil. Fac niște calcule...

— A, probleme de moștenire! După ce ne plimbăm, mergem la ei, bine?

Interesant ce mutre ar fabrica omul cifrelor și zglobia ingineră din Bacu, dacă mi-aș face apariția în primitoarea lor casă cu diafana mea tanti la braț! Trebuie să descopăr

ceva, fam. Filotti se culcă foarte devreme.

Îleșim din împărăția betonului și balconașelor roz. Mașinile sunt destul de rare la ora asta, dar cele care ne smulg din întuneric țin de datoria lor să ne salute cu câteva claxoane. Umor provincial!...

— De ce nu spui nimic, Andrei? Ți-a tăiat cineva limba? Hai s-o luăm peste șes! Prinde-mă!

Sare peste șanț și o ia la fugă pe toloaca găștelor, ar fi o frumusețe să dea într-o băltoacă. Nu mă grăbesc să-i iau urma. E trecut de zece, dacă nu telefonez până la miezul nopții, se-nchide poșta.

— Andrei! De ce nu mă prinzi?...

S-a așezat pe iarbă, îmi întinde mâna:

— Stai jos lângă mine.

În fond, nu-i urâtă deloc. Poate cam plinuță, dar are o pereche de ochi și niște dinți! Și forme. Cred că o strică limba: n-am pomenit un om cu atâtea cuvinte în memorie! O adevărată mitralieră lexicală. Copil mare și naiv...

— Hai să vedem cine-i mai voinic!

Într-o clipă mă trezesc răstignit de mâini, sânii ei mari îmi acoperă fața, îi simt inima cum bate cu vuiet, mă asfixiez probabil, îmi zvâcnește propria inimă în urechi, în gât, în vârful capului, aud cuvinte, un gât de aer, nu mai aud nimic, un disc de foc începe să crească vertiginos, încerc să mă zbat, nu, nu pot...

Înghit aerul cu șuier, n-am băut nimic mai gustos în viața mea. Să vezi că nici nu-și dă seama cât e de voinică. S-a ridicat, a pus un picior pe pieptul meu și cred că mă privește triumfător.

— Te predai?

La lumina puțină a stelelor mai degrabă îi bănuiesc pulpele rotunde și vârtoase urcând spre cer. Sânii îi miroseau a piersici, avea respirația unei sălbăticiuni când se joacă cu hrana viitoare, încă vie. Se lasă în genunchi alături, sânii ei se profilează pe calea lactee ca doi vulcani.

— Spune, te predai?

Închid ochii, dar nu mai văd nimic: nici telefonul interurban automat, nici chipul somnoros al...

Se ridică încet și se îndreaptă cu pași mici spre șosea.

— Mimi!

Ce-o mai fi inventat?

— Mimi!

O ajung din două salturi. Umerii i se zguduie: plânge sau râde?

— Ce-ai pățit, tanti?

Se smuncește din mâinile mele:

— Lasă-mă!... Plânge cu hohote.

— Mimi, nu înțeleg nimic! Ce s-a întâmplat? Cred că are o criză de isterie. O scutur vârtos:

— Mimi! Liniștește-te!

Se învârte brusc și-și ascunde fața la pieptul meu. Într-o clipă îmi face cămașa learcă. Se vede treaba că mă urmărește un blestem, nu știu nicio femeie să nu urle în prezența mea!

Oi fi având ceva comun cu zidul plângerii, la naiba! Dacă află secretul ăsta vestalele orașului, mă pot considera un sinistru...

— Fii serioasă, urato!...

— Serioasă, serioasă!... printre sughițuri. Ți-i scârbă de mine, da? Îți stau în gât, da? De ce nu-mi spui cinsti, de ce?

Problema începe să ia o întorsătură gravă...

— Proasta de mine, m-am bucurat c-am găsit și eu un prieten, și tu...

— Bine, Mimi, dar ce am făcut?...

— Nimeni nu știe cât de nefericită sunt... Pe cine am eu? Ori tu crezi că mama-i bolnavă abia de-acum? Iar acum și pe ea am pierdut-o, așa ținută cum era...

— Mimi, cred că nu-ți dai seama ce spui!

— Ce știi tu, Andrei, ce știi tu...

Sper să devin confidentul fetelor nefericite.

Dar... Săraca Mimi. Pe ea cred că o înțeleg.

Piața e plină de fețe fericite, spectacolul pare să fi avut succes.

— Măi, al dracului! Ai văzut ce-o mai pupa?!

Actorii coboară, grimați încă, scara de serviciu și iau autobuzul cu asalt. E mai bine să rămân în umbră; fiul regizorului-șei se bucură totdeauna de o atenție deosebită, și e noapte târzie, cale lungă...

— Drum bun, Mimi, zi alor mei că e totul bine și ne întoarcem mâine de dimineață.

— N-am să mă duc la voi.

— Ba ai să te duci la noi! Scoateți prostiile din cap. Mă privește neîncrezătoare:

— Când vii, ai să mă plimbi cu mașina?...

Poșta nu mai lucrează. Luminile se sting una câte una. Noapte bună, Julieta, o să ai o noapte bună fără telefonul tânărului Montecchi?...

În umbra Casei de cultură mașina mea stă pe două roți dezumflate. Nu sunt sparte, dar... Halal respect față de proprietatea privată!

S-o fi răzbunat cineva pentru marele vodevil mare? Sunt nevinovat! Oricum, patru sute de mișcări ritmice și reconfortante cu pompa în mână. Eh, să fi observat eu lucrul ăsta la timp, ce mai supapă era pentru surplusul de energie al duduiei Mimi!...

Nu mi-am imaginat niciodată că se pot trăi senzații atât de tari în mijlocul unei civilizații de piatră șlefuită: piața și străzile goale, lumina puțină și ireală a felinarelor, ferestrele întunecate, contururile colțuroase ale betonului pe fondul unui cer plin de stele reci și liniștea, o liniște într-adevăr absolută - toate te azvârl cu mii de ani înapoi, singurul supraviețuitor al unui cataclism groaznic și neînțeles...

Stau încremenit pe asfaltul respirând încă de canicula zilei și mă tem să fac cea mai mică mișcare: un gest al meu ar putea dezlanțui urmări fatale. Dacă mai continuă așa, încep să cuget la însingurare, necomunicabilitate, absurdul existenței...

La mama dracului, am un sistem nervos normal, nu m-am plâns niciodată de complexe metafizice!

Pun hotărât mâna pe mânerul portierei și bag cheia în broască...

Apropo de metafizică.

Eram printr-a șaptea sau a opta, vârsta cea mai potrivită pentru observații adânci și concluzii demne de a fi luate în seamă o viață întreagă. Tigrul avusese premieră, o piesă vârtos aplaudată chiar și de mine, mai ales de mine; după florile și strângerile de mâini obișnuite avea să urmeze partea cea mai interesantă a oricărui spectacol, banchetul, care pentru mine, însă, se dovedi a fi fructul oprit... Stăteam în așternutul meu, singur în toată casa și trecusem numărătoarea de zece mii, așteptând zadarnic să mă cuprindă somnul eliberator de toate supărările și jignirile, când ușa de la intrare se dădu de perete, și bârlogul Tigrului fu invadat cu strigăte și râsete de o întreagă turmă de iubitori ai artei teatrale, dornici să continue disputa pe marginea unei premiere îmbelșugat stropite.

Stăpânii se repezică amândoi în camera prințului moștenitor, scăpară o lacrimă de fericire când îl văzură dormind liniștit, fapt care nu-l împiedică însă pe numitul prinț să tragă cu urechea la următorul dialog:

— Cum să-i primesc, Tudore? Veșnic tu cu apucăturile tale, nici nu m-ai întrebat dacă am cu ce servi toată banda asta.

Banda se distra de minune în cabinetul Tigrului. Tigrul încreți (bănuiesc!) sprâncenele:

— Trezești copilul, Dino. Parcă eu i-am adus? Fă o cafea, în jumătate de oră îi dau afară, să vezi...

Chiotele și strigătele unor teatrali amețiți de premieră nu aduc nici pe departe a cântec de leagăn, curiozitatea nu-i nici ea un somnifer prea bun.

Nu puteam adormi. Peste vreo oră larma conteni brusc.

În cămașă de noapte și desculț mă strecurai pe vârfuri până la biroul Tigrului. Dădui ușurel gardina la o parte ca să asist la cel mai ciudat spectacol ce se jucase între acești pereți: o bună duzină de oameni ai muzelor, inclusiv babacii, stăteau grămadă asupra măsuței de telefon, pe care, cu tot semiîntunericul, se putea distinge o



hârtie plină de litere și o farfurie răsturnată. Toți țineau câte un deget pe fundul farfuriei.

— Invoc spiritul lui Plautus... Invoc spiritul... Tigrul avea o voce răgușită, necunoscută.

Auzisem câte ceva despre spiritism.

În coridor era întuneric. Simțeam că mă ia cu furnici. Mă rezemai strâns de perete, tremuram, eram gata să fug, dar până la urmă curiozitatea birui.

— A răspuns! strigă mama cu glas sugrumat.

— Linște! Tigrul stătea cu spatele la ușă, nu-i puteam vedea fața. Ce să-l întrebăm?

Oaspeții nocturni începură să murmure. Trăiam adevărate clipe de groază.

— Ce ne așteaptă, spirit al lui Plautus? Ce ne așteaptă, răspunde!...

Farfuria începu să se învârtă ca apucată. Slujitorii lui Bahuș și ai muzelor prinseră să strige literele în cor, cum o fac mititeii dintr-a-ntâia. Apoi conteniră brusc.

— Ce-a spus? mama avea o voce speriată rău.

— A încetat! Nu mai spune nimic... zise un grăsan. Tace.

— Ce-a spus? Ce-a spus?... insista mama.

— Păi ce, n-ai citit? se miră grăsanul.

„Oaspeții părăsesc imediat casa. Se va întâmpla...”. Aici s-a oprit... Tigrul se ridică de la măsută.

Într-o clipă eram în pat. Tremuram ca varga. Auzii ușa de la intrare trântindu-se, apoi vocile babacilor în camera de alături.

— Tudore, ce o să se întâmple?... Mama era gata să plângă, ca și mine, de altfel.

Tigrul izbucni în râs:

— Pai n-ai înțeles? O să dormim.

— Bine, dar spiritul lui... ăla...

— Dino, Dino, prostuță mai ești! Te temi de-o farfurie. Și ți-ai petrecut doar o bună parte din viață la bucătărie!

— Adică e o glumă? Ți-ai râs de ei?... O să se supere... Tigrul râdea de se cutremurau pereții.

Nu putea să audă cum râdeam și eu...

Aşa-i cu ştiinţele oculte...

Deschisei portbagajul ca să iau pompa.

Uşa restaurantului se crăpă scârţâind şi în pragul ei apăru... Pupăciosul. Se îndreptă, ca şi cum lucrul acesta ar fi fost cât se poate de firesc, spre o maşină, pe care nici n-o observasem până acum. Un „Tonvagen” cu emblema televiziunii.

Eram pe punctul să-l strig, când o altă apariţie mă făcu să-mi înghit limba: Jora (sau Toni) şi în urma lui – Toni (sau Jora), se opresc amândoi de o parte şi de cealaltă a uşii, ca să creeze o mică gardă de onoare pentru o a treia fiinţă, înaltă şi mlădie, plutind mândru şi eteric, cu părul blond ca o aureolă în lumina puţină a felinarelor, cu privirile uimitor de albastre şi cunoscute.

Aura.

Uşa „Tonvagen”-ului se deschide ca de la sine şi patru braţe păroase se întind servil ca s-o ajute să urce: nu trebuie, băieţi, fiinţa aceasta ştie să zboare!

Fiinţa aceasta ştie să cânte, ştie să farmece, ştie să vindece, ştie să facă noapte sau zi.

Nu-i întindeţi mâinile zadarnic: ea este imaterială. Se poate rezema de o umbră sau o şuviţă de lumină, poate sta de vorbă cu un fluture fără să-l sperie, poate...

„Tonvagen”-ul demarează cu un zgomot infernal.

— Aura-a-a!!!

Luminile roşii ale stopurilor se fac din ce în ce mai mici, ca ochii unei sălbăticiuni de altă lume, fugind în ascunzişul ei cu prada. Oraşelul doarme fără griji: ce-i pasă lui de-un biet automobilist amator, nevoit să pompeze de patru sute de ori la două roţi dezumflate?!

La urma urmelor, paza proprietăţii private îi priveşte direct şi nemijlocit pe înşişi proprietarii!

Amândoi în picioare, de-o parte şi de cealaltă a mesei. Fereastra larg deschisă dă în veranda fără obişnuita verdeată împrejur, perdelele sunt trase într-o parte, se vede perfect totul ca într-un teatru de marionete, vorbele însă nu ajung până aici – casa e în fundul curţii.

E poate două, poate trecut de trei, nicio boare de

vânt, stelele clipească prosteste ca ochii unei primadone provinciale, un cor neîntrerupt de greieri și cicade imită pasabil trosnetele unui aparat care proiectează un film mut. Mă întind cât pot pe bancheta din spate, las picioarele să-mi spânzure în colbul drumului și iau cea mai potrivită poziție ca să nu pierd ecranul-fereastră din fața ochilor. E un joc interesant să ghicești conținutul unei discuții numai din gesturile personajelor.

Vorbește simplu contabilul. Unchiul stă proțăpît în fața lui ca un luptător, cu gâtul cândva puternic plecat și adus înainte, cu ochii privind ager pe sub sprâncene, ca nu care cumva să se lase înșelat de vreo mișcare-momeală a adversarului și să piardă partida decisivă. Simplucontabilul îl întreacă cu un cap, dar se simte ceva ciudat în atitudinea lui, parcă lipsă de suflu, poate simplă oboseală – în orice caz gesturile îi sunt prea moi, trebuie să se declanșeze fulgerător la timpul oportun.

Iată-l aducând dreapta în față, la piept, iată, o pune pe inimă, o apasă, o îndepărtează larg la nivelul umărului și o lasă să-i atârne fără vlagă în lungul trupului. Adică: „Ce vrei de la mine, tu crezi că eu nu înțeleg atâta lucru? Înțeleg foarte bine, dar ce vrei să fac...” O ridică iar, dar nu prea sus, aha, ia sticla de pe masă, toarnă într-un pahar, apucă paharul și nu-l întinde lui unchiu-meu; îl dă singur peste cap dintr-o mișcare: Anteu soarbe forțe noi de la maică-sa vița de vie, a și uitat de ulcer – cine știe cât de departe au ajuns cu vorba!...

Unchiul apucă și el paharul, îl pune la loc. Bravo, unchiule, într-o încleștare hotărâtoare vinul nu-ți poate da altceva decât iluzia forței, jos alcoolul! Ridică amândouă mâinile până la piept, foarte bine, doi – unu pentru noi! le duce la inimă, se prinde de cămașă în dreptul acestui organ – simbol al sincerității și se lasă ușurel pe scaun. Tace. Simplucontabilul nu-l vede, ridică ambele brațe spre tavan, odată cu ochii, amintește vag de regele Lear în clipele de mare mizerie morală, vorbește, vorbește, vorbește și se întoarce cu spatele la interlocutor după ce lăsa palmele să-i cuprindă țeasta pleșuvă.

Unchiul mai stă pe scaun, lasă o mână să-i cadă pe masă, cu cealaltă scoate ceva din buzunarul mic al hainei, un flaconaş, probabil, îl destupă, răstoarnă ceva în palma stângă, ia stai, mi se pare că se cam termină spectacolul şi începe o chestie mai puţin spectaculoasă! Ba nu, s-a răzgândit, strecoară înapoi în flacon ceea ce ţinea în palmă, a fost o alarmă falsă...

Omul cifrelor se îndreaptă cu paşi clătinaţi spre uşa care dă în camerele vecine, oare nu cumva părăseşte teatrul ostilităţilor? Nu, nu iese, rămâne în prag, apoi se dă la o parte şi face loc unui halat incolor, aha, e inginera tăcută; bătrânul a hotărât să arunce în luptă rezervele. Revine în mijlocul camerei şi iar dă-i la vorbe! Unchiul s-a ridicat pe jumătate, e gata pentru asalt, Meduza-Gorgona scoate o exclamaţie şi fuge, trântind uşa, unchiul se lasă iar pe scaun şi bătrânul socotitor îl imită...

Apoi mă ridic de la locul meu cu un aer brav, mă apropiu de masa cu preparatele, îl aleg pe cel care mi-l indică. Gorgona – straniu, nici nu ştiam că ne predă chimia biologică, o să iau o notă bună, oricum, suntem cunoscuţi, instalez lamela de sticlă sub obiectiv şi manevrez ca să-mi plasez cristalele de carboxihemoglobină în câmpul de vedere, beţişoarele roz-roşii îmi amintesc de desenul unei rochii foarte cunoscute, ba uite-o şi pe Mimi, mă ameninţă cu degetul, nu-i nimic, dудuită, te-ai priceput şi tu, probabil, că nu mai sunt eu chiar aşa de pornit contra rudelor...

Apoi o explozie de lumină.

Stau toţi trei între maşină şi poartă, unchiul şi contabilul mohorâţi nevoie mare şi inginera cu faţa plânsă. Dar îmi zâmbeşte! Ia te uită, ştie să zâmbească!

— Se poate una ca asta, Andrei?! Ți-am făcut patul şi tu... Cred că am o mutră impunătoare. Soarele-i destul de sus.

— Cu bine, Ioane.

Contabilul strânge mâna unchiului fără să spună un cuvânt. Dă din cap, acelaşi gest şi spre mine, se-ntoarce greoi şi intră în curte. La drum! Sper să-mi ajungă benzina

până la prima pompă.

— La revedere, Sașa... unchiul îi păstrează mâna. Inginera pare stânjenită:

— Adresa mea... de la Bacu...

— O am, Sașa. E aici. Un gest spre buzunarul mic. La revedere. Iartă-ne pentru deranj...

Încălcită chestie și lumea asta: ingineră se apleacă brusc și sărută mâna moșului. Apoi se-nvârte pe călcâie și o șterge. Nu înțeleg nimic. Unchiul se așază pe bancheta din spate. Nu-l pot prinde în retrovizor. Tace.

Mașina pornește ca de la sine.

— Unchiule, n-aș putea spune că prietenul ăsta al tău, contabilul, e un tip grozav.

— Cred că te înșeli, Andrei. Oricum, nu eu aș putea să-l condamnez...

Simt că nu prea are chef de vorbă.

Scoate flaconașul din buzunar și înghite câteva pastile. îl văd în retrovizor.

— Dacă ar fi toate așa de simple...

Nene Alecule, ia stai, mi se pare că nu te prea simți bine!

— Fleacuri, acușica îmi trece.

Vrea să pară chiar vesel, dar mă pune pe gânduri respirația lui.

— Întorc mașina la spital!

— Nici să te gândești! Mă simt normal...

Mașina zboară ca o rândunică, Tigru va comite o greșală colosală dacă nu mi-o dă cadou cu ocazia deschiderii noului an universitar. În mâinile lui nesigure bolidul acesta pare mai degrabă un camion cu cai bun de dus rufe la spălătorie. În orice caz „Volga” din urma mea, care-a ieșit odată cu noi din orașel, nu mă poate depăși de aproape o jumătate de oră.

— M-am gândit mult, Andrei, de zeci de sute de ori m-am întrebat: poate...

— Unchiule (nu-l las să continue, vreau să pun întrebările eu. Le am în mine și trebuie să i le pun.), vreau să lămuresc niște lucruri. Pentru mine... Se poate?

— Ce întrebare, Andrei! pare mirat.  
— De ce nu te-ai întors acasă îndată după război?  
— Credeam că ți-am spus...  
— Știu. Faptele. Dar vreau să știu tot. Te-ai temut? Îl văd în retrovizor. Zâmbește:

— De ce să mă tem?  
— Ai rămas într-o țară în care ai fost umilit și învins...  
Nu mai zâmbește.

— Umilit și învins? Andrei, oamenii nu pot fi umiliți și învinși, dacă nu vor singuri lucrul ăsta.

— Ai fost și argat, și chelner, și hamal, adică ai recunoscut, ai acceptat umilința!

— Munca nu umilește, Andrei...

— Adică mai bine un chelner în străinătate, decât... îmi simt mai degrabă, nici nu mă uit în oglindă, cum tresare ca după o lovitură, dar nu mai pot da înapoi. Vreau să știu tot. Unchiule, de ce te-ai temut să te întorci? Știai ce se petrece aici?

Vocea lui nu trădează cât de cât că l-aș fi jignit.

— Ți-am spus de ce... N-am avut de ce mă teme, am luptat cinstit.

— Atunci nu mai înțeleg nimic, unchiule, judecă și tu: te duci soldat voluntar pentru cauza internațională a Revoluției și rămâi... Unchiule, hai să lăsăm emoțiile, rămâi până la urmă îngrijitoare pe lângă un copil schilod! Revoluția și un copil, care nici nu era măcar al tău!

Tace lung. Privește la copacii rari, care aleargă întins în lungul șoselei, la rândurile drepte și nesfârșite ale butucilor de vie, cu frunza dată în pâng.

— Cât ar face o revoluție, Andrei, dacă n-ar purta grija fiecărui om în parte?... Iar tace. Eu te-nțeleg, nu-i același lucru: să lupți cu arma-n mână ori să hrănești cu lingurița zi de zi, lună de lună, ani în șir o mică franțuzoaică, pe care ai fi putut foarte bine s-o dai la un orfelinat de unde-ar fi ieșit, dacă ar fi ieșit cândva, direct în stradă, cu mâna întinsă la trecători... Și totuși, ai dreptate, nu e același lucru. Prea puțină romantică. Ori poate crezi că nu mi-am pus și eu asemenea întrebări? Că

nu m-au cercetat și pe mine de zeci, de mii de ori îndoielile? Acum vreo zece ani, în timpul unei greve generale a lucrătorilor agricoli, a argaților, cu alte cuvinte, am fost arestat și eu. Ei bine, un comisar tinereț, un copil născut, probabil, în timpul războiului, mi-a spus, după ce mi-a cercetat documentele: „Ascultă, rusule, dacă te temi de Siberia și ai ales libertatea, vezi de respectă legile țării care te-a adăpostit!”

— Ei, vezi, unchiule!

— Peste trei zile, când mi-au dat drumul, eram ferm hotărât să iau calea spre țară. Puteam pleca foarte ușor, ai văzut și tu, nu m-au prea obosit bagajele. Dar când am intrat în casă... Luiza nu mâncase de trei zile, atâta cât am lipsit...

Tace. Într-adevăr, prea puțină romantică...

— Andrei (vorbește aproape în șoaptă, cred că stă rău, o să opresc în primul sat, găsim noi un doctor), uneori îmi închipui lupta asta a noastră... cum să-ți spun: ca un vapor. Și atunci, știi, mă lasă îndoielile: nu pot fi toți căpitani! Cineva trebuie să ungă mașinile, altcineva să spele puntea, altul să citească hărțile. Lucrurile mari sunt și ele alcătuite din lucruri mici, nu? Iar pe cele mici cine să le facă?

Îl caut în oglindă. Zâmbește:

— M-am temut să mă întorc acasă? Andrei, visam la întoarcerea aceasta ca la o răsplată. Abia acum am primit-o, și dacă mă tem de ceva, e să nu fie cam târziu... Cine alege lupta, nu știe să scâncească, așa-i?

Pare sincer fericit.

Și totuși nu pot să nu-i pun chinuitoarea întrebare!

— Unchiule... Dar... bine, ai dreptate, nu pot să nu ți-o dau. Dar... ai fost în ilegalitate... Ai luptat... te-ai întors... tu știi cum mai huzuresc foștii noștri ilegalisti, și cei adevărați, și cei închipuiți? Și să nu se intereseze nimeni de tine, am în vedere conducerea, să nu se îngrijească de unul care-a dus greul în ilegalitate? Oare atâta să meriți tu, cât „neplăceri stop neînregistrat miliție”? Să aibă dreptate cei care afirmă că orice revoluție își devorează

copiii ori, în cel mai bun caz, că o doare-n cot de soarta lor?

Îl văd în oglindă cum se posomorâște, apoi surâde chinuit:

— Dar cine-a zis de huzur? Nu tu? Și, te rog, să nu mai vorbim despre astea...

Probabil nu trebuia să-i pun întrebarea. În orice caz, nu lui.

„Volga” se ține scai de noi. La drept vorbind, ar fi putut să mă depășească de zece ori, motoru-i motor, dar cred totuși că principala piesă într-o mașină este șoferul. La naiba modestia!

Drumul intră în pantă rapidă, slavă Domnului, au rămas în urmă colinele și șesurile netede ale Bugeacului, de ambele părți, arțari stufoși, alcătuind un adevărat tunel verde; nici două zile de când am trecut pe aici și parcă nu i-am văzut de-o veșnicie. Nici nu mă uit la indicatorul de viteză, simt iuțeala fizic, cu tot trupul. Mai știi, poate zace în mine un șofer înăscut, dați-mi o mașină de curse și o poliță de asigurare pentru treizeci de ruble!

— Oprește, Andrei... Părăsesc asfaltul și frânez moale.

Cobor. Coboară și el, rămâne să se sprijine de mașină. N-are un pic de sânge în obraji. Lasă capul pe spate și privește la coroanele arțarilor:

— Frumoasă alee.

— Uite ce-i, unchiule, pe mine nu mă duci de nas: ți-i rău?

— Un pic. Hai să mă-ntind pe iarbă. Îmi trece.

S-a priceput cineva și a sădit arțarii aceștia în câteva rânduri – o adevărată pădure cu foșnet de frunze și răcoare. Ne-am rezemat cu spatele de trunchiuri, soarele a rămas afară, pe asfaltul încins al șoselei joacă apele tremurate ale unor miraje mărunte, cum se și cuvine la asemenea latitudine.

A mai înghițit câteva pilule.

— Frumoși arțari, Andrei. Încearcă să zâmbească, nu deschide ochii. Avea Filip un cântec, de fapt, nici nu prea



știu dacă era cântec, de fiecare dată născocea un motiv nou, dar cuvintele rămâneau aceleași. Stai... Aha: „Inima mea bate numai aici, printre arțari, printre stele, în Patria mea...”

— Nene Alecu, poate n-ar trebui să vorbești atât? Pufnește și deschide ochii:

— Zău? Adică să tac? Și cui să spun cât de bine-i să te știi sub arțarii tăi, după atâția ani?... Ehe, Andrei, băiatule!...

E de metal moșul. Iaca: să las acum mâinile pe iarbă, capul în piept și peste două minute dă cu tunul să mă trezești! Și totuși, am dormit vreo câteva ore... Pe când el, a cam sărit peste cal bătrânul: la vârsta lui o noapte albă și discuția cu contabilul nefericit și plin de tristețe după trecutul îngropat în provincie și într-o dragoste fără dividende...

Printre arțari, la marginea asfaltului, mașina pare un cal alb cu capul aplecat în undele calde ale unui râuleț leneș.

La vreo sută de metri în urma noastră a oprit și „Volga”.

Curios!

În aerul străpuns ici-colo de câte-o rază bâzâie roiuri etajate de gănganii minuscule.

— Andrei, aș vrea să știi: Sașa e fica mea... A mea! Tu înțelegi?...

Se saltă în capul oaselor de parcă ar vrea să se ridice, renunță, se întinde ușurel și închide ochii.

— Unchiule, îl strig încet. Unchiule! Nu-mi răspunde. Și deodată, înțeleg...

Peste câțiva ani voi ști poate, adică nu poate – sigur! că nu era nicio salvare, că sunt legi ale naturii din fața cărora nu te poți sustrage, că există limite pe care nu le poți depăși sau încă nu le poți depăși...

Îmi povestea unchiul:

— Am nimerit odată la Cartahena în timpul unei alarme aeriene, eram cu un tânăr pilot Rafael Pereira; sosise abia de vreo săptămână și ardea de nerăbdare să-și

vadă mai repede asamblat avionul ca să zboare pe frontul Madridului. Stăteam în gura adăpostului și fumam – un pic de bravadă, sigur, doar eram tineri și nu ne temeam de nimic...

Rafael îmi povestea că locuiește în Canare, într-o mică așezare de pescari, că are doi puștani grozav de zbânțuiți și frumoși – „viitori piloți, firește” – și o soție tânără și severă, învățătoare, care-l știe la statul-major al diviziei, departe de ostilități. Bombele explodau în celălalt capăt al orașului, iar antiaeriană era prea puțină... La Cartahena primăvara ceda caniculei, iar noi încercam să ne imaginăm cum dau în muguri copacii de prin părțile Nistrului și cum vâslesc prin negura aceea luminoasă cârduri vesele de rațe sălbatice... Apoi bombele au început să detune foarte aproape și din caldarâmul străzii porniră să sară așchii de piatră și scânteii: „Fiat”-urile mitraliau orașul în zbor razant. Rafael l-a observat primul: era un mititel de vreo trei ani, fugea în lungul străzii cu căpșorul înfundat în umeri și ținea mânuțele lipite de urechi.

— Ticăloșii, în cine trag!

La doi pași de copil, Rafael s-a poticnit parcă, aproape să cadă, apoi și-a revenit, l-a prins în brațe și din câteva salturi a ajuns la adăpost. Nu mai știu cine i-a luat mititelul, Rafael s-a așezat lângă mine pe scară și și-a lăsat capul în piept. Nu se poticnise: un glonte îi străbătuse pieptul...

La anul, sau nu, în cinci, probabil, voi afla la cursul de psihiatrie că unul dintre cele mai puternice instincte programate în om este cel al conservării și că de dragul acestei conservări individul e capabil de fapte extraordinare.

...Când am ridicat de pe podeaua mașinii pașaportul care-i lunecase din buzunar, l-am deschis fără să-mi dau seama ce fac. Alexandru Stanca, născut 1901, părul... fața... mustața... semne particulare: trupul plin de cicatrice. Cetățenia franceză...

— S-a zis cu moșul.

Nici nu observasem „Volga” ce se afla acum lângă

mașina mea și nici pe cei doi tineri ce coborâseră și stăteau - unul în fața mea, celălalt aplecat asupra unchiului.

— Probabil apoplexie sau infarct. Nicio îndoială, zise cel de lângă bătrân. Nu era el de asemenea plimbări, tovarășe Păduraru... Ce facem? i se adresă celuilalt.

Tânărul de lângă mine scoase din buzunar ceva cu tartaje roșii, probabil o legitimație și mi-o flutură sub nas. Nu vedeam aproape nimic.

— Cred că îl urcăm în mașina lui... Ai să poți conduce? Probabil mi se adresa.

Nu știam.

— Ești bărbat, tovarășe! Și medic, la urma urmei! Noi o să venim din urmă ca să nu ai explicații cu toți mocofanii de milițieni... Ai să conduci?... Încet, noi o să te urmăm...

Eu știu: are să vină cândva o zi, nimeni nu știe când, dar nu mă îndoiesc că va veni, și am să mă întreb atunci și eu: de ce ai crezut atâta timp, Andrei-frate, că lumea începe cu tine și de la tine? De ce știai cu atâta siguranță că păcatele pot fi săvârșite numai de alții? Și mai ales de cei care-au văzut lumina înaintea ta? Sigur, e îngrozitor să ai o mamă care-ți spune Riki, deși tot ea te-a botezat Andrei, e de nesuferit un tată care te-ntreabă de ce-ai tras chiulul la biologie în loc să te invite la un pahar de vorbă să discutați politică și e de condamnat bunicul care-a plecat din lumea asta țăran cu tălpile crăpate, în loc să-și fi lăsat numele în enciclopedie cu nota „comandant de oști” sau cel puțin „academician”...

Neplăcut, desigur...

Și totuși...

Ce-ai să răspunzi în ziua aceea, când va veni mama și te va întreba: „Ai inimă bună, fiule?”. Tata: „Ești un om corect, fiule?”. Bunicul: „Îți place munca, nepoate?” Unchiul: „Andrei, ești un luptător?”

Interesant, unchiule...

Dacă nu te-ar fi găsit el, tu l-ai fi căutat?

Pune mâna la inimă și răspunde cinstit și ferm: nu!

De ce l-ai fi căutat? Un simplu și mărunț episod din

viață. Ești tânăr, inteligent, spiritual, ai atâta nemurire înaintea, lumea începe cu tine și de la tine... Iar în fața ta tu nu ești vinovat cu nimic. Cu ce-ai fi? Cu ce-ai fi putut fi? Ce sentiment de vinovăție te-ar putea chinui, ca să te gândești la o răscumpărare?

Și totuși... Și totuși...

Nu, nu am să mă întorc să-l văd pe bancheta din spate. Mort.

Eu îl știu altul, cel adevărat.

Îți mulțumesc că ai fost.

Pentru cursul de anatomie: sunt inimi care știu să bată pline de vigoare neobosită, numai atâta timp cât bat pentru alții. Când trebuie să bată pentru ele însele, se opresc...

Cât îmi lipsește Tigrul acum. Mă simt într-adevăr un copil. El ar ști să găsească toate cuvintele în stare să acopere cât de cât golul imens și dureros căscat așa de neașteptat și tragic...

Din culmea dealului panorama orașului se deschide toată și brusc. Le vezi? Blocurile acelea albe, mândre, aproape arogante. Și printre ele petice mici, sure - amintirile. Aerul tremură albăstriu în amurg asupra tuturor; liniile acelea verzi sunt castanii, plopilor, salcâmiilor, arțarii.

Și mai la o parte, vezi?

Turnul acela de apă, vechi, cu acoperișul din olane roșii? Pare coșul unui vaporeș mărunț și harnic, în care bat, impetuos, talazuri de beton și aluminiu...

Mașina din spate claxonează lung și strident.

De fapt, am oprit fără să-mi dau seama. Probabil, am vrut să privesc orașul cu ochii lui.

„Volga” o ia înaintea, cel cu legitimația - de unde m-o fi cunoscând oare? - îmi strigă prin geamul coborât să-i urmez.

Are dreptate: viața trebuie să-și continue cursul.

SINGUR